ด่วนที่สุด

ที่ นศ ๐๐๒๓.๖/ว ๖๑๖๒

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
ถนนราชดำเนิน นศ ๘๐๐๐๐

๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๖

เรื่อง แจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน นายอำเภอเมืองนครศรีธรรมราช นายอำเภอขนอม นายอำเภอปากพนัง นายอำเภอสิชล นายอำเภอท่าศาลา และนายอำเภอหัวไทร

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๓/ว ๔๑๑๓ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นแจ้งว่า ได้รับแจ้งจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต) ได้มีข้อสั่งการให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่กรมประมงได้พยายามแก้ไขปัญหาและดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมการทำการประมงของเรือประมงไทยเพื่อมิให้ทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal,Unreported, and Unregulated Fishing) แต่การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อภาคชาวประมง ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีแผนงานรองรับในการแก้ไขปัญหาให้กับชาวประมง อาจส่งผลกระทบต่อการทำการประมงทะเลไทย ประกอบกับจากการหารือร่วมกับพลเรือตรีสมเกียรติ ผลประยูร เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาการทำประมงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะปัญหาในการนำเรือประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม และการออกนอกระบบเพื่อจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืนพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ดังนั้น สำนักผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดและดำเนินนโยบายด้านการประมงของรัฐบาล

จังหวัดนครศรีธรรมราชพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความร่วมมืออำเภอแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าว ขอให้แจ้งให้จังหวัดทราบด้วย ทั้งนี้ หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อแนะนำ สามารถติดต่อสำนักงานสอบสวน ๓ สำนักงานผู้ตรวจราชการแผ่นดิน หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๑ ๙๒๐๙ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายศรัทธา ทองคำ)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่นและประสานงานท้องถิ่นอำเภอ
โทร. ๐ ๗๕๓๕ ๖๑๔๔ ต่อ ๓๑ โทรสาร. ๐ ๗๕๓๕ ๖๓๗๕

"มานะ มานคร มาหาศรัทธา"

กลุ่มงานบริการสาธารณะท้องถิ่น
และประสานงานท้องถิ่นอำเภอ
เลขที่รับ 969
วันที่ ๖ ต.ค. ๖๖
เวลา.....

ศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขรับ 20361
วันที่ ๕ ต.ค. ๖๖ เวลา.....น.

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๒๐.๓/จ๔๑๑๓

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

สำนักงานส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช
เลขที่รับ 9135
วันที่ ๕ ต.ค. ๖๖
เวลา.....

เรื่อง แจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด (ตามบัญชีแนบท้าย)

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ด่วนที่สุด ที่ ผผ ๑๑๐๓/๒๐๖๒ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๖

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้รับแจ้งจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่า ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต) ได้มีข้อสั่งการให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีที่กรมประมงได้พยายามแก้ไขปัญหาและดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมการทำการประมงของเรือประมงไทยเพื่อมิให้ทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (Illegal, Unreported, and Unregulated Fishing) แต่การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อภาคชาวประมง ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีแผนงานรองรับในการแก้ไขปัญหาให้กับชาวประมง อาจส่งผลกระทบต่อการทำการประมงทะเลไทย ประกอบกับจากการหารือร่วมกับ พลเรือตรี สมเกียรติ ผลประยูร เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาการทำประมงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะปัญหาในการนำเรือประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม และการออกนอกระบบเพื่อจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืนพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ดังนั้น สำนักผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย เพื่อเป็นประโยชน์ในการกำหนดและดำเนินนโยบายด้านการประมงของรัฐบาล รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นไปด้วยความเรียบร้อย จึงขอความร่วมมือจังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยให้เป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าว ขอให้แจ้งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบด้วย สามารถดาวน์โหลดหนังสือฉบับนี้ได้ทางเว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หัวข้อ "หนังสือราชการ" https://www.dla.go.th/servlet/DocumentServlet ทั้งนี้ หากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับข้อแนะนำ สามารถติดต่อสำนักสอบสวน ๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน หมายเลขโทรศัพท์ ๐๒ ๑๔๑ ๙๒๐๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(นายศิริพันธ์ ศรีกงพลี)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
กลุ่มงานทรัพยากรธรรมชาติ โทร. ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๓
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ nsdivision.dla@gmail.com
ผู้ประสานงาน นางสาวจริดา จิตราวัฒน์

บัญชีแนบท้าย

หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๒๐.๓/ว๔๑๑๗ ลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๖

๑. จังหวัดตราด
๒. จังหวัดจันทบุรี
๓. จังหวัดระยอง
๔. จังหวัดชลบุรี
๕. จังหวัดฉะเชิงเทรา
๖. จังหวัดสมุทรปราการ
๗. จังหวัดสมุทรสาคร
๘. จังหวัดสมุทรสงคราม
๙. จังหวัดเพชรบุรี
๑๐. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
๑๑. จังหวัดชุมพร
๑๒. จังหวัดสุราษฎร์ธานี
๑๓. จังหวัดนครศรีธรรมราช
๑๔. จังหวัดพัทลุง
๑๕. จังหวัดสงขลา
๑๖. จังหวัดปัตตานี
๑๗. จังหวัดนราธิวาส
๑๘. จังหวัดระนอง
๑๙. จังหวัดพังงา
๒๐. จังหวัดภูเก็ต
๒๑. จังหวัดกระบี่
๒๒. จังหวัดตรัง
๒๓. จังหวัดสตูล

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
เลขรับ 52496
วันที่ 22 ก.ย. 2566
เวลา

ด่วนที่สุด
ที่ ผผ ๑๑๐๓/๒๐๖๒

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕
๑๒๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

กองวินิจและช่วยท้องถิ่น
เลขรับ 2830
วันที่ 22 ก.ย. 2566
เวลา น.

๑๕ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง แจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรียน อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๒๔๑๔/๒๕๖๖
ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖ จำนวน ๗๓ แผ่น

๒. ตารางสรุปคำวินิจฉัยกรณีศึกษาปัญหาและผลกระทบของการทำประมงภายใต้กฎหมายประมง จำนวน ๑๐ แผ่น

๓. สำเนาหนังสือสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ด่วนที่สุด ที่ ผผ ๑๑๐๓/๒๐๕๔
ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๖๖

ด้วยความปรากฏต่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินในขณะนั้น (พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์) ว่า การทำประมงทะเลไทยภายใต้กฎหมายประมง ได้แก่ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ รวมทั้งกฎระเบียบการป้องกัน ยับยั้งและขจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing) ซึ่งสหภาพยุโรปได้ประกาศใช้กฎระเบียบดังกล่าวอย่างเป็นทางการ ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กำหนดให้ประเทศที่จะส่งออกสินค้าประมงไปยังกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปจะต้องจัดทำระบบ เพื่อป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำประมงแบบ IUU อีกทั้งจะต้องมีระบบที่สามารถตรวจสอบที่มาของสินค้าประมง ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางและมีใบรับรองการจับสัตว์น้ำ (Catch Certificate) ประกอบการส่งออกสัตว์น้ำไปยัง สหภาพยุโรปทุกครั้ง เพื่อรับรองว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่ได้มาจากการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU) ทั้งนี้ สหภาพยุโรปได้ส่งคณะผู้แทนมาประเมินผลการติดตาม ตรวจสอบและรายงานผล ความคืบหน้าการดำเนินการของประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาการทำการประมงที่ผิดกฎหมายและการดำเนินการ ภายใต้กฎระเบียบ IUU อย่างต่อเนื่องประจำทุกปี กรมประมงได้พยายามแก้ไขปัญหาและดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมการทำการประมงของเรือประมงไทยเพื่อมิให้ทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและ ไร้การควบคุม แต่การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อภาคชาวประมง ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีแผนงานรองรับในการแก้ไขปัญหาให้กับชาวประมง อาจส่งผลกระทบต่อการทำ การประมงทะเลไทย ประกอบกับจากการหารือร่วมกับ พลเรือตรี สมเกียรติ ผลประยูร เลขาธิการศูนย์อำนวยการ บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ได้รับทราบถึงปัญหาการทำการประมงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะ ปัญหาในการนำเรือประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม หรือ IUU ออกนอกระบบเพื่อจัดการ

/ทรัพยากร...

ทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืนพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ต่อมา ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต) จึงมีข้อสั่งการให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว เพื่อจะนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงโดยเฉพาะการทำการประมงทะเลภายใต้กฎหมายประมง อันจะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าวต่อไป

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินขอเรียนว่า เรื่องร้องเรียนดังกล่าว ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย และนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีทราบ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและดำเนินนโยบายด้านการประมงของรัฐบาล รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป และแจ้งผลการดำเนินการในโอกาสแรกด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

พันตำรวจโท
(กีรป กฤตธีรานนท์)
เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักสอบสวน ๓
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๙๒๐๙
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๓๖๙
www.ombudsman.go.th

ตารางสรุปคำวินิจฉัยกรณีศึกษาปัญหาและผลกระทบของการทำประมงภายใต้กฎหมายประมง

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๘.๑ ปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงพาณิชย์		
๘.๑.๑ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายประมงที่มีผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีข้อเรียกร้องดังนี้		
(๑) กรณีขอให้พิจารณาทบทวนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทลงโทษ/โทษปรับทางกฎหมายที่รุนแรง เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการทำประมง	ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยการปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันตามมาตรา ๒๖ (๓) **อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ดำเนินการ** ดังนี้ (๑.๑) **ให้คณะรัฐมนตรี**พิจารณาทบทวนพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๓๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอัตราโทษปรับซึ่งควรกำหนดอัตราโทษปรับตามขนาดของเรือให้มีอัตราโทษปรับที่ลดลง อาทิเช่น อัตราโทษกรณีหน้าที่ให้เจ้าของเรือที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทยประเภทการใช้ทำการประมงและมีขนาดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดต้องดำเนินการ เช่น ให้ติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาให้ระบบดังกล่าวสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา จัดทำสมุดบันทึกการทำประมง แจ้งการเข้าออกท่าเทียบเรือประมงทุกครั้ง ณ ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก จัดทำเครื่องหมายประจำเรือ และกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงตามหลักเกณฑ์ (มาตรา ๘๑) การยื่นเอกสารที่เกี่ยวกับทะเบียนเรือ ใบอนุญาตใช้เรือ ใบอนุญาตให้ทำการประมง จำนวนรายชื่อและหนังสือคนประจำเรือ ต่อเจ้าหน้าที่ก่อนนำเรือประมงออกจากท่า (มาตรา ๘๒) เพื่อให้กฎหมายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น (๑.๒) **ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์**พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดคณะกรรมการเปรียบเทียบ และหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้มีคณะกรรมการขึ้นอีกชุดหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ	- คณะรัฐมนตรี - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ตรุช)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
(๒) กรณีขอให้พิจารณาทบทวนปรับปรุงยกเลิก กฎหมายลำดับรองที่มีจำนวนมาก พร้อมทั้งให้ควรรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๖) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกรมประมงดำเนินการ ดังนี้** (๒.๑) ขอให้พิจารณา ศึกษา รวบรวม จัดกลุ่มหัวข้อของกฎหมายลำดับรอง เพื่อพิจารณายกเลิกกฎหมายลำดับรองในเรื่องเดียวกันนำมาจัดทำเป็นกฎหมายลำดับรองให้อยู่ในฉบับเดียว โดยให้มีดำเนินการตามตัวอย่างเช่นเดียวกันกับประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งได้มีการพิจารณายกเลิกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของประประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นฉบับที่ ๑ และยกเลิกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้น รวมทั้งตามแนวทางการดำเนินการในส่วนของประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมงและดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พ.ศ. ๒๕๖๓ (vms) ซึ่งเป็นการดำเนินการแก้ไขกฎหมายในลักษณะเดียวกัน (๒.๒) ขอให้จัดทำคู่มืออธิบายกฎหมาย พร้อมทั้งข้ออ้างอิงของกฎหมายลำดับรองในเรื่องนั้น ๆ เช่น คู่มือการออกใบรับรองซากเพื่อการส่งออก คู่มือการแจ้งเข้า - ออกของเรือประมง คู่มือชาวประมงพาณิชย์ เป็นต้น และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ หรือสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ชาวประมงได้รับทราบ รวมทั้งใช้ศึกษาทำความเข้าใจได้ง่ายต่อไป ตามแนวทางที่กรมประมงดำเนินการ (๒.๓) อธิบาย ชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่หน่วยงาน ชาวประมงและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ รวมตลอดถึงการจัดฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อการนำไปใช้และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรเพิ่มประสิทธิภาพในปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก หลักสูตรการเพิ่ม	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมประมง สำเนาถูกต้อง (นางสิวลี วงศ์ครุฑ) เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	ประสิทธิภาพการตรวจสอบเรือที่ต้องสงสัยว่ามีการกระทำความผิดโดยศูนย์ปฏิบัติการเฝ้าระวังการทำการประมง (FMC) ในทะเล ตามแนวทางที่กรมประมงได้ดำเนินการ	
(๓) กรณีขอให้พิจารณาขั้นตอนการออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย โดยให้กรมประมงเป็นผู้พิจารณาโดยไม่ต้องผ่านคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย	ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาดำเนินการดังกล่าวตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ โดยใช้ระยะเวลาในการอนุญาตภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน หรือหลังจากใบอนุญาตฉบับปัจจุบันสิ้นอายุและเรือประมงอยู่ที่ท่าเทียบเรือประเทศไทยด้วย เพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อเรียกร้องจากชาวประมง	- กรมประมง
(๔) กรณีขอให้กรมประมงกำหนดเขตทะเลชายฝั่งเพื่อการทำการประมงและจัดทำข้อตกลงในการใช้พื้นที่ทางทะเลร่วมกันและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และชาวประมงเพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการประกอบอาชีพระหว่างประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ รวมถึงระหว่างกลุ่มที่ปฏิบัติตามกฎหมายประมงและผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมง คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคประมงและแรงงานในภาคประมง** พิจารณาจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการใช้พื้นที่ทางทะเลในการทำประมงจากประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการและการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป	- กรมประมง - คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด - คณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคประมงและแรงงานในภาคประมง ลำนาถูกต้อง (นางสิวลี วงค์ครุฑ) เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
(๕) กรณีขอให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีการรับฟังความคิดเห็นและผลกระทบต่อวิถีการประมงแบบดั้งเดิมที่ทำให้ชาวประมงต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วจากประชาชน เพื่อให้กฎหมายมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีการทำการประมง	ผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยการปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันตามมาตรา ๒๖ (๓) **อาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐** เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและกรมประมงให้ดำเนินการ ดังนี้ (๕.๑) ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากชาวประมงและประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (๕.๒) ให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากชาวประมง สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างรอบด้านและทั่วถึงก่อนที่จะมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการประมงเพิ่มเติมในอนาคตต่อไป	- คณะรัฐมนตรี - กรมประมง
๘.๑.๒ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคประมง ซึ่งมีข้อเรียกร้อง ดังนี้		
(๑) กรณีขอให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เปิดขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวทั้งปี หรือปีละ ๒ ครั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคกิจการประมงทะเล และนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในเรือประมงมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สามารถลดจำนวนการใช้แรงงานหรือทดแทนแรงงานประมงได้บางส่วน	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๖) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงและกระทรวงแรงงานดำเนินการ ดังนี้** (๑.๑) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาระยะสั้น ขอให้กระทรวงแรงงานดำเนินการเพื่อให้มีการนำเข้าแรงงานภาคประมงตาม MOU เพิ่มมากขึ้นเพื่อแก้ไขการขาดแคลนแรงงานภาคประมง โดยขอให้คำนึงถึงข้อกำหนดในด้านความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ รวมถึงควรชี้แจง ทำความเข้าใจให้กับชาวประมงได้รับทราบถึงข้อขัดข้องจากทางประเทศเพื่อนบ้าน (๑.๒) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาว ดังนี้ (๑.๒.๑) เสนอแนะให้กรมประมงและกระทรวงแรงงานพิจารณานำเครื่องมือช่วยทุ่นแรงงานภาคประมง ยกระดับแรงงานอาชีพประมง และสร้างแรงจูงใจเพื่อให้แรงงานต่างด้าวสนใจทำงานในภาคประมง	- กรมประมง - กระทรวงแรงงาน

สำเนาถูกต้อง

(นางลิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	เพิ่มมากขึ้น โดยขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำประมงในด้านต่าง ๆ รวมถึงแหล่งเงินทุนในการดำเนินการดังกล่าว ตามแนวทางที่กรมประมงได้ดำเนินการ เช่น โครงการปรับปรุงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและลดการใช้แรงงานบนเรือประมงอวนล้อมจับโดยการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือทุ่นแรงที่เหมาะสม เพื่อศึกษาผลการติดตั้งเครื่องกว้านแบบ Power block ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการลงทุนเป็นเงินจำนวน ๓.๗๔ ล้านบาท เพื่อติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ปรับปรุงองค์ประกอบของเรือ สามารถลดจำนวนแรงงานประมงซึ่งทำหน้าที่ในการเก็บกู้อวนลงได้ถึงร้อยละ ๒๕.๖ ต่อเที่ยวการออกไปทำการประมง และการสร้างโมเดลเรือฝึก "ปลาลัง" ซึ่งเดิมเป็นเรือประมงอวนล้อมจับและได้รับการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือทำการประมง เพื่อช่วยลดต้นทุน (ด้านแรงงานประมง) (๑.๒.๒) เสนอแนะให้กรมประมงดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนหรือสถาบันฝึกสอนการทำการประมง เพื่อเป็นการยกระดับอาชีพและภาพลักษณ์ของอาชีพประมง ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคประมงอย่างยั่งยืน ตามที่กรมประมงได้มีคำสั่งที่ ๑๘๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโรงเรียนชาวประมงพื้นบ้านยั่งยืน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ชาวประมงได้รับทราบ	
(๒) กรณีขอให้ภาครัฐผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในเรือประมง สามารถจดทะเบียนเข้ามาทำงานได้ตลอดทั้งปีและกำหนดการนำเข้าแรงงานต่างด้าวภาคประมงให้มีความชัดเจนและกำหนดค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพื่อเป็นการลดต้นทุนของชาวประมง	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๖) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงและกรมการจัดหางาน** ให้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการออกหนังสือคนประจำเรือและใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว เพื่อเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับนายจ้างอีกทางหนึ่ง	- กรมประมง - กรมการจัดหางาน สำเนาถูกต้อง (นางสิวลี วงค์ครุฑ) เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๘.๑.๓ ปัญหาวันทำประมงไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ซึ่งมีข้อเรียกร้อง ดังนี้		
(๑) กรณีขอให้เพิ่มวันทำการประมงจาก ๒๔๐ วัน เป็น ๓๒๐ วัน เพื่อให้สอดคล้องกับวิธีการทำการประมง	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๖) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับการคิดคำนวณค่า MSY โดยมีความเห็นของนักวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจและเป็นที่ยอมรับเพื่อให้ข้อมูลกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการคิดค่า MSY และการพิจารณาให้ความเห็นชอบค่า MSY ซึ่งนำมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดวันทำการประมงเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างกรมประมงและชาวประมง**	- กรมประมง
(๒) กรณีขอให้นับวันทำการประมงจากวันที่เริ่มปล่อยอวนลงน้ำเพื่อจับสัตว์น้ำ ไม่ใช่นับวันที่เรือออกจากท่าตามระเบียบของการทำประมงนอกน่านน้ำในเขตมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (SIOFA) เนื่องจากเรืออาจต้องเจอมรสุม	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับการนับเวลาเริ่มต้น การนับเวลาสิ้นสุด และการนับวันทำการประมงให้แก่ชาวประมงทราบต่อไป**	- กรมประมง
๘.๑.๔ ปัญหาการนำเรือประมงที่ถือธงต่างประเทศ (มาเลเซีย) กลับเข้ามาซ่อมในประเทศไทย ซึ่งมีข้อเรียกร้อง ดังนี้		
(๑) กรณีขอให้แก้ไข พรก. การประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๙๕ วรรคห้า และประกาศกระทรวงมาตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับนโยบายของประเทศมาเลเซีย กรณีการนำเรือประมงที่ถือธงประเทศมาเลเซียกลับเข้ามาซ่อมในประเทศไทยให้แก่ชาวประมงทราบต่อไป**	- กรมประมง สำเนาถูกต้อง (นางสิวลี วงศ์ครุฑ) เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
(๒) กรณีขอให้เจรจากับรัฐบาลมาเลเซียเพื่อให้สามารถนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซียเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกรมประมงพิจารณาเจรจาและผลักดันให้เกิดความร่วมมือระดับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ผ่าน MOU เพื่อให้สามารถนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซีย เข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้ และขอให้กระทรวงการต่างประเทศสนับสนุนผลักดันให้มีการเจรจาดังกล่าว**	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมประมง - กระทรวงการต่างประเทศ
๘.๑.๕ ปัญหาการซื้อเรือออกนอกระบบล่าช้า ซึ่งมีข้อเรียกร้อง ดังนี้		
(๑) กรณีขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือคืน ระยะที่ ๒ จำนวน ๗๕ ลำ โดยใช้งบกลาง	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๖) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงเร่งรัดพิจารณาเอกสารหลักฐานเอกสารการเบิกจ่ายเงินงวดที่ ๒ ของเรือที่เหลืออีกจำนวน ๕๑ ลำแล้ว เพื่อที่จะได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินงวดที่ ๒ ให้กับเจ้าของเรือประมงต่อไป**	- กรมประมง
(๒) กรณีขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือประมง (กลุ่มที่ ๒) ที่แจ้งความประสงค์ออกนอกระบบ(ประสงค์จะเลิกอาชีพประมง) รวมจำนวน ๒,๕๐๕ ลำ	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๖) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงเร่งรัดพิจารณาพิจารณาดำเนินการเสนอโครงการซื้อเรือคืนต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ พร้อมทั้งเร่งรัด ติดตามความคืบหน้าการดำเนินการโครงการซื้อเรือคืนอย่างต่อเนื่องต่อไป**	- กรมประมง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๘.๒. ปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงพื้นบ้าน		
๘.๒.๑ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเล ซึ่งมีข้อเรียกร้อง		
(๑) กรณีขอให้แก้ไขปัญหาเรื่องการอนุรักษ์หรืออนุบาลพันธุ์สัตว์น้ำ การขาดความรู้ความเข้าใจขาดความจริงจังและความต่อเนื่อง ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำขนาดเล็ก รวมถึงปัญหาการที่ไม่มีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน ชุมชน และงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาลูกพันธุ์สัตว์น้ำ วัสดุอุปกรณ์ และฝึกอบรม	ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้ (๑.๑) ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กรมประมงและกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการสนับสนุนขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และโครงการด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างเพียงพอและทั่วถึง (๑.๒) ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่กรมประมงให้เพียงพอแก่การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ โดยขอให้กรมประมงพิจารณาขอความร่วมมือไปยังคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด และจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลให้ประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล พื้นที่ทำการประมงพื้นบ้าน พื้นที่ทำการประมงพาณิชย์ และสนับสนุนให้ชุมชนมีธนาคารสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประมงพื้นบ้านและกลุ่มประมงพาณิชย์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต รวมทั้งขอให้กรมประมงพิจารณาขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของทุกชุมชนให้มีความทั่วถึงและเพิ่มจำนวนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการของแต่ละชุมชน (๑.๓) ขอให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการสนับสนุน ส่งเสริมชุมชนบริเวณชายฝั่งในการเสนอโครงการอนุรักษ์พื้นที่ รวมทั้งพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ	- คณะรัฐมนตรี - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมประมง - คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด - จังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์

เจ้าหน้าที่สอบสวนชำ

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	(๓.๔) ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมการดำเนินการของชุมชนบริเวณชายฝั่ง	
(๒) กรณีขอให้แก้ไขปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล	ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ร่วมกันดำเนินการบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ เพื่อป้องกันมิให้มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล และรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านโครงการที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนต่อไป	- กรมโรงงานอุตสาหกรรม - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(๓) กรณีขอให้แก้ไขปัญหาป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย	ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อลดการกัดเซาะชายฝั่ง และให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการอาศัยในพื้นที่อนุรักษ์ชายฝั่งเพื่อลดการบุกรุกป่าชายเลน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมปลูกและอนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์น้ำในเขตพื้นที่ความดูแลรับผิดชอบให้เพิ่มมากขึ้น	- กรมประมง - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(๔) กรณีขอให้แก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประสิทธิภาพสูงในการจับสัตว์น้ำ	ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมประมงชี้แจงประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมาย และขอให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดปัญหาในประเด็นการใช้เครื่องมือประสิทธิภาพสูงในการจับสัตว์น้ำ	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมประมง - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญ

ประเด็น	คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๘.๒.๒ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่ชาวประมง	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีและกรมประมง** พิจารณาจัดให้มีโครงการการให้สินเชื่อแก่ชาวประมงอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อเป็นการช่วยเหลือชาวประมงให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อเพื่อเพิ่มสภาพคล่อง	- คณะรัฐมนตรี - กรมประมง
๘.๒.๓ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพในช่วงที่ไม่สามารถทำการประมง	**ยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงและกระทรวงแรงงาน** ส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณให้แก่ชาวประมง เพื่อให้ชาวประมงมีอาชีพสำรองเพื่อหาเลี้ยงชีพ เช่น การแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าประมง การปรับเปลี่ยนให้ชาวประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น เพื่อให้การส่งเสริมและแก้ไขปัญหาการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวประมงในช่วงที่ชาวประมงไม่สามารถออกทำการประมงได้	- กรมประมง - กระทรวงแรงงาน

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ด่วนที่สุด
ที่ ผผ ๑๑๐๓/๒๐๕๔

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๕
๑๒๐ ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑ ๕ กันยายน ๒๕๖๖

เรื่อง แจ้งผลการวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๒ ๕ ๑ ๔ / ๒๕๖๖
ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖ จำนวน ๗๓ แผ่น
๒. ตารางสรุปคำวินิจฉัยกรณีศึกษาปัญหาและผลกระทบของการทำประมงภายใต้กฎหมายประมง จำนวน ๑๐ แผ่น

ด้วยความปรากฏต่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินในขณะนั้น (พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์) ว่า การทำประมงทะเลไทยภายใต้กฎหมายประมง ได้แก่ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๒ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ รวมทั้งกฎระเบียบการป้องกัน ยับยั้งและขจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing) ซึ่งสหภาพยุโรปได้ประกาศใช้กฎระเบียบดังกล่าวอย่างเป็นทางการ ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กำหนดให้ประเทศที่จะส่งออกสินค้าประมงไปยังกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปจะต้องจัดทำระบบเพื่อป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำประมงแบบ IUU อีกทั้งจะต้องมีระบบที่สามารถตรวจสอบที่มาของสินค้าประมงตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางและมีใบรับรองการจับสัตว์น้ำ (Catch Certificate) ประกอบการส่งออกสัตว์น้ำไปยังสหภาพยุโรปทุกครั้ง เพื่อรับรองว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่ได้มาจากการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU) ทั้งนี้ สหภาพยุโรปได้ส่งคณะผู้แทนมาประเมินผลการติดตาม ตรวจสอบและรายงานผลความคืบหน้าการดำเนินการของประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาการทำการประมงที่ผิดกฎหมายและการดำเนินการภายใต้กฎระเบียบ IUU อย่างต่อเนื่องประจำทุกปี กรมประมงได้พยายามแก้ไขปัญหาและดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมการทำการประมงของเรือประมงไทยเพื่อมิให้ทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม แต่การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อภาคชาวประมง ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีแผนงานรองรับในการแก้ไขปัญหาให้กับชาวประมง อาจส่งผลกระทบต่อการทำการประมงทะเลไทย ประกอบกับจากการหารือร่วมกับ พลเรือตรี สมเกียรติ ผลประยูร เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ได้รับทราบถึงปัญหาการทำการประมงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะปัญหาในการนำเรือประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม หรือ IUU ออกนอกระบบเพื่อจัดการ

สำเนาถูกต้อง

/ทรัพยากร...

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืนพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ต่อมา ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต) จึงมีข้อสั่งการให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว เพื่อจะนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาและผลกระทบของการทำการประมง โดยเฉพาะการทำการประมงทะเลภายใต้กฎหมายประมง และได้ประชุมและหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐและภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง อันนำมาสู่การจัดทำคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๓๐ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๒ ผู้ตรวจการแผ่นดินโดยการปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกัน มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย ได้แก่

๑. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
๒. กระทรวงแรงงาน
๓. กระทรวงการต่างประเทศ
๔. กรมประมง
๕. กรมการจัดหางาน
๖. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน
๗. กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
๘. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดและดำเนินนโยบายด้านการประมงของรัฐบาล และขอความร่วมมือในการติดตามและแจ้งผลการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทราบด้วย จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต)
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

สำนักสอบสวน ๓
โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๙๒๐๙
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๓๖๙
www.ombudsman.go.th

คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักสอบสวน ๓

เรื่องร้องเรียนเลขดำที่.....๒๓๒๑/๒๕๖๔.....
เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๖๔๑๔/๖๕๖๖

วันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๖๖

๑. ผู้หยิบยกเรื่องร้องเรียน

นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน กรณีหยิบยกเพื่อพิจารณา (Own Motion)

๒. หน่วยงาน/ผู้ถูกร้องเรียน

รัฐบาล กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ประเด็นเรื่องร้องเรียน

ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาและแสวงหาข้อเท็จจริง กรณีปัญหาและผลกระทบของการทำประมงภายใต้กฎหมายประมง เป็นเหตุให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

๔. ข้อเท็จจริง

ด้วยความปรากฏต่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินในขณะนั้น (พลเอก วิทวัส รชตะนันทน์) ว่า การทำประมงทะเลไทยภายใต้กฎหมายประมง ได้แก่ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. ๒๔๘๑ พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ รวมทั้งกฎระเบียบการป้องกัน ยับยั้งและขจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (Illegal, Unreported and Unregulated Fishing) ซึ่งสหภาพยุโรปได้ประกาศใช้กฎระเบียบดังกล่าวอย่างเป็นทางการ ในวันที่ ๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กำหนดให้ประเทศที่จะส่งออกสินค้าประมงไปยังกลุ่มประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปจะต้องจัดทำระบบเพื่อป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำประมงแบบ IUU อีกทั้งจะต้องมีระบบที่สามารถตรวจสอบที่มาของสินค้าประมงตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทางและมีใบรับรองการจับสัตว์น้ำ (Catch Certificate) ประกอบการส่งออกสัตว์น้ำไปยังสหภาพยุโรปทุกครั้ง เพื่อรับรองว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวไม่ได้มาจากการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม (IUU) ทั้งนี้ สหภาพยุโรปได้ส่งคณะผู้แทนมาประเมินผลการติดตาม ตรวจสอบและรายงานผลความคืบหน้าการดำเนินการของประเทศไทยในการแก้ไขปัญหาการทำการประมงที่ผิดกฎหมายและการดำเนินการภายใต้กฎระเบียบ IUU อย่างต่อเนื่องประจำทุกปี กรมประมงได้พยายามแก้ไขปัญหาและดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในการควบคุมการทำการประมงของเรือประมงไทยเพื่อมิให้ทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและ

สำเนาถูกต้อง

/ไร้การควบคุม...

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ไร้การควบคุม แต่การดำเนินการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว ก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อภาคชาวประมง ซึ่งหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่มีแผนงานรองรับในการแก้ไขปัญหาให้กับชาวประมง อาจส่งผลกระทบต่อการทำการประมงทะเลไทย ประกอบกับจากการหารือร่วมกับ พลเรือตรี สมเกียรติ ผลประยูร เลขาธิการศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ได้รับทราบถึงปัญหาการทำการประมงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะปัญหาในการนำเรือประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงานและไร้การควบคุม หรือ IUU ออกนอกระบบเพื่อจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืนพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ ต่อมา ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต) จึงมีข้อสั่งการให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว เพื่อจะนำมาเป็นข้อมูลในการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงโดยเฉพาะการทำการประมงทะเลภายใต้กฎหมายประมง อันจะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าวต่อไป

คณะทำงานได้แสวงหาข้อเท็จจริงโดยการลงพื้นที่ ณ จังหวัดปัตตานี จังหวัดสมุทรสาครและจังหวัดระยอง รวมทั้งดำเนินการจัดให้มีการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีหนังสือขอความร่วมมือในการชี้แจงข้อเท็จจริงและความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงและข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานต่าง ๆ แล้วจึงได้รวบรวมข้อมูล สรุปข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพปัญหาและผลกระทบการทำการประมงภายใต้กฎหมายการประมง โดยแบ่งกลุ่มปัญหาและผลกระทบการทำประมงออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ (๑) ปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงพาณิชย์ และ (๒) ปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงพื้นบ้าน รายละเอียดปรากฏดังนี้

๔.๑ ปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงพาณิชย์

เนื่องจากพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ ไม่มีมาตรการในการติดตาม ควบคุมและเฝ้าระวังการทำการประมงในน่านน้ำไทยและนอกน่านน้ำไทย ดังนั้น เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งไม่มีการบริหารจัดการการทำการประมงให้สอดคล้องกับการผลิตสูงสุดของธรรมชาติและเพื่อให้สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน หากไม่มีการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนอาจมีผลกระทบต่อการประมงของประเทศไทย จึงมีการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ประเทศไทยมีต่อองค์การระหว่างประเทศและอนุสัญญาเกี่ยวกับการอนุรักษ์และบริหารจัดการการประมงที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกด้วย จึงให้ถือว่าการกระทำความผิดตามพระราชกำหนดการประมงนี้หรือตามกฎหมายของรัฐชายฝั่ง หรือตามหลักเกณฑ์หรือมาตรการตามกฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องหรือหลักเกณฑ์หรือมาตรการขององค์การระหว่างประเทศบรรดาที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และบริหารจัดการการประมง ไม่ว่าจะกระทำในน่านน้ำไทยหรือนอกน่านน้ำไทยและไม่ว่ากระทำโดยใช้เรือประมงไทย เรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทย หรือเรือไร้สัญชาติ เป็นการกระทำความผิดในราชอาณาจักรและต้องรับโทษตามที่กำหนด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการมีอำนาจดำเนินการตามกฎหมาย และให้ศาลไทยมีอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีด้วย ดังนั้น เพื่อสร้างระบบควบคุม ระบบการสืบค้น เฝ้าระวัง และตรวจสอบการทำการประมงให้มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบแหล่งที่มาของสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำได้ตั้งแต่การทำการประมงไปจนถึงผู้บริโภครายสุดท้าย จึงได้มีการเพิ่มบทบัญญัติในหมวดที่ ๗ เพื่อเป็นการเพิ่มมาตรการในการควบคุม สืบค้น เฝ้าระวังและตรวจสอบการประมง อันเป็นการป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และกำหนดแนวทางในการอนุรักษ์และบริหารจัดการ

(นางสิวลี วงค์ครุฑ) /แหล่งทรัพยากร...
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

แหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวต้องกระทำให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อมิให้กระทบต่อการส่งออกสัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำของประเทศไทย อันเป็นกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นเร่งด่วนอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ในการที่จะรักษาความมั่นคงในทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นต้องตราพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยประกาศราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๘ และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป ด้วยเหตุนี้ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ จึงเป็นกฎหมายที่กำหนดให้ชาวประมงต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดหลายประการ อาทิเช่น การติดตั้งระบบติดตามเรือประมงให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา การจัดทำสมุดบันทึกการทำการประมง และการแจ้งเข้าออกเรือ รวมทั้งมีบทกำหนดโทษทางปกครองและทางอาญาที่รุนแรงมากขึ้นเมื่อเทียบกับพระราชบัญญัติการประมง พ.ศ. ๒๔๙๐ เช่น ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ปัจจุบันมีจำนวนถึง ๑๓ ฉบับ อีกทั้งประกาศกรมประมงดังกล่าวยังมีความเกี่ยวข้องกับประกาศกรมประมงในเรื่องอื่น ๆ ได้แก่ (๑) ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมง (รุ่นที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ (๒) ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมงและเรือประมงที่ได้จดทะเบียนเป็นเรือขนถ่ายสัตว์น้ำหรือเรือเก็บรักษาสัตว์น้ำ (รุ่นที่ ๒) เพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๐ และ (๓) ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดมาตรฐานสมรรถนะของอุปกรณ์และข้อกำหนดเชิงหน้าที่ของระบบติดตามเรือประมง (รุ่นที่ ๒) เพิ่มเติม ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ อีกด้วย ทั้งนี้ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ยังมีผลบังคับใช้ในวันถัดไปนับจากวันประกาศราชกิจจานุเบกษา เนื่องจากเป็นกรณีเร่งด่วน ดังนั้น จึงทำให้ชาวประมงไม่สามารถปรับตัวเพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายดังกล่าวได้ และเมื่อมีกรณีการไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติไม่เป็นไปตามกฎหมายแล้วจึงต้องถูกบังคับใช้กฎหมายการประมงดังกล่าว ส่งผลให้เจ้าของเรือประมงต้องถูกปรับตามอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายที่มีบทกำหนดโทษที่รุนแรงหรือมีอัตราค่าปรับตามขนาดเรือประมง ทำให้ชาวประมงถูกปรับเป็นจำนวนเงินที่ค่อนข้างสูง และหากชาวประมงไม่ยอมเปรียบเทียบปรับตามที่กำหนดไว้จะต้องเข้าสู่กระบวนการทางศาลเพื่อต่อสู้คดี เรือประมงดังกล่าวจึงไม่สามารถออกไปทำการประมงได้และศาลอาจพิพากษาให้ริบเรือประมงได้อีกด้วย

ด้วยเหตุนี้ ชาวประมงจึงมีความเห็นว่า การบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ส่งผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากมีผลกระทบโดยตรงต่อการประกอบอาชีพของชาวประมงและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมง เช่น ลูกเรือซึ่งมีจำนวนมาก รวมถึงธุรกิจที่เกี่ยวเนื่องกับการประมง เช่น โรงน้ำแข็ง โรงงานแปรรูป โรงน้ำมัน โรงงานอวน โรงงานแห โรงเหล็ก ช่างไม้ ช่างสี ช่างเหล็ก เป็นต้น และจากผลกระทบในวงกว้างทางด้านเศรษฐกิจแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประมงทำให้เกิดผลกระทบทางสังคม เนื่องจากการจ้างงานลดน้อยลง โรงงานหลายแห่งปิดตัวลง วิถีประมงเกิดการเปลี่ยนแปลง หลายครอบครัวต้องขาดรายได้เพราะต้องหยุดทำการประมง ต้องขายเรือใหญ่เพื่อซื้อเรือลำเล็กลงเพื่อให้ออกทำการประมงได้ หรือเลิกอาชีพประมง ก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ รวมทั้งปัญหาของอาชญากรรมตามมาอีกด้วย คณะทำงานจึงได้แบ่งปัญหาและข้อเรียกร้องของชาวประมง โดยมีรายละเอียดดังนี้

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)

เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/๔.๑.๑ ปัญหา...

๔.๑.๑ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายการประมงที่มีผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งชาวประมงมีข้อเรียกร้อง ดังนี้

(๑) ขอให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับบทลงโทษ/โทษปรับทางกฎหมายที่รุนแรง เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการทำการประมง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า ตามที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔ กำหนดว่า บทบัญญัติแห่งพระราชกำหนดนี้มุ่งหมายเพื่อการจัดระเบียบการประมงในประเทศไทยและในน่านน้ำทั่วไป เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษยชาติอย่างยั่งยืน และรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมตามแนวทาง กฎเกณฑ์และมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับนับถือในนานาประเทศ และพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดให้ติดตั้งระบบติดตามเรือประมงและดูแลรักษาให้ระบบดังกล่าวสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา (ตามมาตรา ๘๑ (๑)) ซึ่งหากไม่ดำเนินการจะเป็นความผิดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๑๓ อธิบดีมีอำนาจสั่งดังนี้ (๑) ยึดสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมงหรือเครื่องมือทำการประมง (๒) ห้ามทำการประมงจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง (๓) สั่งพักใช้ใบอนุญาตมีกำหนดครั้งละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยจะสั่งห้ามมิให้ใช้เรือประมงนั้น จนกว่าจะสิ้นสุดระยะเวลาการพักใช้ใบอนุญาตด้วยก็ได้ (๔) เพิกถอนใบอนุญาตและประกาศให้เรือประมงนั้นเป็นเรือที่ใช้ทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (๕) กักเรือประมงหรือสั่งให้วางประกัน ในกรณีเรือประมงที่กระทำความผิดเป็นเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทย ซึ่งอำนาจดังกล่าวเป็นมาตรการทางปกครอง นอกจากนี้ยังเป็นความผิดที่ยังมีบทลงโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๕๑ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน โดยบัญญัติบทลงโทษตามขนาดของเรือและมีอัตราโทษปรับสูงสุดถึงสี่ล้านบาท

สำหรับกรณีการจัดทำสมุดบันทึกการทำการประมง (ตามมาตรา ๘๑ (๒)) และการแจ้งเข้าออกท่าเทียบเรือประมง (ตามมาตรา ๘๑ (๓)) ซึ่งเป็นความผิดที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๑๓ ที่อธิบดีมีอำนาจสั่งการอันเป็นมาตรการทางปกครองนั้น ความผิดดังกล่าวยังมีบทลงโทษทางอาญาตามมาตรา ๑๕๒ ซึ่งมีอัตราโทษปรับสูงสุดถึงสองล้านบาทอีกด้วย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็น ดังนี้

(๑.๑) กรณีขอให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุง แก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเฉพาะเรื่องบทลงโทษ/โทษปรับทางกฎหมายที่รุนแรงนั้น เนื่องจากพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดระเบียบการประมงในประเทศไทยและในน่านน้ำทั่วไป เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษยชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งหากมีการกำหนดบทลงโทษที่ไม่รุนแรงก็อาจจะไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้างต้นได้ อีกทั้งการกำหนดบทลงโทษดังกล่าวยังเป็นการกำหนดที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

การที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีการกำหนดมาตรการลงโทษในทางอาญาและมาตรการลงโทษทางปกครอง ซึ่งมาตรการลงโทษดังกล่าวมิได้เป็นการลงโทษที่มีความซ้ำซ้อนกัน

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/เนื่องจาก...

เนื่องจากเป็นมาตรการการลงโทษคนละประเภท และเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามกระบวนการของกฎหมาย และมาตรการลงโทษดังกล่าวยังสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ อีกด้วย อย่างไรก็ดี เนื่องจากได้มีการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม อย่างเข้มงวด เพื่อแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายมาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งส่งผลกระทบกับผู้ที่ทำการประมงจำนวนมากและยังส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้าง ประกอบกับปัจจุบันผู้ประกอบอาชีพประมงมีจำนวนลดลงเป็นอย่างมากจากอดีต โดยพิจารณาจากจำนวนเรือที่ลดลง จึงคงเหลือเฉพาะกลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพประมง โดยกลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพประมงได้ยึดถือและปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายมาโดยตลอด ประกอบกับระบบการควบคุม ตรวจสอบการทำการประมงในปัจจุบันมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และมีความสอดคล้องกับการป้องกัน ยับยั้ง และขจัดการทำการประมงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันมีความสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและแนวทางในการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความผ่อนคลาย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวประมงสามารถประกอบอาชีพประมงได้อย่างยั่งยืน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นควรที่จะเสนอให้พิจารณาทบทวนเฉพาะในส่วนอัตราโทษปรับตามขนาดของเรือโดยให้มีอัตราโทษปรับที่ลดลง เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

(๑.๒) การที่มาตรา ๑๗๐ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ประกอบประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดคณะกรรมการเปรียบเทียบ หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ กำหนดให้มีคณะกรรมการเปรียบเทียบ ประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เป็นกรรมการ และผู้แทนกรมประมง เป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง เชิญพยานบุคคล หรือให้ส่งพยานหลักฐานเท่าที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ แต่เนื่องจากพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มิได้กำหนดให้มีผู้แทนของชาวประมงเป็นกรรมการในคณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อพิจารณากำหนดค่าปรับหรือความผิดตามพระราชกำหนดนี้ ทำให้ชาวประมงไม่มีส่วนร่วมและอาจจะทำให้การพิจารณาไม่ได้รับข้อเท็จจริงตามวิถีการทำการประมงจากชาวประมงที่ครบถ้วน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นควรที่จะเสนอให้มีคณะกรรมการอีกชุดหนึ่งที่ประกอบด้วยตัวแทนชาวประมงเข้ามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ หรือให้มีการเชิญผู้แทนจากชาวประมงให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการเปรียบเทียบก่อนการพิจารณาเปรียบเทียบปรับ ในการนี้ มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติให้รัฐมนตรีอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบได้อีกด้วย

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ประชุมมีความเห็น ดังนี้

(๑) ในประเด็นการขอให้ทบทวนกฎหมาย นั้น ยังคงเป็นนโยบายของภาครัฐ เนื่องจากในขณะที่ร่างพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้พิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ประกอบกัน เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และปัจจุบันได้มีผู้เสนอร่างพระราชบัญญัติ

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ศรุต)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/เพื่อขอแก้ไข...

เพื่อขอแก้ไขกฎหมายการประมง จำนวน ๗ ฉบับ ล่าสุดได้เสนอเข้าสู่สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ แต่ยังไม่ได้รับการพิจารณาในส่วนอัตราโทษ อย่างไรก็ดี กรมประมงจะนำประเด็นการขอให้ทบทวนกฎหมายไปพิจารณาเพิ่มเติมต่อไป

ผู้เสนอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง จำนวน ๗ ฉบับ มีดังนี้

(๑.๑) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ศ. .... (เสนอแก้ไขโดย นายนิกร จำนง กับคณะ)

(๑.๒) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ศ. .... (เสนอแก้ไขโดย นางกันตวรรณ ตันเถียร กับคณะ)

(๑.๓) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ศ. .... (เสนอแก้ไขโดย นายศักดินัย นุ่มหนู กับคณะ)

(๑.๔) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ศ. .... (เสนอแก้ไขโดย นายวรศิษฎ์ เลียงประสิทธิ์ กับคณะ)

(๑.๕) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ศ. .... (เสนอแก้ไขโดย นายชลน่าน ศรีแก้ว กับคณะ)

(๑.๖) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ศ. .... (เสนอแก้ไขโดย พันตำรวจเอก ทวี สอดส่อง กับคณะ)

(๑.๗) ร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ พ.ศ. .... (เสนอแก้ไขโดย นายวรภพ วิริยะโรจน์ กับคณะ)

ทั้งนี้ ร่างกฎหมาย ทั้ง ๗ ร่างดังกล่าว ได้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมของสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๖ และเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้มีมติเห็นชอบรับหลักการร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๗ ร่างดังกล่าว และให้ตั้งคณะกรรมาธิการวิสามัญ จำนวน ๒๕ คน เพื่อพิจารณาต่อไป

(๒) ในประเด็นที่เสนอให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ นั้น เห็นว่าประชาชนต้องการให้มีตัวแทนเข้าไปมีส่วนร่วมในคณะกรรมการเปรียบเทียบเพื่อสะท้อนข้อมูล ข้อเท็จจริง รวมทั้งปัญหาต่าง ๆ ของชาวประมง และเป็นการลดการปฏิเสธผลการพิจารณาของคณะกรรมการ สำหรับอัตราค่าปรับในแต่ละฐานความผิดควรลดลงเป็นช่วงตามขนาดของเรือ ซึ่งกรมประมงชี้แจงต่อที่ประชุมว่า ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดคณะกรรมการเปรียบเทียบ และหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๘ กำหนดให้คณะกรรมการแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานเอกสารพยานบุคคล รวมทั้งเชิญชาวประมงเข้ามาให้ข้อมูลเพิ่มเติม ซึ่งที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการเป็นไปตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดังกล่าวมาโดยตลอดแล้ว

(๓) สำหรับการเปรียบเทียบปรับนั้น โดยหลักการจะเปรียบเทียบปรับตามที่กฎหมายกำหนด หากชาวประมงไม่ยินยอมชำระค่าปรับก็จะเข้าสู่กระบวนการในทางกฎหมาย ทั้งนี้ กรมประมงจะนำกรณีการพิจารณาโทษปรับกำหนดให้มีความเป็นมาตรฐานต่อไป

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๒) ชาวประมง...

(๒) ชาวประมงขอให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุง ยกเลิกกฎหมายลำดับรองที่มีจำนวนมาก พร้อมทั้งให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีจำนวนหลายมาตราที่ให้อำนาจในการออกกฎหมายลำดับรอง ซึ่งในระยะแรกการออกกฎหมายลำดับรองกำหนดขึ้นเพื่อให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายได้อย่างถูกต้องและครบถ้วน แต่ในระยะหลังกรมประมงมีความพยายามที่จะลดจำนวนกฎหมายให้น้อยลง โดยพยายามไม่ให้กระทบกับวิธีการปฏิบัติและทำให้เนื้อหามีความกระชับมากยิ่งขึ้น

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า ในกรณีที่กฎหมายลำดับรองมีจำนวนมาก ยุ่งยาก เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนั้น จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงจากเว็บไซต์ของกรมประมง เกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้องกับการประมง ซึ่งมีการรวบรวมข้อมูลโดยนายภิญโญ ประสารยา พบว่า กฎหมาย ระเบียบ ประกาศที่เกี่ยวข้องมีจำนวนมากกว่า ๓๐๐ ฉบับ ตัวอย่าง เช่น ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ปัจจุบันมีจำนวนถึง ๑๓ ฉบับ อีกทั้งประกาศกรมประมงดังกล่าวยังมีความเกี่ยวข้องกับประกาศกรมประมงในเรื่องอื่น ๆ อีกด้วย ดังนั้น จึงเห็นควรให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมประมงพิจารณาดำเนินการ ดังนี้

(๒.๑) พิจารณา ศึกษา รวบรวม จัดกลุ่มหัวข้อของกฎหมายลำดับรอง เพื่อพิจารณายกเลิกกฎหมายลำดับรองในเรื่องเดียวกันและนำมาร่างเป็นกฎหมายลำดับรองในเรื่องนั้น เพื่อให้อยู่ฉบับเดียว โดยให้มีดำเนินการตามตัวอย่าง เช่น ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งได้มีการยกเลิก ฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ เป็นต้น

(๒.๒) จัดทำคู่มืออธิบายพร้อมทั้งข้ออ้างอิงของกฎหมายลำดับรองในเรื่องนั้น ๆ และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ หรือสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ชาวประมงได้รับทราบ รวมทั้งใช้ศึกษาทำความเข้าใจได้ง่ายต่อไป

(๒.๓) อธิบาย ชี้แจงทำความเข้าใจให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ประชุมโดยกรมประมงมีความเห็นพ้องกับความเห็นและข้อเสนอแนะของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่าควรพิจารณาดำเนินการศึกษา รวบรวม จัดกลุ่มหัวข้อของกฎหมายลำดับรอง พิจารณายกเลิกกฎหมายลำดับรองและร่างเป็นกฎหมายลำดับรองในเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้อยู่ในกฎหมายลำดับรองฉบับเดียวกัน จัดทำคู่มืออธิบายพร้อมทั้งข้ออ้างอิงของกฎหมายลำดับรอง รวมทั้งอธิบาย ชี้แจงทำความเข้าใจให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ ซึ่งจำเป็นต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องต่อไป ซึ่งปัจจุบันกรมประมงได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่าปัจจุบันได้พิจารณาดำเนินการปรับปรุงหรือแก้ไขเพิ่มเติม รวบรวมกฎหมายและระเบียบที่มีอยู่ ซึ่งเป็นเรื่องเดียวกันให้มีจำนวนฉบับน้อยลง และมีการประชาสัมพันธ์ให้ชาวประมงและประชาชนทั่วไปได้รับทราบหลายช่องทาง เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือการประชาสัมพันธ์โดยตรงจากเจ้าหน้าที่ของกรมประมงที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ กรมประมงได้แจ้งข้อมูลทางเว็บไซต์และจัดทำคู่มือประชาชน เพื่อให้เกิดความชัดเจนแล้ว ดังนี้

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๒.๑) ในประเด็น...

(๒.๑) ในประเด็นพิจารณา ศึกษา รวบรวม จัดกลุ่มหัวข้อของกฎหมายลำดับรอง เพื่อพิจารณายกเลิกกฎหมายลำดับรองในเรื่องเดียวกันและนำมาให้อยู่ในกฎหมายลำดับรองฉบับเดียวกันนั้น และอยู่ระหว่างดำเนินการ เช่น ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมงและดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พ.ศ. ๒๕๖๓ (vms) จากเดิมมีจำนวน ๑๓ ฉบับ กรมประมงปรับแก้ให้เหลือเพียง ๕ ฉบับ และปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการให้เหลือเพียงฉบับเดียว

(๒.๒) กรมประมงได้ดำเนินการจัดทำคู่มือเพื่อให้ชาวประมงได้รับทราบ รวมทั้งใช้ศึกษาทำความเข้าใจได้ง่าย เช่น "คู่มือการออกใบรับรองซากเพื่อการส่งออก" "คู่มือการแจ้งเข้า - ออกของเรือประมง" "คู่มือชาวประมงพาณิชย์" เป็นต้น โดยกรมประมงจัดพิมพ์คู่มือเหล่านี้แจกจ่ายให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานประมงอำเภอ และชาวประมง รวมถึงเผยแพร่ออนไลน์บนเว็บไซต์กรมประมง (https://www4.fisheries.go.th/dof/main) และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัลด้วย (https://www.dga.or.th/home/) ทั้งนี้ กรมประมงได้จัดทำคลังความรู้เกี่ยวกับการประมง เผยแพร่ไว้บนเว็บไซต์กรมประมงด้วย

(๒.๓) กรมประมงได้อธิบาย ดำเนินการจัดฝึกอบรมให้แก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานภายในกรมประมง และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องอยู่เป็นระยะ ๆ เช่น

(๒.๓.๑) จัดอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตร "เพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก" เมื่อวันที่ ๑๕ - ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๔ ให้แก่ชุดสหวิชาชีพ ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กรมประมง เจ้าหน้าที่สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด เจ้าหน้าที่จัดหางานจังหวัด และเจ้าหน้าที่ศูนย์ควบคุมความมั่นคงท่าเรือ (PSCC) จำนวน ๑๐๐ ราย เพื่อเป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงานให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เพิ่มทักษะการตรวจสอบ สัมภาษณ์ คัดแยกผู้เสียหายแรงงานบังคับและการค้ามนุษย์ ตลอดจนการถ่ายทอดแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

(๒.๓.๒) โครงการฝึกอบรมหลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบเรือที่ต้องสงสัยว่ามีการกระทำความผิดโดยศูนย์ปฏิบัติการเฝ้าระวังการทำการประมง (FMC) ในทะเล เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๖ โดยมีผู้เข้ารับการฝึกอบรม คือ เจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบเรือในทะเลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ศรชล. กองทัพเรือ กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตำรวจน้ำ กรมเจ้าท่า และกรมศุลกากร

(๓) ขอให้พิจารณาขั้นตอนการออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย โดยให้กรมประมงเป็นผู้พิจารณา โดยไม่ต้องผ่านคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า การดำเนินการออกใบอนุญาตและการขออนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำจะต้องขออนุญาตตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้องยื่นคำขอ พร้อมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ต่อกรมประมง โดยกรมประมงจะตรวจสอบเอกสาร รวมถึงเรือประมง เครื่องมือทำการประมง อุปกรณ์ช่วยทำการประมง ตามที่ได้มีการติดตั้งบนเรือประมง ตรวจสอบคุณสมบัติผู้ยื่นคำขอ ผู้ควบคุมเรือ และเรือประมง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ที่ยื่นคำขอ...

ที่ยื่นคำขอ และจะมีกระบวนการซักถามผู้ยื่นคำขอ ทั้งนี้ การออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำตามกระบวนการที่ได้มีการหารือร่วมกับ EU กำหนดให้กรมประมงต้องยื่นเสนอเรื่องการออกใบอนุญาตต่อคณะกรรมการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาการทำการประมงที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการทำการประมง และแรงงานในภาคประมง (อ.๒) ให้ความเห็นชอบ พร้อมทั้งรายงานให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย (อ.๑) ก่อนที่กรมประมงจะพิจารณาออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำ เพื่อให้เกิดความรอบคอบ รัดกุมในการออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำให้กับผู้ประกอบการ ซึ่งมีกำหนดระยะเวลาการพิจารณาภายใน ๖๐ วัน แต่ในทางปฏิบัติจะใช้ระยะเวลาพิจารณาออกใบอนุญาตประมาณ ๔๕ วัน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า การออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำต้องผ่านการพิจารณาของกรมประมงและคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ซึ่งมีกระบวนการ ขั้นตอนในการพิจารณา เพื่อความรอบคอบ รัดกุมในการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการ โดยมีกำหนดระยะเวลาการพิจารณาภายใน ๖๐ วัน ดังนั้น จึงเห็นควรเสนอให้กรมประมงชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาในการพิจารณาดำเนินการดังกล่าวต่อไป

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่ากรมประมงได้ให้ข้อมูลว่าจะเร่งรัดกระบวนการในการพิจารณาออกใบอนุญาตฯ ตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ โดยใช้ระยะเวลาในการอนุญาตภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน หรือหลังจากใบอนุญาตฉบับปัจจุบันสิ้นอายุและเรือประมงอยู่ที่ท่าเทียบเรือประเทศไทย (ในกรณียื่นคำขอรับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทยก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ) ซึ่งที่ผ่านมากรมประมงดำเนินการอนุญาตให้กับเรือประมงที่ยื่นคำรับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทยหลังจากใบอนุญาตฉบับปัจจุบันสิ้นอายุและเรือประมงอยู่ที่ท่าเทียบเรือได้รวดเร็วขึ้น โดยใช้เวลาประมาณ ๒๒ - ๓๓ วัน ทั้งนี้ กรมประมงจะจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาในการดำเนินการให้ชาวประมงทราบ โดยในเบื้องต้นกรมประมงได้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้แทนจากสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทยเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอน และระยะเวลาในการพิจารณาดำเนินการ ในคราวการประชุมคณะทำงานจัดทำนโยบายการพัฒนาการส่งเสริม การแก้ไขปัญหาการประมงในน่านน้ำไทยการประมงนอกน่านน้ำไทย และอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๕ และได้มีการประชาสัมพันธ์กระบวนการในการพิจารณาออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย ตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ ผ่านเว็บไซต์ของกองบริหารจัดการทรัพยากรและกำหนดมาตรการ (หน่วยรับคำขอ) และผ่านเว็บไซต์ระบบศูนย์รวมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการ (คู่มือประชาชน) ด้วย

(๔) ปัญหาความต้องการร่วม (ทั้งประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน) ขอให้กรมประมงกำหนดเขตทะเลชายฝั่งเพื่อการทำการประมงและจัดทำข้อตกลงในการใช้พื้นที่ทางทะเลร่วมกันและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการประกอบอาชีพระหว่างประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ รวมถึงระหว่างกลุ่มที่ปฏิบัติตามกฎหมายประมงและผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/จากการแสวงหา...

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า ชาวประมงพื้นบ้านต้องการออกไปทำการประมงในทะเลที่เกิน ๓ ไมล์ทะเล และต้องการหวงกันไว้ไม่ให้ประมงพาณิชย์เข้ามาทำการประมง ซึ่งตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แบ่งพื้นที่ชัดเจน ทั้งนี้ เมื่อได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์แล้วจะไม่สามารถเข้ามาทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่งได้ ส่วนประมงพื้นบ้านกำหนดไว้ว่า เมื่อได้รับใบอนุญาตประมงพื้นบ้านก็จะต้องทำการประมงเฉพาะในเขตทะเลชายฝั่งเท่านั้น หรือหากจะออกไปทำการประมงนอกเขตจะต้องได้รับอนุญาตเป็นพิเศษรายกรณี รายเครื่องมือ แต่เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายออกใบอนุญาตให้กับประมงพื้นบ้าน ชาวประมงพื้นบ้านจึงออกไปทำการประมงในทะเลที่ใดก็ได้ ทำให้เกิดความขัดแย้งในบางเครื่องมือ ซึ่งที่ผ่านมากรมประมงได้ใช้วิธีการแก้ไขปัญหาโดยการเจรจาพูดคุย และมีปัญหาเฉพาะในบางพื้นที่ โดยให้ความเห็นว่า สำหรับการแก้ปัญหาในระยะยาวจะต้องจัดให้มีการออกใบอนุญาตให้แก่ชาวประมงพื้นบ้านต่อไป และปัญหาความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติตามกฎหมายและผู้ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายก็จะเกิดเฉพาะในบางพื้นที่เท่านั้น

ในประเด็นข้อเรียกร้องดังกล่าว คณะทำงานได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงในจังหวัดระยองเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๗ และวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ ซึ่งสมาคมการประมงระยองได้ให้ความเห็นว่า จังหวัดระยองประสบกับปัญหาการกำหนดเขตการทำการประมงที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากในแต่ละพื้นที่ทำการประมงมีความแตกต่างกัน ดังนั้น จึงเห็นควรให้แต่ละจังหวัดกำหนดเขตการทำการประมงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และเครื่องมือที่ใช้ในการทำการประมง ประกอบกับกรมประมงได้ให้ข้อมูลอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติในการกำหนดนโยบาย และกำกับการบริหารจัดการการประมง ซึ่งเป็นการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๑๙ และการแต่งตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด ตามมาตรา ๒๐ ในขณะที่คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดจะมีหน้าที่หลัก ได้แก่ การออกระเบียบต่าง ๆ เพื่อให้เป็นไปตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๗ โดยมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ และสามารถเชิญชาวประมงในพื้นที่เสนอความคิดเห็นร่วมด้วย

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมปรากฏว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติตามมาตรา ๑๓ และคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดตามมาตรา ๒๖ เพื่อเป็นกลไกในการบริหารจัดการด้านการประมง โดยคณะกรรมการนโยบายประมงแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการการประมงตามมาตรา ๑๙ และมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการฉพาะกิจหรือคณะอนุกรรมการเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการกำหนด มาตรา ๒๐ ซึ่งปัจจุบันได้มีการมีแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน ๘ คณะ ดังนี้

(๔.๑) คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการประมงผิดกฎหมาย (อ.๑) ทำหน้าที่พิจารณาภาพรวมทั้งหมด และรับเรื่องที่เป็นปัญหากับชาวประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ ช่วยกลั่นกรองข้อมูลและให้ความคิดเห็นก่อนเสนอคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ ตามเจตนารมณ์ของคณะกรรมการฯ

(๔.๒) คณะอนุกรรมการตรวจสอบและติดตามบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาการทำประมงและแรงงานในภาคประมง (อ.๒) ทำหน้าที่ในการพิจารณากฎหมายภายหลังจากบังคับใช้กฎหมายว่ามีความผิดเพียงใด โดยมีผู้แทนจากคณะกรรมการกฤษฎีกา อัยการ และมีการประชุมกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๔.๓) คณะอนุกรรมการ...

(๔.๓) คณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคประมงและแรงงานในภาคประมง (อ.๓) กฎหมายลำดับรอง หรือการร่างกฎหมายใดจะต้องพิจารณาว่ามีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลักถูกต้อง เหมาะสมหรือไม่ เพียงไร ซึ่งคณะกรรมการทั้ง ๓ ชุด เป็นกลไกการทำงานให้กับคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ

(๔.๔) คณะอนุกรรมการพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

(๔.๕) คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา

(๔.๖) คณะอนุกรรมการป้องกัน แก้ไขปัญหา และประสานงานการปฏิบัติเกี่ยวกับผลกระทบของการทำประมงต่อสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม

(๔.๗) คณะอนุกรรมการวิชาการเพื่อจัดทำข้อมูลสนับสนุนการแก้ไขปัญหาผลกระทบของการทำการประมงต่อสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม

(๔.๘) คณะกรรมการเฉพาะกิจเจรจาแก้ไขปัญหาผลกระทบของการทำประมงต่อสัตว์ทะเลเลี้ยงลูกด้วยนม

สำหรับคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน มีประมงจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ และผู้ทรงคุณวุฒิที่มาจากองค์กรในชุมชนท้องถิ่นและคัดเลือกเข้ามาทั้งด้านการประมงน้ำจืดและด้านการประมงทะเล มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ ดังนี้

(๑) รวบรวมข้อเสนอแนะและเสนอแนวทางในการส่งเสริมอาชีพการประมง การจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบเสนอต่อคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาจัดทำนโยบายตามมาตรา ๑๙ (๑)

(๒) พิจารณาและเสนอแนวทางในการพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาการประมง หรือการจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ในที่จับสัตว์น้ำในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบเสนอต่อรัฐมนตรี คณะกรรมการ หรืออธิบดี

(๓) ออกประกาศตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๗๑ และมาตรา ๗๗ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๔) ดำเนินการอื่นตามที่รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการมอบหมาย

ทั้งนี้ จากการประชุมและลงพื้นที่เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการดำเนินการของคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติและคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด ปรากฏข้อเท็จจริงดังนี้

๑. คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดจะทำหน้าที่หลักในการออกประกาศต่าง ๆ เช่น กำหนดเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำตามมาตรา ๕๖ กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำประมงและขนาดของเรือที่ทำการประมงตามมาตรา ๗๑ และการกำหนดเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำตามมาตรา ๗๗ และที่ผ่านยังไม่ค่อยมีการเสนอแนวทางในการส่งเสริมอาชีพการประมง การจัดการการบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรสัตว์น้ำขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ เพื่อจัดทำนโยบายตามมาตรา ๑๙ (๑) แต่อย่างใด

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/๒. สำหรับ...

๒. สำหรับที่มีความเห็นว่าสัดส่วนผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดมีความไม่เหมาะสมนั้น กรมประมงได้ชี้แจงว่า คณะกรรมการประมงประจำจังหวัดออกแบบมาเพื่อทำหน้าที่ในการนำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาของพื้นที่ในภาพรวม โดยมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนของภาคประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้านซึ่งเป็นเพียงผู้แทนที่จะเสนอข้อมูลให้ข้อคิดเห็นในพื้นที่ โดยคณะกรรมการดังกล่าวไม่ได้มีการออกเสียงหรือลงมติใด ๆ ทั้งนี้ หากภาคประมงและประชาชนที่ต้องการนำเสนอหรือให้ความเห็นก็จะมีเวทีให้เข้าร่วม หรือมีกลไกคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ คณะกรรมการประมงจังหวัด รวมทั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาต่าง ๆ เช่น ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในการออกนโยบายจะมีการให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องและชาวประมงในพื้นที่เสนอความคิดเห็นร่วมด้วย

สำหรับแนวทางในการแก้ไขปัญหากรณีนี้ กรมประมงมีแนวทาง ดังนี้ (๑) ถ้าพบการกระทำความผิด ก็จะดำเนินการจับกุมดำเนินคดี และ (๒) สร้างกระบวนการมีส่วนร่วม ให้ความเข้าใจเรื่องข้อกฎหมาย และให้ชุมชนร่วมดูแลกันในเขตพื้นที่สำหรับเขตอนุรักษ์ทำบ้านปลา เพื่อป้องกันไม่ให้มีการใช้เครื่องมือประมงประเภทอวนรุน และแจ้งแนวปฏิบัติให้กับเจ้าหน้าที่ให้เข้มงวดตรวจตรา

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๕ กำหนดนิยาม “ประมงพื้นบ้าน” หมายความว่า การทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่งไม่ว่าจะใช้เรือประมงหรือใช้เครื่องมือโดยไม่ใช้เรือประมง ทั้งนี้ ที่มิใช่เป็นประมงพาณิชย์ และกำหนดนิยาม “ทะเลชายฝั่ง” หมายความว่า ทะเลที่อยู่ในราชอาณาจักร นับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปสามไมล์ทะเล เว้นแต่ ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ จะออกกฎกระทรวงกำหนดให้เขตทะเลชายฝั่งในบริเวณใดมีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อย หรือมากกว่าสามไมล์ทะเลก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลและไม่เกินสิบสองไมล์ทะเล โดยให้มีแผนที่แสดงแนวเขตบริเวณที่กำหนดแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย ส่วนนิยาม “ประมงพาณิชย์” หมายความว่า การทำการประมงโดยใช้เรือประมงที่มีขนาดตั้งแต่สิบตันกรอสขึ้นไปหรือเรือประมงที่ใช้เครื่องยนต์มีกำลังแรงม้าถึงขนาดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นควรเสนอให้คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด และกรมประมงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการใช้พื้นที่ทางทะเลในการทำการประมงจากประมงพาณิชย์และประมงพื้นที่บ้านเพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการและการปรับปรุงกฎหมาย (หากจะมีการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายต่อไป) ปัจจุบัน กรมประมงอยู่ในระหว่างดำเนินการให้ชาวประมงพื้นบ้านยื่นคำขอใบอนุญาตทำการประมง

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า กลไกในพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มี ๒ ระดับ ที่จะเชื่อมโยงกันได้แก่ (๑) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ ซึ่งมีอธิบดีกรมประมงเป็นเลขานุการ ผู้ทรงคุณวุฒิในทุกด้านทั้งภาคการเพาะเลี้ยง ภาคราชการที่เป็นอาจารย์ในระดับมหาวิทยาลัย ผู้แทนสมาคมประมงแห่งประเทศไทยและสมาคมประมงพื้นบ้าน (๒) คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด ซึ่งมีผู้แทนภาคต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นจากการคัดเลือกจากชาวประมงเพื่อที่จะให้ข้อมูลและสะท้อนปัญหา นโยบายต่าง ๆ เพื่อให้คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติรับทราบ และดำเนินการออกนโยบาย สำหรับการดำเนินการออกกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่งได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากคณะกรรมการประมงจังหวัด จำนวน ๒๓ จังหวัด และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ แล้ว แต่จังหวัดสตูลยังคงมีข้อร้องเรียนจากชาวประมงพื้นบ้านที่ยังไม่เห็นด้วย

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/เนื่องจาก...

เนื่องจากเขตทะเลในแต่ละจังหวัดไม่เท่ากัน ซึ่งจะต้องพิจารณาตามแต่ละสภาพพื้นที่ ทรัพยากรชายฝั่ง การบริหารจัดการทรัพยากร ความแออัดของเรือประมง ขณะนี้อยู่ในระหว่างการรับฟังความคิดเห็นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎกระทรวงต่อไป

ปัจจุบันปรากฏว่าได้มีกฎกระทรวงยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๕ และกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง รายจังหวัด ๒๓ จังหวัดชายทะเล ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยกระบวนการในออกกฎกระทรวงดังกล่าวได้ผ่านการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระดับจังหวัด ผ่านกลไกการพิจารณาของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดและคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคประมงและแรงงานในภาคประมงก่อนออกเป็นกฎกระทรวง และได้รายงานให้คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติทราบแล้ว ซึ่งหากจังหวัดใดมีความประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตทะเลชายฝั่ง เพื่อการบริหารจัดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและดำเนินการตามกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดและคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคประมงและแรงงานในภาคประมงด้วย

(๕) ขอให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และผลกระทบต่อวิถีการประมงแบบดั้งเดิมที่ทำให้ชาวประมงต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อให้กฎหมายมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีการทำการประมง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า การจัดทำกฎหมายลำดับรองได้มีการรับฟังความคิดเห็นจากชาวประมง มีการประชุมจำนวนหลายครั้ง มีตัวแทนชาวประมงทั้งชาวประมงพื้นบ้าน ชาวประมงพาณิชย์ สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย และผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากเนื้อหาตามกฎหมายแม่บทมีจำนวนมาก จึงต้องออกกฎหมายลำดับรองให้ครบถ้วน ซึ่งได้มีการจัดทำเป็นคู่มือชาวประมงพาณิชย์แล้ว ในส่วนประมงพื้นบ้านยังไม่มีระบบใบอนุญาตและกรมประมงจะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป ในการนี้กรมประมงมีความเห็นว่า คู่มือชาวประมงพาณิชย์มีส่วนช่วยให้ชาวประมงมีความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายมากขึ้นและมีส่วนช่วยให้ชาวประมงมีการกระทำความผิดลดลง

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า เนื่องจากกฎหมายเกี่ยวกับการประมงเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับชาวประมงซึ่งมีจำนวนมาก และมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยเฉพาะชาวประมง ดังนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นควรเสนอให้กรมประมงจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอย่างรอบด้านและทั่วถึงจากประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มชาวประมงก่อนที่จะมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการประมงเพิ่มเติมในอนาคต อีกทั้งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นบทบัญญัติที่ใช้ป้องปรามและแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายที่มีการใช้บังคับมาในระยะหนึ่งแล้ว จึงเห็นควรเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาดำเนินการเพื่อให้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติ โดยจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนและชาวประมง เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เกี่ยวกับการตรากฎหมายที่จะมีผลใช้บังคับ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวจะมีผลกระทบกับประชาชนต่อไป

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ในประเด็นดังกล่าว...

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่ประชุมให้ข้อสังเกตว่า ควรตราพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ตามกระบวนการออกกฎหมายทั่วไปเป็นพระราชบัญญัติ และควรมีมาตรฐานในการพิจารณาโทษปรับให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งกรมประมงได้ให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ในประเด็นชื่อกฎหมายและการตรากฎหมาย เนื่องจากพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชกำหนดการประมง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ กฎหมายฉบับดังกล่าว ได้ผ่านการพิจารณาจากสภาผู้แทนราษฎรแล้ว

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมปรากฏว่า ปัจจุบันการจัดทำกฎหมายลำดับรองมีการรับฟังความคิดเห็นจากชาวประมงจำนวนหลายครั้ง มีตัวแทนชาวประมงทั้งชาวประมงพื้นบ้าน ชาวประมงพาณิชย์ สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย และผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมถึงมีการเปิดรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย ซึ่งเป็นเว็บไซต์ที่พัฒนาตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (สคก.) และสำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) สพร. ซึ่งการรับฟังความคิดเห็นก่อนที่จะมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการประมงนั้น เป็นไปตามพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับกฎกระทรวงกำหนดร่างกฎที่ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและวิเคราะห์ผลกระทบ พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นผ่านระบบกลางทางกฎหมาย

๔.๑.๒ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคประมง

เนื่องจากงานประมงเป็นงานที่หนัก เสี่ยงอันตรายและสกปรก ทำให้แรงงานไทยไม่สนใจเป็นแรงงานประมง ภาคประมงจึงต้องพึ่งพาแรงงานต่างด้าวเป็นหลักมาโดยตลอด แต่การนำเข้าแรงงานต่างด้าวแบบ MOU มีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการใช้แรงงานต่างด้าวในประเทศไทย แรงงานต่างด้าวส่วนใหญ่จึงเลือกที่จะเป็นแรงงานที่ทำงานอยู่บนฝั่ง ซึ่งเป็นงานที่ไม่หนักและไม่เสี่ยงอันตรายเท่ากับแรงงานประมง และเนื่องจากการทำการประมงจะต้องใช้แรงงานจำนวนหนึ่ง หากมีจำนวนแรงงานไม่เพียงพอก็จะไม่สามารถออกไปทำการประมงได้ ประกอบกับการจ้างแรงงานต่างด้าวในภาคประมงมีขั้นตอนปฏิบัติที่มากกว่าการจ้างแรงงานต่างด้าวปกติ ทำให้ผู้ประกอบการประมงต้องใช้ระยะเวลาในการยื่นขอเอกสารการจ้างและรับภาระค่าใช้จ่ายในการจ้างแรงงานที่เพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคประมงที่สะสมมาอย่างต่อเนื่องมาเป็นเวลานาน อีกทั้งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘๓ ยังกำหนดให้แรงงานต่างด้าวที่จะทำงานในเรือประมงจะต้องมีหนังสือเดินทาง บัตรใบอนุญาตทำงาน เพื่อดำเนินการทำหนังสือคนประจำเรือ ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๘๓ ซึ่งหากฝ่าฝืนมีโทษปรับที่สูงมาก และอาจเป็นเหตุให้ถูกยึดใบอนุญาตทำการประมงได้ ชาวประมงจึงมีข้อเรียกร้องดังนี้

(๑) ขอให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เปิดขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวทั้งปี หรือปีละ ๒ ครั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคกิจการประมงทะเล และนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในเรือประมงมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สามารถลดจำนวนการใช้แรงงานหรือทดแทนแรงงานประมงได้บางส่วน

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/จากการแสวงหา...

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า บทบัญญัติตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติกรณีแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในเรือประมง แบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่ แรงงานมีใบอนุญาตทำงาน และแรงงานตามมติคณะรัฐมนตรีอนุญาตให้เป็นครั้งคราว โดยที่ผ่านมากรมประมงดำเนินการกรณีพิเศษตามมติคณะรัฐมนตรีแล้ว จำนวน ๔ ครั้ง เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการนำเข้าแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาต แบบ MOU ได้เพียงพอกับความต้องการ และชาวประมงมีความต้องการแรงงานเพิ่มมากขึ้น จึงจำเป็นต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน กรมประมงได้ดำเนินการโดยใช้มาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ผ่านคณะอนุกรรมการบังคับใช้กฎหมายที่ตั้งโดยคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ และผ่านคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (อ.๑) ในการนี้ กรมประมงได้หารือกับกระทรวงมหาดไทยเพื่อยกร่างประกาศเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคประมงดังกล่าว

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๕ เห็นชอบประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การออกหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ซึ่งประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากประกาศในราชกิจจานุเบกษา (๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕) โดยมีการเปิดให้จดทะเบียนคนต่างด้าว แบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

(๑) คนต่างด้าวที่เข้าเมืองมาอย่างถูกกฎหมาย แต่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน โดยกำหนดให้สามารถยื่นขอรับหนังสือคนประจำเรือ ตามมาตรา ๘๓ กรณีพิเศษ เดิมได้ปีละ ๒ ครั้ง ๆ ละ ๓ เดือน ตามห้วงเวลาดังต่อไปนี้ (๑) ระหว่างวันที่ ๑ เมษายน ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน (๒) ระหว่างวันที่ ๑ กันยายน ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการนำเข้าแรงงานแบบ MOU ทั้งนี้ ให้หนังสือคนประจำเรือที่ได้รับมีอายุตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง แต่ไม่เกินสองปีและสามารถต่ออายุหนังสือคนประจำเรือได้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคประมงตามข้อเสนอของสมาคมฯ ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ และให้นายจ้างสามารถจ้างแรงงานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวยื่นขอหนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว กรณีที่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน (ยังไม่หมดอายุ) จำนวนทั้งสิ้น ๑,๙๔๖ คน

(๒) คนต่างด้าวที่เข้ามาโดยกระบวนการ MOU และยื่นขอใบอนุญาตทำงานกับกรมการจัดหางาน ซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้สามารถยื่นคำขอรับหนังสือคนประจำเรือได้ตลอดทั้งปี ทั้งนี้ หนังสือคนประจำเรือที่ได้รับให้มีอายุตามที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตทำงาน ปัจจุบันมีแรงงานต่างด้าวมาดำเนินการยื่นขอหนังสือคนประจำเรือสำหรับคนต่างด้าว กรณีที่มีใบอนุญาตทำงาน (ยังไม่หมดอายุ) จำนวนทั้งสิ้น ๔๐,๒๑๐ คน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็น ดังนี้

(๑) ปัญหาแรงงานและค้ามนุษย์เป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะในภาคประมง กฎหมายจึงบัญญัติให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและมีบทลงโทษที่รุนแรง แต่ผู้ประกอบการอาจไม่คุ้นเคยกับมาตรการขั้นตอนต่าง ๆ ทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว ในการนี้ กรมประมงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาระยะสั้น โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และปัจจุบันได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การออกหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง พ.ศ ๒๕๖๕ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การยกเว้นข้อห้ามมิให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการเฉพาะ สำหรับคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/เมียนมา...

เมียนมา และเวียดนาม สามารถมายื่นคำขอรับหนังสือคนประจำเรือเพื่ออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และทำงานกับนายจ้างในกิจการประมงทะเล พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนจากการขาดแคลนแรงงานภาคประมงได้ระดับหนึ่ง

(๒) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาว กรมประมงและกระทรวงแรงงานควรพิจารณานำเครื่องมือช่วยทุ่นแรงงานภาคประมง ยกระดับแรงงานอาชีพประมงและสร้างแรงจูงใจเพื่อให้แรงงานต่างด้าวสนใจทำงานในภาคประมงเพิ่มมากขึ้น โดยขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำประมงในด้านต่าง ๆ รวมถึงแหล่งเงินทุนในการดำเนินการดังกล่าว ซึ่งจะเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาแรงงานในภาคประมง

ในการนี้ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นควรเสนอให้กระทรวงแรงงานดำเนินการเพื่อให้มีการนำเข้าแรงงานภาคประมงตาม MOU เพิ่มมากขึ้น และให้กรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนหรือสถาบันฝึกสอนการทำการประมงเพื่อเป็นการยกระดับอาชีพและภาพลักษณ์ของอาชีพประมง ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคประมงอย่างยั่งยืนในระยะยาว และขอให้กรมประมงพิจารณาเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนการประมงเพื่อพัฒนาและจัดระเบียบการประมงของประเทศไทยต่อไป ซึ่งจะเป็นการแก้ไขปัญหาการทำประมงในระยะยาวด้วย

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กรมประมงให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า กรมประมงร่วมกับกระทรวงแรงงานดำเนินการตามมาตรา ๘๓ ซึ่งปัจจุบันคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๕ เห็นชอบประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การออกหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง พ.ศ. ๒๕๖๕ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ซึ่งประกาศใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา (๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕) โดยมีการเปิดให้จดทะเบียนคนต่างด้าวออกหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง พ.ศ. ๒๕๖๕ สำหรับการจดทะเบียนคนต่างด้าว แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ (๑) คนต่างด้าวที่เข้ามาอย่างถูกกฎหมายแต่ไม่มีใบอนุญาตทำงานให้สามารถยื่นขอหนังสือคนประจำเรือได้ตามมาตรา ๘๓ เป็นไปตามข้อเรียกร้องของชาวประมง ปัจจุบันมีผู้เข้ามายื่นเรื่อง จำนวน ๑,๙๐๐ กว่าราย และ (๒) การนำคนต่างด้าวเข้าสู่กระบวนการ MOU และยื่นขอใบอนุญาตทำงานกับกรมการจัดหางานซึ่งสามารถยื่นได้ปกติตลอดทั้งปี ปัจจุบันมีผู้ที่อยู่ในกระบวนการดังกล่าว ทั้งสิ้น ๔๐,๒๑๐ คน

กรมการจัดหางานให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า แรงงานข้ามชาติที่เข้ามาทำงานในเขตประมงทะเลเป็นกลุ่มแรงงานทั่วไปที่มาจากประเทศหลัก ๆ ได้แก่ เมียนมา และกัมพูชา ที่มาจาก MOU และแรงงานไม่ค่อยเลือกทำงานในภาคประมง ทำให้แรงงานภาคประมงมีจำนวนน้อย และเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงมีการปิดประเทศ ทำให้แรงงานภาคประมงลดลง กระบวนการดำเนินการตาม MOU จึงไม่เกิดขึ้น และมีการแก้ไขปัญหาโดยใช้มติคณะรัฐมนตรีในการบริหารจัดการแรงงานตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ และตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ในการจดทะเบียน Seabook ซึ่งกรมประมงดำเนินการอย่างเต็มที่และครบถ้วนแล้ว แต่แรงงานภาคประมงก็ไม่ได้มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากแรงงานสามารถเลือกได้ว่าจะเข้าสู่การประกอบการด้านใด ในส่วนของการนำเข้าตาม MOU ซึ่งปัจจุบันกลไกต่าง ๆ สามารถดำเนินการได้ตามปกติ แต่ประเทศเพื่อนบ้านบางประเทศอาจยังมีข้อขัดข้องอยู่บ้าง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/สำหรับ...

สำหรับการแก้ไขปัญหาในระยะยาวกรมประมงได้ดำเนินการ ดังนี้

(๑) ด้านเทคโนโลยีเครื่องมือช่วยทุ่นแรงงานภาคประมง ยกระดับแรงงานอาชีพประมง

(๑.๑) กรมประมงได้ร่วมบันทึกข้อตกลงความร่วมมือโครงการปรับปรุงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและลดการใช้แรงงานบนเรือประมงอวนล้อมจับ โดยการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือทุ่นแรงที่เหมาะสมกับสมาคมการประมงจังหวัดปัตตานี และศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAFDEC) ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยใช้เรือของจังหวัดปัตตานีเป็นโมเดล ๑ ลำ เพื่อศึกษาผลการติดตั้งเครื่องกว้านแบบ Power block ว่าสามารถลดต้นทุนการทำประมงได้อย่างไร ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการลงทุนเป็นเงินจำนวน ๓.๗๔ ล้านบาท เพื่อติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ปรับปรุงองค์ประกอบของเรือ สามารถลดจำนวนแรงงานประมงซึ่งทำหน้าที่ในการเก็บกู้อวนลงได้ถึงร้อยละ ๒๕.๖ ต่อเที่ยว การออกไปทำการประมงส่งผลให้ผู้ประกอบการได้รับกำไรสุทธิเพิ่มมากขึ้น โดยผลการศึกษาดังกล่าวได้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ประกอบการที่สนใจปรับเปลี่ยนเครื่องมือช่วยทุ่นแรงงานในภาคประมง ซึ่งจากการสอบถามกับผู้แทนสมาคมการประมงปัตตานีแจ้งว่าปัจจุบันมีเรือประมงที่ได้ปรับเปลี่ยนเครื่องมือดังกล่าวแล้ว จำนวนประมาณ ๑๐ ลำ ในพื้นที่จังหวัดตราดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สตูล และได้มีโครงการต่อยอดโดยศึกษาการลดต้นทุนการใช้น้ำแข็งเหลวในการรักษาสภาพของสัตว์น้ำ

(๑.๒) ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (SEAFDEC) ได้ดำเนินการสร้างโมเดลเรือฝึก "ปลาสิงโต" เดิมเป็นเรือประมงอวนล้อมจับ และได้รับการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือทำการประมง เพื่อช่วยลดต้นทุน (ด้านแรงงานประมง) ในการประกอบอาชีพด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และใช้พลังงานเชื้อเพลิงอย่างคุ้มค่า ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและแหล่งทำการประมง รวมถึงภาวะโลกร้อน (Low Impact and Fuel Efficient) นอกจากนี้ยังมีเป้าหมายสำคัญในการยกระดับความเป็นอยู่และสุขอนามัยที่ดีของลูกเรือบนเรือประมง เสริมสร้างความปลอดภัยการทำงานในทะเล การส่งเสริมและให้ความสำคัญในด้านการเก็บรักษาคุณภาพสัตว์น้ำบนเรือประมง ทั้งแบบสดและมีชีวิต

ทั้งนี้โครงการทั้ง ๒ โครงการดังกล่าวข้างต้น ได้มีการดำเนินการร่วมกับสมาคมการประมงและชาวประมงที่สนใจ เข้าร่วมในการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการใช้เทคโนโลยีเครื่องมือทุ่นแรงงานภาคประมงยกระดับแรงงานอาชีพประมงต่อไป

(๒) การจัดสร้างโรงเรียนชาวประมง ในอดีตกรมประมงได้มีการประสานหารือกับสมาคมการประมงฯ เพื่อดำเนินการจัดอบรมการทำการประมง โดยได้มีการอบรมไปแล้วจำนวน ๑ รุ่น แต่รุ่นที่ ๒ ไม่ได้มีการจัดอบรม เนื่องจากไม่มีผู้แสดงความประสงค์เพื่อเข้าร่วม จึงได้มีคำสั่งกรมประมงที่ ๑๘๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโรงเรียนชาวประมงพื้นบ้านยั่งยืน โดยมีนายบัญชา สุขแก้ว รองอธิบดีกรมประมง เป็นประธาน กรรมการประกอบไปด้วยผู้แทนจากภาครัฐ สถาบันการศึกษา ภาคประชาสังคม และผู้อำนวยการกองวิจัยและพัฒนาประมงทะเล เป็นกรรมการและเลขานุการ ทั้งนี้ ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ได้ดำเนินการศึกษาแนวทางทางเลือกในการสนับสนุนการจัดทำโรงเรียนชาวประมงในเชิงข้อกำหนด กฎระเบียบต่าง ๆ เพื่อนำมาจัดทำรูปแบบโรงเรียนชาวประมง โดยอาจมีรูปแบบการดำเนินการที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการได้จำนวน ๔ รูปแบบ ดังนี้

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/รูปแบบที่ ๑ ...

รูปแบบที่ ๑ ศูนย์ฝึกอบรมโรงเรียนชาวประมงพื้นบ้านยั่งยืน จัดตั้งขึ้นในหน่วยงานของภาครัฐ คือ หนึ่งในแหล่งเรียนรู้ โดยใช้หลักสูตรต่าง ๆ และมีการจัดทำหลักสูตรรายปี ที่เปิดอบรมทักษะให้กับชาวประมงในพื้นที่ต่าง ๆ และผู้ที่สนใจในเรื่องประมง

รูปแบบที่ ๒ การศึกษาวิชาชีพ/วิชาเลือก เป็นการเรียนการสอนที่มหาวิทยาลัยเป็นหน่วยงานที่ออกหน่วยกิต เพื่อให้ได้รับปริญญาบัตรวิชาชีพ และมีการเรียนแบบสะสมหน่วยกิต (credit bank)

รูปแบบที่ ๓ จัดตั้งโรงเรียนชาวประมงพื้นบ้านยั่งยืนพื้นที่นำร่องขึ้นในกลุ่มชุมชนประมงเข้มแข็งในพื้นที่นำร่อง ให้เป็นแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ที่มีการเรียนการสอนให้กับเยาวชน นักเรียนคนในชุมชนในพื้นที่และผู้ที่สนใจในเรื่องประมง

รูปแบบที่ ๔ การศึกษาชุดวิชา (module) โรงเรียนชาวประมงพื้นบ้านยั่งยืนเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรชุดวิชา เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่จัดการเรียนการสอนแบบชุดวิชา (module) ซึ่งในการจัดตั้งโรงเรียนชาวประมงในลักษณะของสถานศึกษาที่มีการมอบวุฒิการศึกษาต้องมีหน่วยงานทางการศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดตั้งโรงเรียน และจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับมาตรฐานทางการศึกษา สำหรับการจัดฝึกอบรม ถ่ายทอดองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง และจำเป็นให้แก่ชาวประมง ได้ดำเนินการในภารกิจของกรมประมงอยู่แล้ว

(๒) ขอให้ภาครัฐผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในเรือประมงสามารถจดทะเบียนเข้ามาทำงานได้ตลอดทั้งปี กำหนดการนำเข้าแรงงานต่างด้าวภาคประมงให้มีความชัดเจนและกำหนดค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพื่อเป็นการลดต้นทุนของชาวประมง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองมีข้อเสนอแนะให้นำแรงงานเข้ามาแบบ MOU ซึ่งเชื่อถือได้ว่าจะได้รับสวัสดิการที่ครบถ้วนถูกต้อง และหากมีนโยบายให้เปิดการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในภาคประมงก็ควรที่จะต้องเป็นแรงงานต่างด้าวที่เข้าประเทศอย่างถูกต้องตามกฎหมายด้วย เพื่อป้องกันมิให้มีการลักลอบเข้าเมืองผิดกฎหมายมากขึ้นและควรกำหนดเงื่อนไขให้แรงงานต่างด้าวที่จะต้องการลาออกจากงาน โดยให้แจ้งนายจ้างทราบล่วงหน้า ๖๐ วัน เพื่อให้นายจ้างมีเวลาหาลูกจ้างใหม่มาทดแทนได้ ปัจจุบันกรมการจัดหางานได้พยายามปรับให้กระบวนการจัดหาแรงงานให้มีความกระชับและลดรายจ่ายผู้ประกอบการแล้ว

ในการนี้ คณะทำงานได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงในจังหวัดระยองเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๗ และวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยสมาคมการประมงระยองให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันมีแรงงานเพียงพอ แต่ยังคงมีปัญหาในเรื่องขั้นตอนในการจ้างแรงงานต่างด้าวภาคประมงและการทำหนังสือคนประจำเรือ (seabook) แม้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้ปรับขั้นตอนและระยะเวลาในการจ้างแรงงานต่างด้าวลงเหลือประมาณ ๑ เดือน (จากเดิมประมาณ ๓ เดือน) แล้วก็ตาม แต่นายจ้างยังต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลแรงงานที่อยู่ระหว่างรอการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างน้อยคนละ ๓๐,๐๐๐ บาท จึงมีข้อเสนอให้พิจารณาลดระยะเวลาในการทำหนังสือคนประจำเรือ และใบอนุญาตให้ทำงานตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าว เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับนายจ้าง รวมทั้งอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวสามารถออกไปทำการประมงได้ในระหว่างรอหนังหนังสือคนประจำเรือและใบอนุญาตให้ทำงาน โดยอาจจะมีใบอนุญาตชั่วคราวให้กับแรงงานเป็นเอกสารยืนยันระหว่างรอการดำเนินการ

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ตรุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/สำนักงาน...

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า เนื่องจากปัจจุบันกรมการจัดหางานได้มีการปรับลดกระบวนการ ขั้นตอนในการจัดหาแรงงานให้มีความกระชับและลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ประกอบการแล้ว ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นควรแจ้งให้กรมการจัดหางานเร่งรัดดำเนินการจัดหาแรงงานภาคประมงเพิ่มมากขึ้น เพื่อแก้ไขการขาดแคลนแรงงานภาคประมง โดยคำนึงถึงข้อกำหนดด้านความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญด้วย สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นควรเสนอให้กรมประมงและกรมการจัดหางานพิจารณาปรับปรุงกระบวนการออกหนังสือคนประจำเรือและใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับนายจ้าง หรือพิจารณาอนุญาตให้แรงงานต่างด้าวสามารถออกทำการประมงได้ระหว่างรอหนังสือคนประจำเรือและใบอนุญาตให้ทำงานของคนต่างด้าว

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า กรมประมงเคยใช้แนวทางการแก้ปัญหาการจ้างแรงงานภาคประมง โดยการออกใบแทนให้ แต่มีปัญหาการปลอมแปลงเอกสาร จึงเปลี่ยนวิธีโดยประสานไปยังกระทรวงแรงงาน และปัจจุบันได้มีการออกใบอนุญาตต่าง ๆ ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ซึ่งจะใช้ระยะเวลาในดำเนินการประมาณ ๑๔ วัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาการยื่นเอกสารของชาวประมงด้วย

กรมการจัดหางานให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า การอนุญาตทำงานภาคปกติจะมีเพียงเอกสารใบทำงานหรือใบรับคำขอ แต่หากเป็นการทำงานภาคประมงจะต้องมีหนังสือคนประจำเรือเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งฉบับ ทั้งนี้ กลุ่มแรงงานที่ดำเนินการตาม MOU จะใช้ระยะเวลาในการดำเนินการไม่มาก แต่หากเป็นกลุ่มแรงงานที่สิ้นสภาพ ไม่มีเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ ที่ชัดเจน จึงใช้ระยะเวลาในการดำเนินการที่มากขึ้น

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมปรากฏว่า ก่อนประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การออกหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง พ.ศ. ๒๕๖๕ จะมีผลใช้บังคับ ในกรณีที่กรมประมงไม่สามารถออกหนังสือคนประจำเรือให้แก่คนต่างด้าวภายในวันที่ยื่นคำขอได้ ให้ออกใบรับคำขอเพื่อใช้แทนหนังสือคนประจำเรือไปพลางก่อนได้ แต่ในปัจจุบันกรมประมงได้ยกเลิกการใช้ใบรับคำขอเพื่อใช้แทนหนังสือคนประจำเรือ เพื่อป้องกันการปลอมแปลงเอกสารที่นำมาประกอบการขอรับหนังสือคนประจำเรือ รวมถึงเอกสารที่ใช้แทนหนังสือคนประจำเรือด้วย โดยการดำเนินการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๖๕ กำหนดว่า เมื่อเอกสารหลักฐานถูกต้องครบถ้วน กรมประมงจะพิจารณาแจ้งผลการพิจารณาภายใน ๗ วัน และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอชำระค่าธรรมเนียมภายใน ๓๐ วัน และเมื่อชำระค่าธรรมเนียมแล้ว ให้อธิบดีกรมประมงออกหนังสือคนประจำเรือให้แก่คนต่างด้าวภายใน ๗ วัน ทั้งนี้ การดำเนินการทั้งกระบวนการออกหนังสือคนประจำเรือของจังหวัด ใช้ระยะเวลาเฉลี่ย ๒ - ๓ วันทำการ

ในการนี้ ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ได้เสนอคณะรัฐมนตรี มีมติให้คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ (กัมพูชา ลาว และเมียนมา) ซึ่งมีทั้งที่เข้ามาโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุดลง ให้สามารถแจ้งความประสงค์ขอใบอนุญาตทำงานเพื่อให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษและสามารถทำงานต่อไปได้ ทั้งนี้ เมื่อคนต่างด้าวได้รับใบอนุญาตทำงานแล้ว หากประสงค์จะทำงานในเรือประมงสามารถยื่นขอจัดทำหนังสือคนประจำเรือ (Seabook) กับกรมประมงได้ โดยมีการดำเนินการ จำนวน ๓ ครั้ง ดังนี้

(๑) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ประกอบมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ซึ่งมีแรงงานต่างด้าวที่ประสงค์ทำงานในภาคประมง มีจำนวน ๒,๙๖๑ ราย

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๒) คณะรัฐมนตรี...

(๒) คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ ซึ่งมีแรงงานต่างด้าวที่ประสงค์ทำงานในภาคประมง มีจำนวน ๔,๓๕๓ ราย

(๓) คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ซึ่งมีแรงงานต่างด้าวที่ประสงค์ทำงานในภาคประมง มีจำนวน ๓,๐๒๑ ราย

ทั้งนี้ คนต่างด้าวทั้ง ๓ กลุ่มดังกล่าว สามารถทำงานได้ถึงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ได้เปิดให้คนต่างด้าวทั้ง ๓ กลุ่ม หากประสงค์จะทำงานต่อไป ให้สามารถยื่นขอต่อใบอนุญาตทำงานได้ออกไปอีกถึง ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ หรือ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ แล้วแต่กรณี

๔.๑.๓ ปัญหาวันทำการประมงไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

โดยที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอย่างเป็นธรรม ก่อให้เกิดความยั่งยืน และมาตรา ๓๖ ได้กำหนดว่า การออกใบอนุญาตให้ออกสำหรับเรือแต่ละลำจะต้องระบุจำนวนและประเภทของเครื่องมือทำการประมงที่ได้รับอนุญาตให้ทำการประมง และให้ระบุพื้นที่การทำประมง (ฝั่งอ่าวไทยหรือฝั่งทะเลอันดามัน) ปริมาณสัตว์น้ำสูงสุดที่อนุญาตให้ทำประมงได้ ห้วงเวลา/วันที่ทำประมง ให้สอดคล้องกับขีดความสามารถในการทำการประมง และปริมาณผลิตผลสูงสุดของสัตว์น้ำที่สามารถทำประมงได้อย่างยั่งยืน (Maximum Sustainable Yield : MSY) ที่กำหนดไว้ในแผนบริหารจัดการการประมง แต่ชาวประมงมีความเห็นว่า การที่กรมประมงกำหนดวันทำการประมงจำนวน ๒๔๐ วัน ในขณะที่ชาวประมงต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าแรงงานคนงานจำนวน ๓๖๕ วัน การกำหนดวันทำการประมงดังกล่าวจึงไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ชาวประมงจึงมีข้อเรียกร้องดังนี้

(๑) ขอให้เพิ่มวันทำการประมงจาก ๒๔๐ วัน เป็น ๓๒๐ วันเพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการทำการประมง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมประมงได้บริหารจัดการทรัพยากรตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๐ ซึ่งกำหนดว่า การควบคุมและกำกับการทำการประมงให้ผู้เกี่ยวข้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการผลิตของธรรมชาติโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาจุดอ้างอิงเพื่อให้สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน ซึ่งปัจจุบันกรมประมงใช้ผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (Maximum Sustainable Yield : MSY) เป็นจุดอ้างอิงของทรัพยากรสัตว์น้ำ และมีการกำหนดปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมดที่อนุญาตให้ทำการประมง (Total Allowable Catch : TAC) ตามค่า MSY จากนั้นค่า TAC จะถูกนำมาจัดสรรให้กับเรือประมงแต่ละลำตามประสิทธิภาพของเรือ โดยปริมาณสัตว์น้ำที่ได้รับจัดสรรจะถูกนำมาคำนวณเป็นจำนวนวันทำการประมง โดยมีการควบคุมวันทำการประมงไม่ให้เกินกว่าจำนวนวันที่กำหนด กรมประมงจึงได้กำหนดวันทำการประมงไว้ในใบอนุญาตทำการประมงตามมาตรา ๓๖ เพื่อให้สอดคล้องกับขีดความสามารถในการทำการประมงและปริมาณผลจับสูงสุดของสัตว์น้ำที่สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน (MSY) และศักยภาพตามการบริหารจัดการ ทั้งนี้ กรมประมงได้พิจารณาเพิ่มจำนวนวันทำการประมงให้แล้ว จำนวน ๒-๓ รอบ โดยการนำจำนวนวันทำการประมงที่เหลือในช่วงปลายปีมาเฉลี่ยให้แก่ชาวประมง ซึ่งในประเด็นดังกล่าว กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานให้ข้อมูลว่า

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ตามกฎหมาย...

ตามกฎหมายคุ้มครองแรงงานได้กำหนดให้ลูกจ้างมีสิทธิหยุดในวันหยุดประจำสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ ประกอบกับการทำงานประมงเป็นการทำงานที่หนักและไม่มีเวลาพักมากนัก การกำหนดวันทำการประมง จำนวน ๒๔๐ วัน จึงมีความเหมาะสมแล้ว

ในการนี้ คณะทำงานได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงในจังหวัดระยองเพิ่มเติม เมื่อวันที่ ๗ และวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยสมาคมการประมงระยองให้ข้อมูลว่า ในปีทำการประมงปัจจุบัน ชาวประมงมีวันทำการประมงเพียงพอ เนื่องจากในช่วงต้นปีที่ผ่านมาไม่ได้ออกทำการประมง แต่หากมีการทำการประมงตามปกติก็อาจจะเกิดปัญหาวันทำการประมงไม่เพียงพอได้

อย่างไรก็ดี ในการประชุมของคณะทำงานร่วมกับกรมประมงซึ่งได้ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า การคำนวณค่า MSY มีหลายรูปแบบ แต่การคำนวณค่า MSY ซึ่งใช้เครื่องมือการจับสัตว์น้ำตามช่วงระยะเวลาจะสามารถคำนวณสัตว์ที่มีอยู่ในธรรมชาติได้ ประเทศไทยจึงเลือกวิธีคำนวณค่า MSY ดังกล่าว ซึ่งมีความต่อเนื่องนานถึง ๓๐-๔๐ ปี และต่างประเทศยอมรับค่า MSY ในการนี้ กรมประมงได้นำผู้เชี่ยวชาญช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำรูปแบบอื่นมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย แต่รูปแบบอื่นไม่เหมาะสมกับประเทศไทย เนื่องจากทะเลไทยมีสัตว์น้ำที่หลากหลาย ข้อมูลพื้นฐานของแต่ละประเทศจึงมีความแตกต่างกัน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า เพื่อให้การบริหารจัดการ ควบคุม และกำกับดูแลการทำการประมง โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการผลิตของธรรมชาติ โดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาจุดอ้างอิง เพื่อให้สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืนและประชาชนมีแหล่งอาหารได้ตามสมควร ประกอบกับมาตรา ๓๖ ให้มีการกำหนดห้วงเวลาการทำการประมงที่กำหนดให้ทำการประมงได้ให้มีความสอดคล้องกับขีดความสามารถในการทำการประมงและปริมาณผลิตผลสูงสุดของสัตว์น้ำที่สามารถทำการประมงอย่างยั่งยืนตามแผนบริหารจัดการ ซึ่งกรมประมงได้ออกประกาศ เรื่อง กำหนดชนิดเครื่องมือทำการประมงที่สามารถโอนใบอนุญาตในลักษณะควบรวมปริมาณสัตว์น้ำ และการโอนปริมาณสัตว์น้ำที่คงเหลือจากการโอนใบอนุญาตในลักษณะควบรวมปริมาณสัตว์น้ำ และกำหนดแบบคำขอรับโอนใบอนุญาตในลักษณะควบรวมปริมาณสัตว์น้ำ และแบบคำขอรับโอนปริมาณสัตว์น้ำที่คงเหลือจากการโอนใบอนุญาตในลักษณะควบรวมปริมาณสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔ ซึ่งการออกประกาศของกรมประมงดังกล่าว สามารถลดหรือแก้ไขปัญหาวันทำการประมงไม่เพียงพอ นอกจากนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมายแรงงาน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีความเห็นว่า การคิดคำนวณค่า MSY เป็นเรื่องทางเทคนิคที่มีความสัมพันธ์กับการกำหนดวันทำการประมง กรมประมงจึงควรชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับการคิดคำนวณค่า MSY โดยมีความเห็นของนักวิชาการที่มีความรู้ความเข้าใจและเป็นที่ยอมรับจากชาวประมงเป็นข้อมูลสนับสนุน

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า กรมประมงได้ออกนโยบายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ (๑) กรณีชาวประมงต้องการเพิ่มวันทำการประมง และ (๒) การยกสิทธิ์ของตนเองให้เรือลำอื่น ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการ

ปัจจุบันการดำเนินการจัดทำค่า MSY และการเสนอค่าปริมาณสัตว์น้ำที่อนุญาตให้ทำการประมงนั้น มีการสร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องโดยมีกระบวนการดำเนินการดังนี้

สำเนาถูกต้อง
(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๑) กรมประมง...

(๑) กรมประมงดำเนินการประเมินค่า MSY

(๒) นำเสนอผลการประเมินต่อคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องพิจารณาตามลำดับ ได้แก่

(๒.๑) คณะกรรมการกลั่นกรองการประเมินผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน โดยคณะกรรมการประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยและผู้ที่เกี่ยวข้อง พิจารณาการประเมินผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ สามารถนำผลการประเมินมาใช้กำหนดกรอบการอนุญาตทำการประมงในน่านน้ำไทย และสอดคล้องกับกรอบกฎหมาย

(๒.๒) คณะกรรมการวิชาการในการประเมินผลผลิตสัตว์น้ำสูงสุดที่ยั่งยืนและกำหนดจุดอ้างอิงที่เหมาะสมในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยมีอธิบดีกรมประมงเป็นประธานและอาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญเป็นกรรมการ พิจารณาการประเมินผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืนมีความถูกต้องตามหลักวิชาการและมีจุดอ้างอิงทางเลือกที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรสัตว์น้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพและทำการประมงได้อย่างยั่งยืน

(๒.๓) คณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน กรรมการโดยตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับภาคประมง และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประกอบไปด้วย เช่น ผู้แทนจากประมงประมงพาณิชย์ ผู้แทนจากประมงพื้นบ้าน นักวิชาการประมงและผู้เชี่ยวชาญด้านสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการ ร่วมกันพิจารณาให้ความเห็นชอบค่า TAC

(๒.๔) คณะกรรมการพิจารณาจัดสรรใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ รอบปีการประมง ๒๕๖๕-๒๕๖๖ โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (ชาวประมง) เป็นกรรมการเพื่อพิจารณาการออกใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์

(๒) ขอให้นับวันทำการประมงจากวันที่เริ่มปล่อยอวนลงน้ำเพื่อจับสัตว์น้ำ ไม่ใช่นับวันที่เรือออกจากท่าตามระเบียบของการทำการประมงนอกน่านน้ำในเขตมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (SIOFA) เนื่องจากเรือประมงออกทะเลอาจต้องเจอมรสุม

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมประมงกำหนดวิธีการนับวันทำการประมง โดยไม่ได้ยึดการนับวันตาม SIOFA แต่จะนับวันตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการเก็บข้อมูลสำคัญมาใช้ในการบริหารจัดการ โดยเมื่อผู้ประกอบการแจ้งว่าจะนำเรือออกหรือนำเรือเข้าแล้ว จะปล่อยเวลาให้ผ่านไปจำนวน ๓ ชั่วโมง จึงเริ่มนับระยะเวลา เนื่องจากต้องการให้เวลาผู้ประกอบการมีเวลาในการเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศกำหนด และในกรณีที่วันทำการประมงเหลือเศษไม่ถึง ๑๒ ชั่วโมง จะปัดเศษของชั่วโมงทิ้ง เพื่อประโยชน์ของผู้ประกอบการ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับห้วงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงของผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ข้อ ๒ กำหนดว่า การนับเวลาเริ่มต้นการทำการประมง ให้นับเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่รับแจ้งการออกไปทำการประมง และลงข้อมูลในระบบสารสนเทศการทำประมง (Fishing Info) เป็น "ผ่าน" โดยให้นับเวลาเริ่มต้นทำการประมงถัดออกไปสามชั่วโมง จากเวลาที่บันทึกในระบบสารสนเทศการทำประมง (Fishing Info)

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ข้อ ๓ ...

ข้อ ๓ กำหนดว่า การนับเวลาสิ้นสุดการทำการประมง ให้นับเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่รับแจ้งการกลับจากการทำการประมง และลงข้อมูลในระบบสารสนเทศการทำประมง (Fishing Info) เป็น "ผ่าน" โดยให้นับเวลาสิ้นสุดการทำการประมงย้อนหลังไปสามชั่วโมง จากเวลาที่บันทึกในระบบสารสนเทศการทำประมง (Fishing Info)

ข้อ ๔ กำหนดว่า การนับวันทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้มีการนับดังนี้

(๑) การออกไปทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือที่มีห้วงเวลาไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง นับเป็นหนึ่งวันทำการประมง

(๒) การออกไปทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือที่มีห้วงเวลาเกินยี่สิบสี่ชั่วโมงจะนำเอาเวลาทั้งหมดตลอดเที่ยวเรือหารด้วยยี่สิบสี่ชั่วโมง ผลลัพธ์ที่ได้จะนับเป็นจำนวนวันทำการประมงของเที่ยวเรือนั้น เศษชั่วโมงที่เหลือ หากน้อยกว่าหรือเท่ากับสิบสองชั่วโมงจะไม่นำมานับเป็นวันทำการประมง แต่ถ้าหากเศษชั่วโมงที่เหลือมากกว่าสิบสองชั่วโมงขึ้นไป จะนับเป็นจำนวนวันทำการประมง เป็นหนึ่งวัน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเห็นว่า การนับเวลาไม่ได้ยึดการนับวันตาม SIOFA แต่เป็นไปตามประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับห้วงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงของผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นประโยชน์กับชาวประมงแล้ว จึงมีข้อเสนอแนะให้กรมประมงควรทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับการนับระยะเวลาดังกล่าวต่อไป

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงเห็นว่า การคำนวณค่า MSY กรมประมงได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งการพิจารณากำหนดค่า MSY ในแต่ละครั้งจะมีผู้แทนจากสถาบันการศึกษา และคณะกรรมการในการดำเนินการพิจารณา กรมประมงได้ศึกษาจากต่างประเทศในหลายประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา และออสเตรเลีย ที่ใช้โมเดลอื่น ๆ อย่างเช่น Fox Model แต่ด้วยลักษณะบริบทที่แตกต่างของแต่ละประเทศ การใช้โมเดลอื่นยังไม่เหมาะสมกับประเทศไทย ทั้งนี้ กรมประมงจะดำเนินการชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวประมงอย่างต่อเนื่องต่อไป

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับห้วงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงของผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นการคงหลักการเดิมทั้งหมดของประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับห้วงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงของผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่เปลี่ยนแปลงขั้นตอนเพื่อให้สอดคล้องกับการทำงานของระบบสารสนเทศการทำประมง (Fishing Info) ดังนี้

ข้อ ๒ กำหนดว่า การนับเวลาเริ่มต้นการทำการประมง ให้นับเวลาที่เจ้าของเรือประสงค์จะออกไปทำการประมงและปรากฏข้อมูลในระบบสารสนเทศการทำประมง (Fishing Info) เป็น "ผ่าน" โดยให้นับเวลาเริ่มต้นทำการประมงถัดออกไปสามชั่วโมง นับจากเวลาที่เจ้าของเรือประสงค์จะออกไปทำการประมง

ข้อ ๓ กำหนดว่า การนับเวลาสิ้นสุดการทำการประมง ให้นับเวลาที่เจ้าของเรือประสงค์จะเข้าท่าเทียบเรือประมง โดยให้นับเวลาสิ้นสุดการทำการประมงย้อนหลังไปสามชั่วโมง นับจากเวลาที่เจ้าของเรือประสงค์จะเข้าท่าเทียบเรือประมง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ข้อ ๔ ...

ข้อ ๔ กำหนดว่า การนับวันทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้มีการนับดังนี้

(๑) การออกไปทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือที่มีห้วงเวลาไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง นับเป็นหนึ่งวันทำการประมง

(๒) การออกไปทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือที่มีห้วงเวลาเกินยี่สิบสี่ชั่วโมง จะนำเอาเวลาทั้งหมดตลอดเที่ยวเรือหารด้วยยี่สิบสี่ชั่วโมง ผลลัพธ์ที่ได้จะนับเป็นจำนวนวันทำการประมงของเที่ยวเรือนั้น เศษชั่วโมงที่เหลือ หากน้อยกว่าหรือเท่ากับสิบสองชั่วโมงจะไม่นำมานับเป็นวันทำการประมง แต่ถ้าหากเศษชั่วโมงที่เหลือมากกว่าสิบสองชั่วโมงขึ้นไป จะนับเป็นจำนวนวันทำการประมง เป็นหนึ่งวัน

๔.๑.๔ ปัญหาการนำเรือประมงที่ถือธงต่างประเทศ (มาเลเซีย) กลับเข้ามาซ่อมในประเทศไทย

พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีหลักเกณฑ์ที่สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (UNCLOS 1982) ข้อ ๙๒ ซึ่งกำหนด (๑) ให้เดินเรือโดยชักธงของรัฐเพียงรัฐเดียวเท่านั้น และให้เรืออยู่ภายใต้บังคับแห่งในสนธิสัญญาระหว่างประเทศหรือในอนุสัญญานี้ เรือมิอาจเปลี่ยนธงของตนในระหว่างการเดินทาง หรือในขณะที่แวะยังเมืองท่า เว้นแต่ ในกรณีการโอนกรรมสิทธิ์อย่างแท้จริง หรือการเปลี่ยนการจดทะเบียนเรือ และ (๒) เรือซึ่งออกทะเลโดยชักธงของรัฐสองรัฐ หรือกว่านั้น ตามความสะดวก มิอาจอ้างสัญชาติหนึ่งสัญชาติใดต่อรัฐอื่นใดได้ และอาจถูกถือเสมือนเป็นเรือไร้สัญชาติ" แต่เนื่องจากก่อนที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับ มีเรือประมงไทยที่ถือธงเรือ ๒ สัญชาติ (สัญชาติไทยและสัญชาติมาเลเซีย) เรือประมงดังกล่าว จึงต้องเลือกสัญชาติใดสัญชาติหนึ่ง และมีเรือประมงบางส่วนได้เลือกถือสัญชาติมาเลเซีย แต่เรือประมงไทยส่วนใหญ่เป็นเรือที่ทำจากไม้ ซึ่งประเทศมาเลเซียไม่มีอู่ซ่อมเรือประมงที่เป็นเรือไม้ จึงมีปัญหาในการซ่อมแซมเรือไม้ ต่อมา ประเทศมาเลเซียได้แจ้งเวียนประเทศสมาชิกให้ปฏิเสธการใช้ท่าเทียบเรือกับเรือประมงสัญชาติมาเลเซียในการขนถ่ายสัตว์น้ำ ซ่อมแซม จัดหาเสบียง และถือว่าเป็นกรณีผิดกฎหมายภายในของประเทศมาเลเซีย โดยประเทศมาเลเซียไม่อนุญาตให้เรือประมงสัญชาติมาเลเซียออกจากน่านน้ำมาเลเซีย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประมง/รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของประเทศมาเลเซีย ประกอบกับประเทศมาเลเซียได้มีนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมซ่อมเรือในท้องถิ่น และเป็นกรณีการต่อต้านการทำการประมงผิดกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ การที่เรือประมงที่ถือสัญชาติมาเลเซียและเป็นเรือไม้ดังกล่าวไม่สามารถกลับเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้ จึงก่อให้เกิดปัญหาแก่เจ้าของเรือประมงซึ่งเป็นคนไทย และส่งผลกระทบกับธุรกิจอู่ซ่อมเรือ รวมถึงธุรกิจต่อเนื่องกับกิจการประมงในประเทศไทย สมาคมการประมงจังหวัดปัตตานีจึงขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถนำเรือที่ถือธงประเทศมาเลเซียกลับเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้ ชาวประมงจึงมีข้อเรียกร้องดังนี้

(๑) ขอให้แก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๕ วรรคห้า และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อให้เรือประมงที่ถือธงต่างประเทศ (มาเลเซีย) สามารถเข้ามาซ่อมแซมที่ประเทศไทยได้

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/จากการแสวงหา...

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมประมงมีความเห็นในประเด็นนี้ว่า ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียต่างต้องดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒(UNCLOS 1982) และเมื่อเรือประมงของคนไทยได้เลือกที่จะถือสัญชาติมาเลเซีย จึงต้องปฏิบัติตามกฎหมายของประเทศมาเลเซีย และประเทศไทยซึ่งเป็นภาคีสมาชิกของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (UNCLOS 1982) ก็ต้องปฏิบัติตามในฐานะรัฐเทียบท่าตามที่ได้รับแจ้งจากประเทศมาเลเซียด้วย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (๑) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๕ มาตรา ๑๐ มาตรา ๙๕ วรรคห้า (๒) ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔ (ข้อ ๓ (๑), (๕)) (๓) คู่มือการควบคุมตรวจสอบเรือประมงต่างประเทศตามมาตรการรัฐเจ้าของท่า (PSM) ๒๕๖๒ (เรือประมงที่มิได้ประสงค์จะนำสัตว์น้ำ หรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำเข้ามาในราชอาณาจักร) และ (๔) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (UNCLOS 1982) ข้อ ๙๒ แล้วเห็นว่า ข้อเรียกร้องของชาวประมงกรณีการนำเรือประมงที่ถือธงต่างประเทศ (มาเลเซีย) กลับเข้ามาซ่อมในประเทศไทย นั้น เป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียต่างต้องดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (UNCLOS 1982) ในส่วนของประเทศไทยยังคงต้องดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวข้างต้น ทั้งนี้ ในกรณีที่ชาวประมงไทยใช้เรือประมงสัญชาติมาเลเซียจะนำเรือลำดังกล่าวเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้ โดยกฎหมายไทยมิได้มีบทบัญญัติห้ามมิให้เรือประมงที่ถือธงสัญชาติมาเลเซียเข้ามาในประเทศไทยแต่อย่างใด หากเรือประมงที่ถือธงสัญชาติมาเลเซียจะเข้าเทียบท่าเรือในประเทศไทย เรือประมงที่ถือธงสัญชาติมาเลเซียดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงของประเทศมาเลเซียก่อน เพื่อนำมาเป็นเอกสารประกอบการพิจารณาเข้าเทียบท่าในประเทศไทยต่อไป ทั้งนี้ การที่เรือประมงสัญชาติมาเลเซียไม่ได้รับเอกสารอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงประเทศมาเลเซีย เนื่องจากเป็นผลมาจากนโยบายของประเทศมาเลเซีย ซึ่งประเทศมาเลเซียได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ แจ้งมายังประเทศไทย สรุปได้ว่าประเทศมาเลเซียไม่อนุญาตให้เรือประมงสัญชาติมาเลเซียออกจากน่านน้ำมาเลเซีย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงมาเลเซีย ทั้งนี้ การที่เรือประมงสัญชาติมาเลเซียใช้ท่าเทียบเรือประมงต่างประเทศใช้ขนถ่ายสัตว์น้ำ ซ่อมแซม จัดหาเสบียง ถือว่าผิดกฎหมายภายในของประเทศมาเลเซียด้วย ดังนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงพิจารณาตามข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้วมีความเห็นว่า ไม่มีประเด็นที่จะต้องทำการแก้ไขข้อกฎหมายในประเด็นตามข้อเรียกร้องของชาวประมงกรณีนี้ เนื่องจากเป็นนโยบายของประเทศมาเลเซีย มิใช่ปัญหาข้อกฎหมายของไทยแต่อย่างใด อย่างไรก็ดี กรมประมงควรชี้แจงทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวต่อไป ซึ่งในปัจจุบันได้มีการยกระดับการหารือร่วมกันในระดับกระทรวงแล้ว

(๒) ขอให้เจรจากับรัฐบาลมาเลเซียเพื่อให้สามารถนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซียเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ รัฐบาลไทยและกรมประมง รวมทั้งสมาคมการประมงจังหวัดปัตตานี ได้ประชุมเจรจากับอธิบดีกรมประมง ประเทศมาเลเซีย

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ในเรื่องดังกล่าว...

ในเรื่องดังกล่าว ซึ่งผลการประชุมได้มีการตกลงและเห็นชอบร่วมกันในหลักการว่าจะให้มีการแลกเปลี่ยนกัน และจะหยิบยกประเด็นดังกล่าวไปเจรจากันในเวทีการประชุมคณะกรรมการชายแดนทั่วไป (General Border Committee: GBC) ซึ่งเดิมจะจัดในเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ แต่ก็ถูกยกเลิกไป เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ปัจจุบันยังไม่มีการประชุม เนื่องจากประเทศมาเลเซียยังไม่มีนโยบายให้เรือประเทศมาเลเซียออกมาใช้ท่าเทียบเรือของประเทศไทย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียยังไม่มีการเจรจากันในเวทีคณะกรรมการชายแดนทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จนถึงปัจจุบัน จึงเห็นควรให้กระทรวงการต่างประเทศ กรมประมง และคณะกรรมการชายแดนทั่วไป ผลักดันให้ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียจัดให้มีการประชุมหารือร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางการบริหารจัดการในเรื่องดังกล่าวให้เกิดความชัดเจนโดยเร็วต่อไป

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงเห็นว่า เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๓ กรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการเจรจากับกรมประมงของประเทศมาเลเซียที่จะให้มีการนำเรือของมาเลเซียเข้ามาซ่อมแซมที่ประเทศไทยแล้ว แต่เนื่องจากกฎหมายของประเทศมาเลเซียไม่อนุญาตให้เรือประมงที่ถือธงประเทศมาเลเซียออกจากท่ามายังประเทศไทย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงของประเทศมาเลเซีย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการผลักดันให้เกิดความร่วมมือระดับกระทรวงของทั้งสองประเทศ ผ่าน MOU ซึ่งปัจจุบัน MOU อยู่ในระหว่างการพิจารณา เพื่อให้มีการเจรจาแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

กระทรวงการต่างประเทศให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า ที่ผ่านมากระทรวงการต่างประเทศยังไม่เคยได้รับการขอความช่วยเหลือในกรณีดังกล่าว จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔ กระทรวงการต่างประเทศได้รับการประสานจากสมาคมการประมงจังหวัดปัตตานี ขอให้ช่วยผลักดันหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศมาเลเซียให้อนุญาตให้นำเรือไม้สัญชาติมาเลเซีย จำนวน ๑๑ ลำ ซึ่งเดิมมีเจ้าของเรือเป็นคนไทย กลับเข้ามาซ่อมในประเทศไทย กระทรวงการต่างประเทศจึงได้ประสานกับผู้แทนกรมประมงของประเทศมาเลเซีย ปัจจุบันประเทศมาเลเซียยังไม่มีนโยบายอนุญาตให้เรือประมงสัญชาติมาเลเซียเข้ามาเทียบท่าเพื่อซ่อมบำรุงในท่าเรือของต่างประเทศ รวมถึงประเทศไทย เนื่องจากรัฐบาลประเทศมาเลเซียมีนโยบายที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมการต่อเรือภายในประเทศ และจำเป็นต้องปฏิบัติตามพันธกรณีในฐานะรัฐเจ้าของธง นอกจากกรณีที่ประเทศมาเลเซียจะพิจารณาคำขออนุญาตนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซียไปเทียบท่ายังท่าเรือต่างชาติเป็นรายกรณี ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับนโยบายของรัฐบาลประเทศมาเลเซียในขณะนั้น โดยประเทศมาเลเซียมีความเห็นว่าจะต้องมีความร่วมมือผ่าน MOU ซึ่งปัจจุบัน MOU อยู่ในระหว่างการพิจารณา ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศยินดีช่วยเหลือผลักดันให้มีการเจรจาต่อไป

๔.๑.๕ ปัญหาการซื้อเรือออกนอกระบบ

ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบแผนบริหารจัดการประมงทะเล เมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ที่กรมประมงเสนอ ซึ่งโครงการนำเรือออกนอกระบบเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางประมงทางทะเลที่ยั่งยืน (โครงการซื้อเรือคืน) ถูกบรรจุไว้ในแผนดังกล่าวด้วย โดยโครงการดังกล่าว

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/มีวัตถุประสงค์...

มีวัตถุประสงค์เป็นการซื้อเรือที่ไม่มีใบอนุญาตทำการประมงออกนอกระบบ เพื่อไม่ให้มีความเสี่ยงที่จะทำประมงผิดกฎหมาย และตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ กรมประมงได้ดำเนินการตามโครงการดังกล่าวโดยมีกระบวนการ ขั้นตอนในการพิจารณาดำเนินการ โดยเฉพาะขั้นตอนการนำเรือออกนอกระบบซึ่งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย (อ.๑) ได้แต่งตั้งคณะทำงานกลั่นกรองการนำเรือประมงออกนอกระบบ เพื่อการจัดการทรัพยากรประมงอย่างมีประสิทธิภาพยั่งยืนเพื่อดำเนินการตามมาตรการลดจำนวนเรือประมงเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน ซึ่งมีหน้าที่กลั่นกรองผลการดำเนินการของคณะทำงานที่ อ.๑ แต่งตั้งขึ้นมาอีก ๓ คณะทำงาน ได้แก่ (๑) คณะทำงานตรวจสอบประวัติ ความถูกต้อง คุณสมบัติเรือประมงและเจ้าของเรือ (๒) คณะทำงานประเมินราคาเรือประมง และ (๓) คณะทำงานจ่ายเงินเยียวยาเรือประมง ทั้งนี้ ในทางปฏิบัติการพิจารณานำเรือออกนอกระบบจะต้องผ่านการพิจารณาของคณะทำงานย่อยทั้ง ๓ คณะทำงานก่อนแล้วจึงเสนอความเห็นมายังคณะทำงานกลั่นกรองฯ และเมื่อคณะทำงานกลั่นกรองฯ เห็นชอบก็จะเสนอเรื่องไปที่ อ.๑ (ส่วนใหญ่จะมีความเห็นให้ดำเนินการเพิ่ม) จากนั้น อ.๑ จึงจะเสนอความเห็นไปยังคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ ซึ่งส่วนใหญ่จะผ่านความเห็นชอบ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว จึงจะไปสู่ขั้นตอนการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการนำเรือประมงออกนอกระบบ โดยการขอรับการสนับสนุนงบประมาณไปยังสำนักงบประมาณ ซึ่งสำนักงบประมาณจะให้ใช้เงินงบประมาณของกรมประมงก่อน ส่วนใหญ่กรมประมงจะขอใช้งบกลาง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการขอใช้งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อแก้ไขหรือเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายในบางกรณี พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๙ และกรมประมงจะส่งเรื่องไปยังกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจะส่งเรื่องไปยังสำนักนายกรัฐมนตรีต่อไป

ในการนี้ กรมประมงได้ดำเนินการโครงการโดยแบ่งเรือประมงที่จะซื้อคืนออกเป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่หนึ่ง กลุ่มเรือที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งของภาครัฐ (นรบ. ๐๑) จำนวน ๕๗๐ ลำ โดยแบ่งการดำเนินการออกเป็นสองระยะ คือ ในระยะแรก (ปี พ.ศ. ๒๕๖๒-๒๕๖๓) จำนวน ๓๐๕ ลำ (งบประมาณ ๗๖๔,๔๕๔,๑๐๐ บาท ซึ่งดำเนินการแล้วเสร็จ) ขอไปต่างประเทศจำนวน ๒ ลำ คงเหลือจำนวน ๒๖๓ ลำ เพื่อดำเนินการในระยะที่สอง ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ควรได้รับการซื้อเรือคืน (เรือกลุ่มสีขาว) จำนวน ๗๕ ลำ งบประมาณ ๔๙๐,๘๒๒,๖๐๐ บาท ปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการจัดหางบประมาณ และกลุ่มที่สอง เรือที่ไม่ประสงค์ทำการประมงต่อไป (เรือกลุ่ม นรบ. ๐๒) จำนวน ๒,๕๐๕ ลำ ซึ่งปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการ ชาวประมงจึงมีข้อเรียกร้องดังนี้

(๑) ขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือคืน ระยะที่ ๒ จำนวน ๗๕ ลำ โดยใช้งบกลาง (งบประมาณ ๔๙๐,๘๒๒,๖๐๐ บาท) เนื่องจากเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการเยียวยาผลกระทบ

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือที่ กษ ๐๕๑๘/๑๕๒๑ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อขอให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการนำเรือออกนอกระบบเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางประมงทางทะเลที่ยั่งยืน ระยะที่สอง และขออนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณในการดำเนินการ ปัจจุบันกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๒๕๑๘/๒๖๓๕ ลงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อขอถอนเรื่องขออนุมัติโครงการนำเรือออกนอกระบบฯ เนื่องจากต้องกลับไปพิจารณาทบทวนในประเด็นอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงและการค้ามนุษย์ตามมติที่ประชุมคณะทำงานกลั่นกรองการเยียวยา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/อย่างไรก็ดี...

อย่างไรก็ดี กรมประมงให้ข้อมูลต่อคณะทำงานว่า เรือประมงจำนวน ๗๕ ลำ ที่ต้องการออกนอกระบบ ปัจจุบันอยู่ในระหว่างดำเนินการจ่ายเงินโดยวางแผนให้เสร็จสิ้นภายในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังนี้

(๑) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๕๑๘/๓๓๓๕ ลงวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ เรื่อง ขออนุมัติโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ เพื่อขออนุมัติโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ และกรอบวงเงินงบประมาณในการดำเนินโครงการ โดยมีงบประมาณค่าใช้จ่ายในการชดเชยเรือประมง จำนวน ๕๙ ลำ เป็นเงิน ๒๘๗,๑๘๑,๘๐๐ บาท (สองร้อยแปดสิบเจ็ดล้านหนึ่งแสนแปดหมื่นหนึ่งพันแปดร้อยบาทถ้วน) โดยขอใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ส่วนเรือบางส่วนที่ไม่มีคุณสมบัติเป็นเรือกลุ่ม นรบ. ๐๑ ได้นำไปรวมกับเรือกลุ่ม นรบ. ๐๒

(๒) คณะรัฐมนตรีในคราวการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งที่ ๓๘/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๕ ได้ลงมติอนุมัติโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบฯ และกรอบวงเงินในการดำเนินโครงการ โดยขอใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น

(๓) คณะทำงานจ่ายเงินเยียวยาเรือประมงได้เห็นชอบสัญญาเงินเยียวยาเรือประมงภายใต้โครงการนำเรือประมงออกนอกระบบเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน ระยะที่ ๒ เพื่อเสนอให้กรมประมงดำเนินการจ่ายเงินเยียวยาเรือประมง งวดที่ ๑ จำนวน ๕๓ ลำ วงเงิน ๗๗,๔๑๐,๘๖๐ บาท โดยได้มีการหักภาษี ณ ที่จ่ายไว้ ร้อยละ ๑ เป็นเงิน ๗๗๔,๑๐๙ บาท ส่วนเรือที่เหลือจำนวน ๖ ลำ ประกอบด้วยเรือประมงที่เจ้าของเรือไม่ประสงค์ขอรับการเยียวยา จำนวน ๓ ลำ เรือประมงที่เจ้าของเรืออยู่ระหว่างดำเนินการขอสิทธิการเป็นผู้จัดการมรดก จำนวน ๑ ลำ เรือประมงที่พ้นเงื่อนไขการได้รับการชดเชยเยียวยา เนื่องจากได้ทำลายเรือไปก่อนที่จะได้ทำสัญญาเงินเยียวยาเรือประมงฯ จำนวน ๑ ลำ และเรือที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะทำงานกลั่นกรองการเยียวยาฯ ในประเด็นชื่อเจ้าของเรือมีความคลาดเคลื่อนจากรายชื่อได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี จำนวน ๑ ลำ

(๔) มีเรือที่ดำเนินการแยกชิ้นส่วนหรือทำลายเรือประมงเสร็จเรียบร้อยแล้ว และอยู่ระหว่างตรวจเอกสารเบิกจ่ายเงินเยียวยา งวดที่ ๒ ร้อยละ ๗๐ จำนวน ๒ ลำ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า กรมประมงควรเร่งรัดการจ่ายเงินให้แก่เจ้าของเรือประมงกลุ่มดังกล่าวโดยเร็วต่อไป

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กรมประมงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาการซื้อเรือออกนอกระบบ ระยะที่ ๒ จำนวน ๕๓ ลำ โดยใช้งบกลาง เนื่องจากมีเรือที่ไม่ต้องการขอรับเงินเยียวยา จำนวน ๓ ลำ (ขายออกไปต่างประเทศแล้ว จำนวน ๑ ลำ ไม่ขอนำออกนอกระบบเพื่อทำประมงต่อ จำนวน ๑ ลำ และเจ้าของเรือเสียชีวิตจึงตกเป็นของผู้รับมรดก อยู่ระหว่างแจ้งรายชื่อต่อคณะกรรมการ จำนวน ๑ ลำ) ทั้งนี้ ในการจ่ายเงินดังกล่าวแบ่งออกเป็น ๒ ครั้ง ครั้งที่หนึ่ง จะจ่ายเงินให้ภายหลังจากที่มีการตรวจสอบคุณสมบัติเรียบร้อยแล้ว จำนวนร้อยละ ๓๐ เพื่อนำไป

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/แยกชิ้นส่วน...

แยกชิ้นส่วนทำลายเรือ ครั้งที่สอง จะจ่ายเงินส่วนที่เหลืออีกจำนวนร้อยละ ๗๐ เมื่อคณะทำงานได้ตรวจสอบกระบวนการส่งเอกสารหลักฐานการทำลายเรือ ปัจจุบันกรมประมงได้จ่ายเงินครั้งที่ ๑ จำนวนร้อยละ ๓๐ ให้กับเรือทั้ง ๕๓ ลำแล้ว และอยู่ระหว่างการตรวจสอบหลักฐานทำลายเรือ เพื่อที่จะพิจารณาจ่ายเงินครั้งที่ ๒ ต่อไป

(๒) ขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือประมง (กลุ่มที่ ๒) ที่แจ้งความประสงค์ออกนอกระบบ (ประสงค์จะเลิกอาชีพประมง) รวมจำนวน ๒,๕๐๕ ลำ

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า เรือกลุ่ม นรบ. ๐๑ บางส่วน (ไม่ผ่านเกณฑ์ตามกลุ่มที่ ๑ ระยะที่ ๒) รวมอยู่กับกลุ่มเรือที่แจ้งความประสงค์ออกนอกระบบ (นรบ. ๐๒) รวมจำนวน ๒,๕๐๕ ลำ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองฯ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๕ มีมติมอบหมายให้กรมประมงดำเนินการ ดังนี้

(๒.๑) ให้กรมประมงพิจารณาทบทวนความเหมาะสมความคุ้มค่าและงบประมาณประมาณจำนวน ๕ พันล้านบาท และ

(๒.๒) ให้กรมประมงทำหนังสือไปยังหน่วยงานประมงประจำภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้ชาวประมงยืนยันว่ายังคงมีความประสงค์ที่จะเลิกอาชีพประมงตามที่แจ้งไว้หรือไม่ (มีบางรายที่เปลี่ยนความประสงค์) ประกอบกับมีการควบรวมเรือจากมาตรการบริหารของกรมประมงอีกจำนวน ๕๐๐ กว่าลำ

กรมประมงให้ข้อมูลว่า ภายหลังจากที่สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้กรมประมงดำเนินการวิเคราะห์ถึงความคุ้มค่า กรมประมงจึงต้องดำเนินการสำรวจเรือประมงใหม่และพบว่าเรือกลุ่ม นรบ. ๐๒ ซึ่งเดิมมีจำนวน ๒,๕๐๕ ลำ นั้น ปัจจุบันมีความประสงค์ที่จะขอให้ซื้อเรือเพียง ๑,๔๒๒ ลำ และขณะนี้อยู่ระหว่างเตรียมเสนอผ่านคณะกรรมการฯ ไปยังสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอีกครั้งหนึ่งก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า กรมประมงควรเร่งรัดเสนอเรื่องต่อสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติพิจารณาจัดทำข้อมูลโครงการและงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ต่อไป

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงให้ความเห็นว่า เรือกลุ่มดังกล่าวเป็นเรือที่ต้องการออกจากอาชีพประมง จึงเสนอรัฐให้ซื้อเรือคืน ซึ่งการนำเรือออกนอกระบบ จะส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว และการกำหนดวันทำการประมงได้อย่างเหมาะสมมากยิ่งขึ้น และจะเป็นการลดปัญหาแรงงานภาคประมงไม่เพียงพอ เนื่องจากความต้องการแรงงานภาคประมงลดลง รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลแรงงานภาคประมงด้วย จากการตรวจสอบข้อมูลพบว่ายังมีรายชื่อที่ซ้ำซ้อนกัน และมีเรือที่ต้องนำออกนอกระบบก่อน จำนวน ๑,๐๐๗ ลำ ทั้งนี้ในการตรวจสอบจะมีคณะกรรมการตรวจสอบประวัติเรือ และพิจารณามูลค่าเรือแต่ละลำ โดยโครงการซื้อเรือดังกล่าวจำนวน ๑,๐๐๗ ลำ ใช้วงเงินประมาณ ๑.๘ พันล้านบาท ซึ่งผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖ แล้ว กรมประมงจะเร่งดำเนินการของบประมาณเพื่อการดำเนินการซื้อเรือคืนต่อไป โดยอาจเสนอขอเป็นระยะ เพื่อให้สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาต่อไป

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/๔.๑.๖ อื่น ๆ ...

๔.๑.๖ อื่น ๆ

(๑) กรณีปัญหาการทำการประมงนอกน่านน้ำ (เรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๒๙๘๕/๒๕๖๔ เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๑๐๑๗/๒๕๖๖)

กรณีร้องเรียนกรมประมงไม่พิจารณาให้ความช่วยเหลือเยียวยาแก่เรือประมงพาณิชย์และเรือบรรทุกสัตว์น้ำที่ต้องนำเรือกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงในประเทศไทย ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ เป็นเหตุให้เจ้าของเรือได้รับความเดือดร้อนเสียหายเนื่องจากเรือประมงพาณิชย์จำนวน ๑๔ ลำ และเรือบรรทุกสัตว์น้ำ (เรือแม่) จำนวน ๑ ลำ ได้รับอนุญาตจากกรมประมงตามกฎหมาย ได้ออกไปทำการประมงในเขตทะเลหลวง (มหาสมุทรอินเดีย) แต่เมื่อกรมประมงออกประกาศ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาการกลับเข้าเทียบท่าเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ทำให้เรือดังกล่าวต้องกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยเรือบางลำเพิ่งออกเดินทาง การเรียกเรือกลับเข้าเทียบท่าเรือดังกล่าว เป็นเหตุให้เจ้าของเรือได้รับความเสียหาย ต้องรับภาระด้านค่าใช้จ่าย และปัจจุบันเรือดังกล่าวไม่สามารถออกทำการประมงในเขตทะเลหลวง (มหาสมุทรอินเดีย) ได้เนื่องจากจะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกรมประมงก่อนมิเช่นนั้นจะต้องเสียค่าปรับจำนวนมากและไม่สามารถประกอบกิจการต่อไปได้

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า เนื่องจากพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นบทบัญญัติที่มุ่งหมายเพื่อการจัดระเบียบการประมงในประเทศไทยและในน่านน้ำทั่วไป เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษยชาติอย่างยั่งยืน และรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมตามแนวทาง กฎเกณฑ์ และมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับนับถือในนานาประเทศ รวมทั้งคุ้มครองสวัสดิภาพของคนประจำเรือ และป้องกันการใช้แรงงานผิดกฎหมายในภาคการประมง ซึ่งในหมวด ๔ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำการประมงนอกน่านน้ำไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรการในการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำให้สอดคล้องกับพันธกรณีระหว่างประเทศ และส่งเสริมความร่วมมือกับรัฐอื่น ภาคเอกชน และองค์กรต่างประเทศ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชกำหนด ซึ่งมาตรา ๔๙ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ บัญญัติว่า "ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย ทำการประมงในเขตของรัฐชายฝั่ง หรือในเขตที่อยู่ในความควบคุมดูแลขององค์การระหว่างประเทศนอกจากต้องปฏิบัติตามพระราชกำหนดนี้แล้ว ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ และมาตรการการอนุรักษ์และบริหารจัดการการประมงของรัฐชายฝั่งหรือองค์การระหว่างประเทศนั้น" ข้อเท็จจริงปรากฏว่าเรือของสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทยประกอบด้วยเรือประมงไทย จำนวน ๑๔ ลำ และเรือบรรทุกสัตว์น้ำ (เรือแม่) จำนวน ๑ ลำ ได้รับใบอนุญาตจากกรมประมงให้ออกไปทำการประมงในเขตทะเลหลวง (มหาสมุทรอินเดีย) ซึ่งบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่อยู่ภายใต้องค์การระหว่างประเทศ ๒ องค์การ คือ คณะกรรมาธิการปลาทูน่าแห่งมหาสมุทรอินเดีย (Indian Ocean Tuna Commission : IOTC) ที่มีหน้าที่ในการบริหารจัดการทรัพยากรปลาทูน่าและชนิดพันธุ์คล้ายปลาทูน่า (tuna and tuna - like species) ในบริเวณมหาสมุทรอินเดีย และความตกลงว่าด้วยการประมงในมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (South Indian Ocean Fisheries Agreement : SIOFA) ซึ่งมีการก่อตั้งใหม่ที่เป็น

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ความตกลง...

ความตกลงจัดตั้งองค์การระดับภูมิภาคด้านการจัดการทรัพยากรประมงในพันธุ์สัตว์น้ำตระกูลอื่นที่ไม่ใช่ปลาทูน่า ในพื้นที่ตอนใต้ของมหาสมุทรอินเดีย ซึ่งประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสมาชิกของทั้ง ๒ องค์การ จึงทำให้เรือของสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทย นอกจากจะต้องปฏิบัติตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ แล้ว ยังต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ และมาตรการการอนุรักษ์และบริหารจัดการการประมงขององค์การระหว่างประเทศด้วย ซึ่งหากมีการทำการประมงในเขตทะเลหลวง (มหาสมุทรอินเดีย) ที่ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์และมาตรการการอนุรักษ์และบริหารจัดการประมงขององค์การระหว่างประเทศดังกล่าว อาจเข้าข่ายเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๔๙ อันจะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๓๔ แห่งพระราชกำหนดฉบับเดียวกัน รวมทั้งยังถือว่าเป็นการทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๑๑๔ (๗) แห่งพระราชกำหนดฉบับเดียวกัน โดยที่เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๘ สหภาพยุโรป (Europe Union : EU) ได้ประกาศให้ประเทศไทยอยู่ในกลุ่มประเทศที่อาจจะไม่ให้ความร่วมมือในการป้องกันและขจัดการทำการประมงที่ผิดกฎหมาย ขาดการรายงาน และไร้การควบคุม (IUU fishing) ประกอบกับมีกลุ่มองค์กรพัฒนาเอกชนระหว่างประเทศและประเทศสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศเฝ้าดูพฤติกรรมการทำการประมงของเรือประมงนอกน่านน้ำไทยบริเวณเขตทะเลหลวง (มหาสมุทรอินเดีย) เห็นว่าพฤติกรรมการทำการประมงของกลุ่มเรือประมงดังกล่าว มีความเสี่ยงต่อการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ประเทศไทยในฐานะรัฐเจ้าของธงมีพันธกรณีที่ต้องควบคุมดูแลเรือประมงไทยให้ปฏิบัติตามพันธกรณี อธิบดีกรมประมงจึงมีความจำเป็นต้องออกประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และระยะเวลาการกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้เรือประมงนอกน่านน้ำที่ทำการประมงอยู่ในบริเวณเขตทะเลหลวง (มหาสมุทรอินเดีย) กลับเข้าท่าเทียบเรือประมง เพื่อให้ชาวประมงดำเนินการให้สอดคล้องกับกฎระเบียบดังกล่าว ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามความในมาตรา ๘๑ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่บัญญัติว่า "ผู้ใดจะนำเรือประมงที่มีขนาดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดออกไปทำการประมงพาณิชย์ต้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้ (๕) กลับเข้าท่าเทียบเรือประมงตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่อธิบดีประกาศกำหนด" ซึ่งหากไม่ปฏิบัติตามจะเป็นความผิดตามมาตรา ๑๕๒ แห่งพระราชกำหนดฉบับเดียวกัน รวมทั้งยังถือว่าเป็นการทำการประมงโดยฝ่าฝืนกฎหมายอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๑๑๔ (๓) แห่งพระราชกำหนดฉบับเดียวกัน จึงทำให้เรือของสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทยที่ออกไปทำการประมงพาณิชย์บริเวณเขตทะเลหลวง (มหาสมุทรอินเดีย) มีหน้าที่ต้องนำเรือประมงกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงในประเทศไทยภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ประกาศมีผลใช้บังคับในราชกิจจานุเบกษา กรณีจึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า การที่เรือประมง/เรือแม่ทั้ง ๑๕ ลำของสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทยได้ปฏิบัติตามประกาศกรมประมงฉบับดังกล่าวเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายตามที่ผู้ร้องเรียนกล่าวอ้าง กรมประมงได้พิจารณาหาแนวทางในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือไม่ นั้น พิจารณาแล้วเห็นว่าสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทยได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ สนท. ๐๑๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ และหนังสือ ด่วนมาก ที่ สนท. ๐๒๐/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๐ ถึงกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อสอบถามและติดตามความคืบหน้าเงินชดเชยช่วยเหลือ ต่อมา กรมประมงได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ กษ ๐๕๒๗.๒/๔๑๐๐ ลงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ถึงสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทย เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับรายชื่อสถาบันการเงินที่ผู้ประกอบการใช้บริการด้านสินเชื่อ สถานะเรือประมง/เรือแม่ สถานะการติดจำนองกับสถาบันการเงิน จำนวนเงินที่ขอสินเชื่อ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและ

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/พิจารณา...

พิจารณาความเป็นไปได้ในการเสนอให้มีการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือด้านการเงินกับผู้ประกอบการนอกน่านน้ำที่ได้รับผลกระทบและเพื่อใช้นำเสนอระดับนโยบายพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการเกี่ยวกับการจัดตั้งกองทุนโดยเร็ว แต่จากเอกสารหลักฐานไม่ปรากฏว่าสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทยแจ้งข้อมูลดังกล่าวให้แก่กรมประมงแต่อย่างใด คงมีเพียงหนังสือสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทย ด่วนที่สุด ที่ สนท. ๐๐๖/๒๕๖๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๖๑ และหนังสือ ที่ สนท. ๐๑๖/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ถึงกรมประมง เพื่อติดตามความคืบหน้าเงินชดเชยช่วยเหลือ รวมทั้งมีหนังสือ ที่ สนท. ๐๑๗/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ ถึงคณะกรรมาธิการการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อติดตามความคืบหน้าเงินชดเชยช่วยเหลือ ประกอบกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานไปยังผู้ร้องเรียนให้จัดส่งข้อมูลต่อกรมประมง โดยผู้ร้องเรียนได้มีหนังสือสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทย ที่ สนท. ๐๑๐/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เพื่อจัดส่งมูลค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการถูกเรียกกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงของเรือประมง/เรือแม่ทั้ง ๑๕ ลำไปยังกรมประมงแล้ว แต่เอกสารดังกล่าวยังมีรายละเอียดไม่ครบถ้วนตามที่กรมประมงต้องการ เช่น รายชื่อสถาบันการเงินที่ผู้ประกอบการใช้บริการด้านสินเชื่อ สถานะเรือประมง/เรือแม่ สถานะการติดจำนองกับสถาบันการเงิน จำนวนเงินที่ขอสินเชื่อ และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น รวมทั้งมูลค่าความเสียหายดังกล่าวยังไม่ปรากฏเอกสารหลักฐานที่ใช้ประกอบการพิจารณาให้ชัดเจน จึงเป็นเหตุให้กรมประมงไม่สามารถพิจารณาให้ความช่วยเหลือแก่เจ้าของเรือประมงที่ถูกเรียกกลับเข้าท่าเทียบเรือประมง ซึ่งประสงค์ขอรับเงินชดเชยเยียวยาหนี้สินได้ อย่างไรก็ตาม กรมประมงได้ขอความอนุเคราะห์จากธนาคารออมสินในการสนับสนุนสินเชื่อในโครงการสินเชื่อส่งเสริมศักยภาพเรือประมงนอกน่านน้ำไทย สำหรับใช้เป็นทุนหมุนเวียน ปรับปรุง ซ่อมแซมเครื่องมือและอุปกรณ์ในการทำการประมง เพื่อให้ผู้ประกอบการประมงสามารถนำเรือประมงออกไปทำการประมงได้ ในวงเงิน ๕๐๐ ล้านบาท จากข้อเท็จจริงดังกล่าวยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในเรื่องนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

อย่างไรก็ดี ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าปัญหาการทำการประมงในประเทศไทยเป็นปัญหาสำคัญ ซึ่งนอกจากจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายไทยแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามพันธกรณีหรือกฎหมายระหว่างประเทศด้วย จึงทำให้ผู้ประกอบการเรือประมงไทยต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา โดยอาจมีผลกระทบต่อสถานภาพทางการเงินจนเป็นเหตุให้ต้องเลิกประกอบกิจการ แม้ว่ากรมประมงจะได้ขอความอนุเคราะห์จากธนาคารออมสินในการสนับสนุนสินเชื่อในโครงการสินเชื่อส่งเสริมศักยภาพเรือประมงนอกน่านน้ำไทย สำหรับใช้เป็นทุนหมุนเวียน ปรับปรุง ซ่อมแซมเครื่องมือ และอุปกรณ์ในการทำการประมง เพื่อให้ผู้ประกอบการประมงสามารถนำเรือประมงออกไปทำการประมงได้ ในวงเงิน ๕๐๐ ล้านบาท ก็ตาม แต่ผู้ร้องเรียนแจ้งว่าเงินที่ผู้ประกอบการนำไปลงทุนทำการประมง บางส่วนเป็นเงินของตนเอง บางส่วนเป็นเงินจากการกู้ยืมนอกระบบหรือบุคคลใกล้ชิด และยังไม่ได้มีการชำระคืน กรณีดังกล่าวจึงอาจไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเงื่อนไขในการขอสินเชื่อดังกล่าว ดังนั้น การแก้ไขปัญหาในระดับนโยบายและการจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือด้านการเงินกับผู้ประกอบการประมงนอกน่านน้ำไทยที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการต่าง ๆ ตามแนวทางที่กรมประมงนำเสนอ อาจเป็นช่องทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ดังนั้น...

ดังนั้น หากผู้ร้องเรียนได้จัดส่งข้อมูลและเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไปยังกรมประมงครบถ้วนแล้ว จึงขอให้กรมประมงรวบรวมข้อมูลและเอกสารหลักฐานดังกล่าวเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติในการพิจารณาจัดตั้งกองทุนดังกล่าวโดยเร็ว เพื่อชดเชยเยียวยาความเสียหายให้แก่เรือประมง/เรือแม่ที่ได้รับผลกระทบตามกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

(๒) กรณีนำเรือออกนอกระบบล่าช้า (เรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๖๔๗/๒๕๖๔ เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๑๕๑๐/๒๕๖๖) กรณีกรมประมงไม่พิจารณาจ่ายค่าชดเชยเรือประมงออกนอกระบบให้แก่สามีของผู้ร้องเรียน

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า กรณีร้องเรียนว่ากรมประมงไม่พิจารณาจ่ายค่าชดเชยเรือประมงออกนอกระบบให้แก่สามีของผู้ร้องเรียน นั้น จากแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า สามีของผู้ร้องเรียนเป็นเจ้าของเรือประมงลาภประเสริฐได้แจ้งความประสงค์นำเรือประมงออกนอกระบบ ซึ่งจากการพิจารณาดำเนินการของคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมายได้แต่งตั้งคณะทำงานกลั่นกรองการนำเรือประมงออกนอกระบบ เพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน ในการดำเนินงานตามมาตรการลดจำนวนเรือประมงให้สอดคล้องกับปริมาณผลิตผลสูงสุดที่สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืนตามนโยบายของคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติและแผนบริหารจัดการการประมงในการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน โดยมีคณะทำงาน จำนวน ๔ คณะ ได้แก่ (๑) คณะทำงานกลั่นกรองการเยียวยา และดำเนินการตามมาตรการลดจำนวนเรือประมงเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน (๒) คณะทำงานตรวจสอบประวัติ ความถูกต้อง และคุณสมบัติ เรือประมงและเจ้าของเรือ (๓) คณะทำงานประเมินราคาเรือประมง และ (๔) คณะทำงานจ่ายเงินเยียวยาเรือประมง ซึ่งคณะทำงานตรวจสอบประวัติ ความถูกต้อง และคุณสมบัติ เรือประมงและเจ้าของเรือพิจารณาแล้วเห็นว่า เจ้าของเรือประมงลาภประเสริฐมีรายชื่ออยู่ในเรือกลุ่มขาวที่ไม่ได้รับผลกระทบจากภาครัฐและอยู่ในกลุ่มเรือประมงที่ประสงค์ออกนอกระบบ ซึ่งศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) จะเป็นหน่วยดำเนินการในการขอรับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ งบกลาง เพื่อช่วยเหลือเยียวยาซื้อเรือประมงในพื้นที่จังหวัดปัตตานี และเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ งบกลาง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายช่วยเหลือเยียวยาซื้อเรือประมงในพื้นที่จังหวัดปัตตานีดังกล่าวแล้ว ดังนั้น เรื่องร้องเรียนในเรื่องนี้ จึงถือเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

อนึ่ง เพื่อให้ปัญหาเรื่องร้องเรียนได้รับการแก้ไขและป้องกันมิให้เกิดเรื่องร้องเรียนลักษณะดังกล่าวขึ้นอีกต่อไป ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะให้แจ้งกรมประมงและศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ให้แจ้งหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเร่งรัดดำเนินการประสานและทำความเข้าใจแก่ผู้ร้องเรียนและประชาชนให้ได้รับทราบถึงกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการและความคืบหน้าการช่วยเหลือเยียวยาซื้อเรือประมงออกนอกระบบ รวมทั้งกำชับให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวตามกระบวนการ ขั้นตอนตามที่กฎหมาย กฎ ระเบียบและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกำหนดต่อไป

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ทั้งนี้...

ทั้งนี้ ให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการวินิจฉัยให้ผู้ร้องเรียนทราบ และแจ้งกรมประมงและศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไปแล้ว

๔.๒ ปัญหาและผลกระทบของการทำประมงพื้นบ้าน

๔.๒.๑ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเล ได้แก่ (๑) การขาดการอนุรักษ์หรืออนุบาลพันธุ์สัตว์น้ำ ขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความจริงจังอย่างต่อเนื่องในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำขนาดเล็ก ขาดการมีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน ชุมชน และขาดงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาลูกพันธุ์สัตว์น้ำ วัสดุอุปกรณ์และการฝึกอบรม (๒) การปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล (๓) ป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย ซึ่งเป็นผลมาจากคลื่นและกระแสน้ำ การขยายตัวของชุมชน ขยะและดินตะกอนจากการก่อสร้างและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจากภาคเกษตรถูกชำระล้างลงสู่ทะเล และ (๔) การใช้เครื่องมือประสิทธิภาพสูงในการจับสัตว์น้ำ ชาวประมงจึงมีข้อเรียกร้องดังนี้

(๑) ขอให้แก้ไขปัญหาเรื่องการอนุรักษ์หรืออนุบาลพันธุ์สัตว์น้ำ การขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความจริงจังและความต่อเนื่องในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำขนาดเล็ก รวมถึงปัญหาการที่ไม่มีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน ชุมชน และงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาลูกพันธุ์สัตว์น้ำ วัสดุอุปกรณ์ และฝึกอบรม

(๑.๑) ชาวประมงขอให้กำหนดมาตรการการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ เช่น การปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติควบคู่กับการสร้างจิตสำนึกในการหวงแหนทรัพยากรและใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างชาญฉลาด เช่น ให้ความรู้ด้านการอนุรักษ์และการบริหารจัดการทรัพยากรประมง ขณะเดียวกันต้องสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำ เช่น ธนาคารสัตว์น้ำ

ในประเด็นดังกล่าว กรมประมงได้มีการออกประกาศการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดความยั่งยืน เช่น ประกาศปิดอ่าวในฝั่งอ่าวไทย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดชุมพร ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ซึ่งภายหลังจากพระราชกำหนดการประมงประกาศใช้บังคับ ได้มีการพัฒนาปรับปรุงประกาศต่าง ๆ ให้มีความครอบคลุมวงจรชีวิตสัตว์น้ำมากขึ้น เช่น หลังเปิดอ่าววันที่ ๑๕ พฤษภาคม มีมาตรการคุ้มครองสัตว์น้ำขนาดเล็กโดยกำหนดเขต ๗ ไมล์ทะเลจากฝั่งให้ปิดอ่าวเพิ่มอีก ๑ เดือน (ตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ไปถึงวันที่ ๑๕ มิถุนายน) นอกจากนี้ กรมประมงอยู่ระหว่างออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดเขตทะเลชายฝั่งในบริเวณใดมีระยะนับจากแนวชายฝั่งทะเลออกไปน้อยหรือมากกว่าสามไมล์ทะเลก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าหนึ่งจุดห้าไมล์ทะเลและไม่เกินสิบสองไมล์ทะเล โดยการกำหนดเขตทะเลชายฝั่งได้ดำเนินการอยู่ในขั้นตอนตรวจสอบรายละเอียดในชั้นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งผ่านมติคณะรัฐมนตรีแล้ว

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า การที่กรมประมงได้ดำเนินการมาตรการด้านต่าง ๆ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลมีความจำเป็นที่ต้องได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเห็นควร ดังนี้

(๑.๑.๑) ขอให้กรมประมงพิจารณาขอความร่วมมือไปยังคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด และจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลให้ประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ข้อกฎหมายต่าง ๆ ...

ข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล รวมทั้งพื้นที่ทำการประมงพื้นบ้าน พื้นที่ทำการประมงพาณิชย์ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประมงพื้นบ้านและกลุ่มประมงพาณิชย์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคตต่อไป

(๑.๑.๒) ขอให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการสนับสนุนส่งเสริมชุมชนบริเวณชายฝั่งในการเสนอโครงการอนุรักษ์พื้นที่ รวมทั้งพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการดังกล่าว

(๑.๑.๓) ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมชุมชนบริเวณชายฝั่ง

(๑.๒) ชาวประมงขอให้สนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมธนาคารสัตว์น้ำ และขอให้จัดตั้งกองทุนเพื่อส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

สำหรับการให้ความช่วยเหลือชาวประมง ตามมาตรา ๔ (๒) มาตรา ๒๕ (๒) แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กรมประมงมีชุมชนจดทะเบียนประมาณ ๒,๖๐๐ชุมชน โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ - ๒๕๖๕ ได้มีการสนับสนุนชุมชนดังกล่าวไปแล้ว จำนวน ๕๙๔ ชุมชน ชุมชนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท งบประมาณ ๕๙,๔๐๐,๐๐๐ บาท โดยให้ชุมชนเป็นผู้ดำเนินการและมีกรมประมงเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในเรื่องวิชาการ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า ปัจจุบันกรมประมงได้ช่วยเหลือและสนับสนุนงบประมาณให้แก่ชุมชนซึ่งได้จดทะเบียนไปแล้ว จำนวน ๙๕๔ ชุมชน ชุมชนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท จากทั้งหมดประมาณ ๒,๖๐๐ ชุมชน ทั้งนี้ จากการลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงได้รับแจ้งข้อมูลจากชาวประมงว่างบประมาณมีไม่เพียงพอและได้รับจัดสรรไม่ทั่วถึง ดังนั้น จึงเห็นควรดำเนินการ ดังนี้

(๑.๒.๑) ขอให้กรมประมงพิจารณาเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนให้ทั่วถึงทุกชุมชน และเพิ่มจำนวนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการของแต่ละชุมชนด้วย

(๑.๒.๒) ขอให้กรมประมงสนับสนุนให้ชุมชนมีธนาคารสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น

(๑.๒.๓) ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณให้กับชุมชนบริเวณชายฝั่ง

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงให้ข้อมูลและความเห็นเพิ่มเติมว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๕ บัญญัติให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น แบ่งเป็น ๕ ด้าน (๑) ด้านการประมงชายฝั่งทะเล (๒) ด้านการประมงนอกชายฝั่งทะเล (๓) ด้านการประมงน้ำจืด (๔) ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และ (๕) ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ ซึ่งปัจจุบันขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น (นับถึงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖) มีจำนวน ๒,๘๘๒ องค์กรในทุกจังหวัด และใน ๒๓ จังหวัดหลัก จะมีชุมชนประมงท้องถิ่นที่มีการประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ การแปรรูป และการเพาะเลี้ยง ซึ่งในแต่ละปี กรมประมงจะดำเนินการของบประมาณสนับสนุนองค์กรชุมชนประมงเข้มแข็งมากขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบันได้รับการสนับสนุนแล้ว จำนวน ๘๕๖ องค์กร โดยจัดสรรงบประมาณองค์กรละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เงินสนับสนุนจะถูกนำไปใช้ในโครงการบ้านปลา การแปรรูป การออกเขตอนุรักษ์ชุมชน

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/การส่งเสริม...

การส่งเสริมการท่องเที่ยว นอกจากนี้ กรมประมงให้ความช่วยเหลือองค์กรให้มีความเข้มแข็งอีกประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อสนับสนุนธนาคารปู หอย ปลา หมึก การเพาะเลี้ยงเพื่อปล่อยสัตว์น้ำ การให้ออกซิเจนโดยใช้ระบบโซลาเซลล์ การสร้างมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำ และสนับสนุนการค้าขายช่องทางออนไลน์ โดยทำ MOU กับบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และขนส่งเอกชน เพื่อสร้างมาตรฐานสินค้าและเพิ่มความมั่นใจในสินค้าแก่ผู้บริโภค

นอกจากนี้ กรมประมงสร้างความร่วมมือกับ NGO EJF โดยชุมชนเป็นผู้รวบรวมและส่งขายเครื่องมือการประมงที่ไม่ใช้แล้วให้กับโรงงานที่รับซื้อไปผลิตเป็นเมล็ดพลาสติก เพื่อช่วยลดขยะในทะเลและสิ่งที่อาจเป็นอันตรายต่อทรัพยากร และสนับสนุนโครงการขยะคืนฝั่งทะเลสวยด้วยมือเราร่วมกับการประมงพาณิชย์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมปรากฏว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๒๕ ให้กรมประมงดำเนินการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นในการจัดการ การบำรุง การอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากทรัพยากรสัตว์น้ำ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น แบ่งออกเป็น ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการประมงชายฝั่งทะเล ด้านการประมงนอกชายฝั่งทะเล ด้านการประมงน้ำจืด ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ ในปัจจุบันข้อมูลองค์กรชุมชนฯ ที่มาขึ้นทะเบียนกับกรมประมง ณ วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จำนวน ๒,๘๒๒ องค์กร สมาชิกจำนวน ๑๐๗,๗๒๖ ราย โดยกรมประมงสนับสนุนชุมชนประมงท้องถิ่นผ่านโครงการสร้างเสริมความเข้มแข็ง ซึ่งเป็นการสนับสนุนงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนให้กับองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมประมง จำนวนชุมชนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท โดยเริ่มดำเนินโครงการฯ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ ถึง (ปัจจุบัน) ๒๕๖๖ จำนวนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณแล้วจำนวน ๘๕๖ องค์กร เป็นเงิน ๑๓๓,๓๓๐,๗๐๐ บาท ในปีงบประมาณ ๒๕๖๗ มีกรอบแนวคิดเพื่อขยายการสนับสนุนงบประมาณให้มีความทั่วถึงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชุมชน จึงให้องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่มีความพร้อมและศักยภาพนำเสนอโครงการตามวัตถุประสงค์ของชุมชนเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณได้ โดยผ่านการรวบรวมโครงการฯ จากสำนักงานประมงจังหวัด และเสนอต่อกองนโยบายฯ รวบรวมเพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ในภาพรวม โดยมีองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่นำเสนอโครงการ จำนวน ๕๘๒ องค์กร และจะดำเนินการโครงการสร้างความเข้มแข็งในปีถัดไปในลักษณะเช่นเดียวกัน และเห็นควรให้มีการสนับสนุนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้มีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการโครงการดังกล่าวด้วย

จากการประชุมเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ผู้แทนจากกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้ข้อมูลว่า ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ส่งเสริมให้ชุมชนบริเวณชายฝั่งสามารถเสนอโครงการในการอนุรักษ์พื้นที่ โดยเข้าไปบริหารจัดการในพื้นที่และกำหนดกติกาในพื้นที่ป่าชายเลนใกล้เคียงชุมชนบริเวณนั้น ต่อมา กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมสรุปได้ว่า กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้มีการเสนอโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุน ตามระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ว่าด้วยการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ งบเงินอุดหนุนชุมชนชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นโครงการที่มีหลักเกณฑ์เงื่อนไขในการขอรับเงินอุดหนุนชุมชนชายฝั่งภายใต้กิจกรรมลักษณะดังนี้

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๑) โครงการ...

(๑) โครงการด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น กิจกรรมจัดทำซั้งบ้านปลา ซั้งทางมะพร้าว กิจกรรมจัดทำธนาคารปู กิจกรรมลดปริมาณขยะ กิจกรรมปลูกป่าชายเลน เป็นต้น

(๒) โครงการด้านการปกป้องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น กิจกรรมการสร้างแนวเขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กิจกรรมตรวจตรา/ลาดตระเวนการทำผิดกฎหมายภายในแนวเขตอนุรักษ์ เฝ้าระวังดูแลเขตพิทักษ์สัตว์น้ำ เป็นต้น

(๓) โครงการด้านเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และให้ความรู้กับประชาชน เช่น การจัดทำนิทรรศการการทำป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

(๔) โครงการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากทะเลและป่าชายเลน เช่น การสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ การทำกิจกรรมแปรรูปอาหารทะเล เป็นต้น

ในการนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้นำเสนอแผนงานโครงการของชุมชนชายฝั่งที่เสนอขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนชุมชนชายฝั่งประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๒๑๖ กลุ่ม เป็นเงิน ๕,๑๐๐,๐๐๐ บาท

(๒) การปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล ชาวประมงมีข้อเรียกร้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบมาตรฐานน้ำทิ้งก่อนที่จะปล่อยออกสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและกำกับดูแลให้มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทะเล โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำในทะเลและรณรงค์ให้ชุมชนชายฝั่งบำบัดน้ำเสีย ส่วนปัญหาเรื่องขยะในทะเลนั้น ประมาณร้อยละ ๘๐ มาจากบนบก ซึ่งส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำที่กินขยะเข้าไปแล้วเสียชีวิต

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า ประเด็นการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล ปัญหาขยะในชุมชนเมือง และปัญหาดินตะกอนจากการก่อสร้าง และสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจากภาคเกษตรถูกชำระล้างลงสู่ทะเล เห็นควรแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ร่วมกันดำเนินการเพื่อให้มีการบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ เพื่อป้องกันมิให้มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเลและรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านโครงการที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ประชุมเห็นว่า นอกจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำแล้ว ควรเพิ่มเติมหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมควบคุมมลพิษ เพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวด้วย

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมปรากฏว่า ในปี ๒๕๖๔ กรมประมงได้ดำเนินโครงการในการกำจัดขยะทะเลมาแล้ว จำนวน ๒ โครงการ ได้แก่

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๑) โครงการ...

(๑) โครงการ Net Free Seas หรือเรียกว่า โครงการทะเลปลอดอวน ซึ่งกรมประมงได้ร่วมกับมูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม (Environmental Justice Foundation : EJF) โดยการนำเศษอวนเอ็นจากเรือประมงพื้นบ้าน กลับมารีไซเคิลแปรสภาพใช้ประโยชน์และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน มีการนำร่องจัดทำโครงการในพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเลในจังหวัดทางภาคตะวันออกและภาคใต้ ๕ จังหวัด ได้แก่ ระยอง จันทบุรี นครศรีธรรมราช สงขลา และพังงา โดยมีชุมชนประมงพื้นบ้านที่จัดตั้งเป็นองค์กรประมงท้องถิ่น ทั้งหมด ๔๗ ชุมชน มีชาวประมงเข้าร่วมโครงการกว่า ๗๐๐ คน โดยชุมชนประมงท้องถิ่นในพื้นที่สามารถรวบรวมนำเศษอวนที่กลายเป็นขยะในพื้นที่แล้ว ส่งขายให้กับโรงงาน ในราคา ๑๐ บาท/กิโลกรัม สามารถลดขยะที่เกิดจากเศษอวนไปได้มากถึง ๑๔,๐๐๐ กิโลกรัม ซึ่งการดำเนินโครงการจะถูกปรับให้เหมาะสมกับวิถีชุมชนในแต่ละพื้นที่

(๒) โครงการ "ขยะคืนฝั่ง ทะเลสวยด้วยมือเรา" โดยกรมประมงร่วมกับสมาคมการประมงแห่งประเทศไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ภายใต้กรอบแนวคิด "รับรู้ต้นตอปัญหา เกิดจิตสำนึก ตระหนัก ให้ความเห็นร่วม สมัครเข้าทำกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ ให้ความร่วมมือ ยึดปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง" ซึ่งศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก (PIPO) ของกรมประมงจำนวน ๓๐ แห่ง ทั่วประเทศ เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนกิจกรรมฯ ดังกล่าว มีชาวประมงเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๔,๓๒๘ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔) ปริมาณขยะคืนฝั่งที่เก็บมาได้ปัจจุบันทั้งหมดจำนวน ๑๘๒,๘๗๖ กิโลกรัม แบ่งเป็นขยะที่เก็บในเรือประมงจำนวน ๑๓๙,๖๘๒ กิโลกรัม ขยะจากทะเล ๔๓,๑๙๔ กิโลกรัม ประเภทขยะที่พบมากที่สุดคือ เศษอวน รองลงมาเป็นขวดพลาสติก ขวดแก้ว และขยะอื่น ๆ ทั้งนี้ ขยะที่รวบรวมไว้จะมีการส่งต่อไปสู่กระบวนการนำกลับมาใช้ซ้ำเพื่อให้คุ้มค่าที่สุด หรือนำกลับมาใช้ใหม่ หรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง

(๓) กรมประมงประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ในราชการส่วนกลาง และสำนักงานประมงจังหวัดชายฝั่งทะเลทั้ง ๒๒ จังหวัด ทั้งนี้ กรมประมงได้จัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งด้วยแล้ว

(๓) ป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย ซึ่งเป็นผลมาจาก (๑) คลื่นและกระแสน้ำ (๒) การขยายตัวของชุมชน (๓) ขยะในชุมชนเมืองมากขึ้น และ (๔) ดินตะกอนจากการก่อสร้างและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจากภาคเกษตรถูกชำระล้างลงสู่ทะเล โดยชาวประมงมีข้อเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลายจากสาเหตุต่าง ๆ ข้างต้น

กรณีผลกระทบจากคลื่นและกระแสน้ำนั้น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ดำเนินโครงการใช้ไม้ไผ่วางสลับแถวเพื่อชะลอคลื่น เมื่อตะกอนดินทับถมจะเกิดดินงอกใหม่และสามารถปลูกป่าเพิ่มขึ้น และได้สำรวจและจัดพื้นที่อยู่อาศัยในป่าชายเลนให้กับชุมชนโดยกำหนดขอบเขตตามที่ประชาชนใช้อยู่ตามความเป็นจริง เพื่อลดการบุกรุกพื้นที่โดยรอบชุมชน และยังส่งเสริมให้มีการปลูกป่าและส่งเสริมให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า ในประเด็นป่าชายเลนถูกทำลายจากคลื่นและกระแสน้ำและการขยายตัวของชุมชน เห็นควรมีข้อเสนอแนะให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อลดการกัดเซาะชายฝั่ง และให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการอาศัยในพื้นที่อนุรักษ์ชายฝั่ง เพื่อลดการบุกรุกป่าชายเลน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมปลูกและอนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์น้ำในเขตพื้นที่ความดูแลรับผิดชอบให้เพิ่มมากขึ้น

/ในประเด็น...

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้ข้อมูลต่อที่ประชุมว่า การกัดเซาะหาดทรายมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา ๒ รูปแบบ ได้แก่ (๑) โครงสร้างทางวิศวกรรม และ (๒) วิธีธรรมชาติด้วยการปักเสาหลัก เพื่อลดความรุนแรงของน้ำทะเลและเกิดการตกตะกอน ทั้งนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง โดยการสร้างองค์ความรู้ให้แก่ประชาชน ปัจจุบันการกัดเซาะชายฝั่งมีปริมาณลดลง ซึ่งเป็นไปตามฤดูกาล และหากเป็นช่วงฤดูมรสุมก็อาจจะทำให้โครงสร้างทางวิศวกรรมและเสาที่ปักเกิดความเสียหายและเกิดการเสียสมดุลทางธรรมชาติได้

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการเพื่อป้องกันและลดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ดังนี้

(๑) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๒๖/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย

(๒) คำสั่งคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านการจัดการการกัดเซาะชายฝั่ง ที่ ๑/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณากลั่นกรองและให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่อโครงการ มาตรการ ระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติสำหรับการป้องกันและแก้ไขการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในภาพรวมและเชิงพื้นที่

(๓) คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านการจัดการการกัดเซาะชายฝั่งทางทะเล

ทั้งนี้ กรมประมงได้ดำเนินการเพื่อช่วยฟื้นฟูระบบแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ โดยการพัฒนาและผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ ซึ่งในปี ๒๕๖๔ กรมประมงได้ดำเนินการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ ทั้งสิ้น ๕๖๘.๘๘๖ ล้านตัว แบ่งเป็นสัตว์น้ำชายฝั่งทะเล ๑๖๑.๖๖๒ ล้านตัว เช่น ปลากะพงขาว กุ้งแชบ๊วย หมึก หอย ปู เป็นต้น และสัตว์น้ำจืด ๔๐๗.๒๒๔ ล้านตัว เช่น กุ้งก้ามกราม ปลากระโห้ ปลาตะเพียนขาว เป็นต้น

(๔) การใช้เครื่องมือประสิทธิภาพสูงในการจับสัตว์น้ำ

(๔.๑) ขอให้กำหนดพื้นที่การทำการประมงของเรือประเภทที่ใช้เครื่องมือประมงประสิทธิภาพสูง โดยไม่ให้กระทบสัตว์น้ำวัยอ่อน

ตามที่กรมประมงได้มีประกาศกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้แก้ไขเครื่องมือทำการประมงในใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑ กำหนดนิยาม **"เครื่องมือทำการประมงประสิทธิภาพสูง"** หมายความว่า เครื่องมือทำการประมงที่มีประสิทธิภาพการจับสัตว์น้ำสูง ได้แก่ อวนลากคู่ อวนลากแผ่นตะเข่ อวนลากคานถ่าง อวนล้อมจับ อวนล้อมจับปลากะตัก อวนครอบปลากะตัก และอวนช้อน/ยกปลากะตัก (จำนวน ๗ ชนิด)

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/สำนักงาน...

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า ประเด็นการใช้เครื่องมือประสิทธิภาพสูงในการจับสัตว์น้ำนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมประมงได้ออกประกาศที่เกี่ยวข้องเพื่อบังคับใช้แล้ว จึงมีข้อเสนอแนะให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินมาตรการบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมประมงชี้แจงประชาสัมพันธ์ ทำความเข้าใจให้กับชาวประมงต่อไป

ปัจจุบันการกำหนดเขตทะเลชายฝั่งในแต่ละจังหวัดจะเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง รายจังหวัด ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ ซึ่งกระบวนการในออกกฎกระทรวงดังกล่าว ในเขตทะเลชายฝั่งจะกำหนดห้ามมิให้มีการใช้เครื่องมือประมงที่มีประสิทธิภาพสูง ได้แก่ อวนลากคู่ อวนลากแผ่นตะเข่ อวนลากคานถ่าง อวนล้อมจับ อวนล้อมจับปลากะตัก อวนครอบปลากะตัก และอวนช้อน/ยกปลากะตัก และกำหนดเงื่อนไขในการทำการประมงของเครื่องมือประมงบางชนิดทำการประมงในเขตทะเลชายฝั่ง เช่น เครื่องมืออวนติดตาปลา ลอบปู ลอบหมึก ลอบหมึกสาย เป็นต้น เพื่อป้องกันมิให้การใช้เครื่องมือดังกล่าวส่งผลกระทบต่อทรัพยากรสัตว์น้ำวัยอ่อนและระบบนิเวศในบริเวณชายฝั่ง รวมทั้งมีการกำหนดมาตรการคุ้มครองสัตว์น้ำในช่วงมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวอ่อน เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำให้มีความสมดุลตามธรรมชาติ และรักษาระบบนิเวศไว้อย่างยั่งยืน โดยกรมประมงได้มีการประชาสัมพันธ์และขอความร่วมมือชาวประมงในการร่วมกันดูแลและรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยเฉพาะในฤดูมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวในวัยอ่อน รวมทั้งมีการติดตามและเฝ้าระวัง และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด โดยในปี ๒๕๖๕ พบว่าคดีที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิด มีจำนวนทั้งสิ้น ๒๙๖ คดี

(๔.๒) ขอให้กำหนดวันและออกใบอนุญาตทำการประมง และเร่งรัดการขึ้นทะเบียนเรือประมงพื้นบ้าน

ตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดเครื่องมือทำการประมง วิธีการทำการประมง และพื้นที่ทำการประมงที่ห้ามใช้ทำการประมงในที่จับสัตว์น้ำเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดเครื่องมือทำการประมงไว้จำนวน ๑๒ ชนิด สำหรับการออกใบอนุญาตทำการประมงนั้น กรมประมงอยู่ระหว่างการศึกษาและออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน และต่อมาได้เปิดขึ้นทะเบียนขอรับใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน รอบปีการประมง ๒๕๖๖- ๒๕๖๗ และได้สิ้นสุดระยะเวลาเปิดขึ้นทะเบียนแล้ว

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า กรมประมงอยู่ในระหว่างการศึกษาและออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้านจึงเห็นควรแจ้งกรมประมงให้เร่งรัดดำเนินการเรื่องดังกล่าวต่อไปโดยเร็ว

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า กรมประมงได้วางแนวทางการออกใบอนุญาตทำการประมงให้แก่ชาวประมงพื้นบ้าน โดยคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติได้นำแนวทางที่กรมประมงเสนอให้พูดคุยกับชาวประมงพื้นบ้าน ปัจจุบันได้รับฟังความคิดเห็นแล้ว จำนวน ๑ ครั้ง และจะมีการรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมอีกครั้ง จากนั้นจะจัดให้มีการประชุมเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ โดยคาดว่าจะแล้วเสร็จทันรอบการประมงในวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๖๖

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/จากการแสวงหา...

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมปรากฏว่า ปัจจุบันกรมประมงได้จัดประชุมหารือแนวทางการออกใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้านร่วมกับชาวประมงและองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๒ ครั้ง พร้อมได้ยกร่างแนวทางการออกใบอนุญาตเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติ เมื่อคราวการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๖๖ วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖ โดยมีมติมอบหมายพลตำรวจเอกสุรเชษฐ์ หักพาล รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ นำแนวทางดังกล่าวหารือกับชาวประมงพื้นบ้าน และมอบคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายฯ (อ.๓) พิจารณาร่างประกาศที่เกี่ยวข้องต่อไป และได้มีการพัฒนาระบบการออกใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ชาวประมงในการยื่นคำขอ โดยแนวทางดังกล่าวได้เสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการประมงแห่งชาติเพื่อพิจารณาแล้วเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๖ ปัจจุบันอยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นร่วมกับชาวประมงพื้นบ้าน

๔.๒.๒ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่ชาวประมง

เนื่องจากกฎระเบียบการให้สินเชื่อแก่ชาวประมงมีการดำเนินการไม่ทั่วถึงและมีกระบวนการขั้นตอนยุ่งยากซับซ้อน การประเมินหลักทรัพย์ต่ำเกินความเป็นจริง และขาดแหล่งสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำที่ตอบสนองต่อความต้องการของชาวประมง ชาวประมงมีข้อเรียกร้องขอให้ลดขั้นตอนการให้สินเชื่อและหลักทรัพย์ในการค้ำประกันการกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งขอให้รัฐบาลช่วยเหลือในการให้สินเชื่อโดยเฉพาะโครงการสินเชื่อปลอดดอกเบี้ย

กรมประมงให้ข้อมูลว่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้สินเชื่อแก่ภาคประมงเป็นไปตามที่ธนาคารผู้ให้สินเชื่อกำหนด กรมประมงไม่สามารถก้าวล่วงเข้าไปกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนการพิจารณาให้สินเชื่อของธนาคารได้

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า แม้ว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการพิจารณาสินเชื่อให้แก่ชาวประมงต้องเป็นไปตามที่ธนาคารผู้ให้สินเชื่อกำหนดก็ตาม แต่เพื่อเป็นการช่วยเหลือชาวประมงให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อเพื่อเพิ่มสภาพคล่อง จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะให้รัฐบาลและกรมประมงพิจารณาจัดให้มีโครงการการให้สินเชื่อแก่ชาวประมงอย่างต่อเนื่อง และเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ กรมประมงได้ดำเนินการขออนุมัติโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง ระยะที่ ๒ วงเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การให้สินเชื่อชาวประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน รอบแรกตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ จำนวนสินเชื่อทั้งสิ้น ๑.๐๓ หมื่นล้านบาท เป็นโครงการระยะเวลา ๘ ปี ซึ่งผู้ประกอบการบางรายอาจไม่เข้าเงื่อนไขของสถาบันการเงินที่พิจารณาหนี้เสียของสินทรัพย์ที่ค้ำประกัน เมื่อระยะเวลาขอยื่นรับเงินครั้งแรก ๑ ปี เสร็จสิ้น กรมประมงได้เสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อมีมติเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ ให้เพิ่มสินเชื่อระยะเวลาช่วงที่ ๒ อีก จำนวน ๕ พันล้านบาท มีชาวประมงขอยื่นเรื่องแล้ว จำนวน ๓๑๐ ราย (นับถึงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖) เรือประมงทั้งสิ้น จำนวน ๓๘๙ ลำ วงเงินสินเชื่อทั้งสิ้น จำนวน ๗๓๐ ล้านบาท ทั้งนี้ การพิจารณาให้สินเชื่อแก่ชาวประมงขึ้นอยู่กับนโยบายในแต่ละช่วงของสถาบันการเงิน

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากกรมประมงปรากฏว่า การดำเนินโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง มี ๒ ระยะ ดังนี้

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๑) โครงการ...

(๑) โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงดำเนินโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง มีเป้าหมายในการสนับสนุนสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน วงเงินสินเชื่อรวม ๑๐,๓๐๐ ล้านบาท ระยะเวลาโครงการ ๘ ปี กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน ๗ ปีนับแต่วันที่กู้ และคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ ๗ ต่อปี โดยรัฐบาลชดเชยดอกเบี้ยร้อยละ ๓ ต่อปี และผู้ประกอบการประมงสมทบร้อยละ ๔ ต่อปี เปิดรับสมัครเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๕,๕๙๖ ราย จำนวนเรือประมง ๖,๓๘๘ ลำ รวมวงเงินสินเชื่อที่ต้องการประมาณ ๖,๕๐๙ ล้านบาท โดยอนุมัติสินเชื่อรวมจำนวน ๒,๓๐๖ ราย วงเงินสินเชื่อรวม ๑,๑๘๘.๐๔ ล้านบาท

(๒) โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง ระยะที่ ๒

คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ อนุมัติโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง ระยะที่ ๒ โดยมีวงเงินสินเชื่อรวม ๕,๐๐๐ ล้านบาท ระยะเวลาโครงการ ๘ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ – ๓๐ ตุลาคม ๒๕๗๓ กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน ๗ ปี นับแต่วันที่กู้ โดยรัฐบาลสนับสนุนดอกเบี้ยร้อยละ ๓ ต่อปี และผู้ประกอบการประมงสมทบ ร้อยละ ๔ ต่อปี กำหนดรับสมัครผู้ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการได้ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ - ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ โดยมีผู้เข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จำนวน ๓๑๐ ราย เรือประมงจำนวน ๓๘๙ ลำ วงเงินสินเชื่อจำนวน ๗๓๐,๒๓๑,๒๖๙ บาท (ข้อมูล ณ วันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖)

๔.๒.๓ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพในช่วงที่ไม่สามารถทำการประมง

เนื่องจากอาชีพประมงไม่สามารถออกทำการประมงได้ทุกวัน โดยเฉพาะในช่วงที่มีลมมรสุม ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของชาวประมง กรณีนี้**สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความเห็นว่า** กรมประมงและกระทรวงแรงงานควรจะส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้ชาวประมงมีอาชีพสำรองเพื่อหาเลี้ยงชีพในช่วงฤดูมรสุม เช่น การแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่า หรือการปรับเปลี่ยนเป็นการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น

ในประเด็นดังกล่าวจากการประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กรมประมงให้ข้อมูลว่า กรมประมงได้รับฟังความคิดเห็นจากชาวประมงพื้นบ้านและชาวประมงพาณิชย์ เพื่อส่งเสริมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่า สร้างมาตรฐานสินค้าประมงให้สามารถขายสัตว์น้ำได้มูลค่าสูงขึ้นแล้ว

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมปรากฏว่า กรมประมงได้มีการดำเนินการเพื่อส่งเสริมอาชีพให้แก่ชาวประมงในช่วงที่ชาวประมงไม่สามารถทำการประมง ดังนี้

(๑) โครงการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านการผลิตด้านการประมง (กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง) เป็นการสนับสนุนงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนให้กับองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมประมง จำนวนชุมชนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ทั้ง ๕ ด้าน ประกอบด้วย ด้านการประมงชายฝั่งทะเล ด้านการประมงนอกชายฝั่งทะเล ด้านการประมงน้ำจืด ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ ผ่านกิจกรรมตามกรอบการดำเนินงาน ๔ กิจกรรมหลัก ดังนี้ (๑) กิจกรรมการเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/อาทิเช่น...

อาทิเช่น การแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อเพิ่มมูลค่า การส่งเสริมการตลาดเพื่อจำหน่ายสินค้าประมง (๒) กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง อาทิเช่น การปรับเปลี่ยนเครื่องมือที่เหมาะสมและถูกกฎหมาย การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (๓) กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ อาทิเช่น การพัฒนาแหล่งอาศัยสัตว์น้ำ การปล่อยลูกพันธุ์สัตว์น้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติ การตั้งและพัฒนาธนาคารสัตว์น้ำ (๔) กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำการประมง อาทิเช่น การอบรมให้ความรู้การทำการประมงถูกกฎหมาย

ทั้งนี้ การดำเนินโครงการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านการผลิตด้านการประมง สามารถเพิ่มรายได้ให้ชาวประมงที่เป็นสมาชิกขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๐๗

(๒) โครงการยกระดับและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการแปรรูปสัตว์น้ำแก่องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น กรมประมงได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ประมงเพื่อยกระดับและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการแปรรูปสัตว์น้ำทางด้านวิชาการ ในการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ การจัดการหลังการจับ สุขลักษณะที่ดีในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และฉลาก การขนส่ง และการตลาด ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการภายใต้นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการเกษตรแปลงใหญ่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน Smart Farmer และองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

๔.๒.๔ อื่น ๆ

(๑) ปัญหาทะเลสาบตื้นเขิน เรื่องร้องเรียนกรณีกรมเจ้าท่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา และจังหวัดนครศรีธรรมราช ปล่อยปละละเลยให้มีสิ่งกีดขวางทางน้ำทำให้ทะเลสาบสงขลามีสภาพตื้นเขิน **(เรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๑๗๖๙/๒๕๖๓ เรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๒๔๐๗/๒๕๖๓ และเรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๒๔๐๙/๒๕๖๓ เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๔๓/๒๕๖๖ เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๔๔/๒๕๖๖ และเรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๔๕/๒๕๖๖)**

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วมีความเห็น โดยมีแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลาอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพตามกลไกการขับเคลื่อนตามแผนหลักและแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) และมีข้อเสนอแนะร่วมกันให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการเพิ่มเติม ดังนี้

(๑.๑) การแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลา รัฐบาลควรพิจารณาให้ความสำคัญและถือเป็นนโยบายเร่งด่วน นายกรัฐมนตรีในฐานะประธานกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พิจารณาให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลา และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาตามแผนหลักและแผนปฏิบัติการการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา

(๑.๒) การจัดทำร่างแผนแม่บทในการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาจัดทำร่างแผนแม่บทร่วมกัน เนื่องจากแผนแม่บทดังกล่าวจะเป็นหลักในการดำเนินงานของหน่วยงาน และแผนแม่บทต้องไม่จำกัดเพียงเรื่องการบริหารจัดการน้ำเท่านั้น แต่ต้องรวมไปถึงการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วย การแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลาจึงจะสัมฤทธิ์ผล

สำเนาถูกต้อง

/(๑.๓) ควรจัดประเภท...

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

(๑.๓) ควรจัดประเภทและลำดับความสำคัญของปัญหาในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลา (ทะเลสาบตอนบน ทะเลสาบตอนกลาง และทะเลสาบตอนล่าง) มีความแตกต่างกัน จึงต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการ โดยพิจารณาถึงวัตถุประสงค์หลักว่าจะแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลาในด้านใด และต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในด้านอื่น ๆ ด้วย

(๑.๔) จังหวัดสงขลา จังหวัดพัทลุง และจังหวัดนครศรีธรรมราช ควรพิจารณาจัดทำแผนปฏิบัติการและแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมของจังหวัดตามมาตรา ๔๐ ประกอบมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมบริเวณทะเลสาบสงขลา ควบคู่ไปกับการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ และเห็นควรพิจารณาในเรื่องการประกาศให้พื้นที่ทะเลสาบสงขลาเป็นเขตควบคุมมลพิษเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมจังหวัดในการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำ

(๑.๕) ประเด็นการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลาในด้านสิ่งแวดล้อม เป็นอำนาจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ขอให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาสะท้อนปัญหาดังกล่าวให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ ซึ่งมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการโดยตำแหน่งทราบเพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหาต่อไป

(๑.๖) ขอให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษาในพื้นที่ทบทวนผลการศึกษาทั้งหมดว่าสถานการณ์หรือบริบทในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ อย่างไร ต้องปรับปรุงแผนแม่บทหรือไม่ เรื่องใดเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน และการจัดทำเป็นแผนแม่บทต้องมีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่โดยนำผลการรับฟังความคิดเห็นเข้าสู่ที่ประชุมของคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาและคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบเป็นแผนแม่บทลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ใช้เป็นกรอบการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่และเป็นแผนงานที่สามารถดำเนินการได้จริง

(๑.๗) ขอให้สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติพิจารณาเสนอแก้ไขกฎหมายในส่วนขององค์ประกอบคณะกรรมการลุ่มน้ำ ตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ให้มีผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นกรรมการ เนื่องจากสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด เป็นหน่วยปฏิบัติในพื้นที่และเป็นผู้รวบรวมและดำเนินกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และในระหว่างที่การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในส่วนขององค์ประกอบคณะกรรมการลุ่มน้ำยังไม่แล้วเสร็จ ประธานกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาอาจพิจารณาเชิญผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเข้าร่วมการประชุมของคณะกรรมการลุ่มน้ำในแต่ละครั้งด้วย

(๑.๘) ขอให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาเร่งดำเนินการจัดทำแผนแม่บทให้แล้วเสร็จโดยเร็ว แต่ในระหว่างที่แผนแม่บทยังไม่แล้วเสร็จ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเสนอแผนงาน/โครงการผ่านระบบ Thai Water Plan เพื่อให้คณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาพิจารณาจัดทำแผนเพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานไปพลางก่อน และกรณีที่หน่วยงานเห็นว่าโครงการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนและยังไม่อยู่ในแผนงานดังกล่าว ขอให้หน่วยงานพิจรณาเสนอโครงการต่อคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา โดยประสานงานผ่านสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติภาค ๔

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/พร้อมทั้งได้มี...

พร้อมทั้งได้มีข้อเสนอแนะไปยังคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทะเลสาบสงขลาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืนต่อไปแล้ว

(๒) ปัญหาการใช้เครื่องมือทำการประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา (เรื่องร้องเรียนเลขดำที่ ๑๗๖๙/๒๕๖๓ เรื่องร้องเรียนเลขแดงที่ ๔๙๔/๒๕๖๕)

กรณีพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๗ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดติดตั้ง วาง หรือสร้างเขื่อน ฝาย ทำนบ รั้ว สิ่งปลูกสร้าง เครื่องมือที่เป็นตาข่าย หรือเครื่องมือทำการประมงอื่นใด หรือกระทำการใดในที่จับสัตว์น้ำ อันเป็นการกั้นทางเดินของสัตว์น้ำหรือเป็นอุปสรรคในการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และห้ามมิให้ผู้ใดใช้หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อใช้ซึ่งเครื่องมือทำการประมงตามมาตรา ๖๗ เว้นแต่เครื่องมือทำการประมงตามรูปแบบของเครื่องมือ ขนาดเรือ วิธีการทำการประมง พื้นที่ทำการประมงและเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนดเพื่อประโยชน์ในการทำการประมงพื้นบ้านนั้นไม่สอดคล้องกับสภาพการทำการประมงในทะเลสาบสงขลา เป็นเหตุให้ชาวประมงชุมชนชายฝั่งโดยรอบทะเลสาบสงขลาได้รับความเดือดร้อน

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๖๓ และ มาตรา ๖๗ มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้เกิดความยั่งยืน และในช่วงที่ผ่านมากรมประมงได้ดำเนินการบังคับใช้กฎหมายกับผู้กระทำความผิดฐานใช้เครื่องมือทำการประมงผิดกฎหมายทุกชนิด เครื่องมือในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา ประกอบกับคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลาได้เห็นชอบแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลาแล้ว หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เข้าสู่สภาวะปกติ คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลาจะได้ดำเนินการต่อไปเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินการของหน่วยงานในพื้นที่ ในการนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลาโดยเร็ว และกำชับให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการตรวจสอบ ติดตามและเฝ้าระวังการใช้เครื่องมือทำการประมงที่ผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลาอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ และบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันมิให้ลูกพันธุ์สัตว์น้ำขนาดเล็กถูกทำลาย และประชาสัมพันธ์เหตุผลการประกาศใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้ประชาชนทั่วไปและผู้ประกอบประมงทราบผ่านทางจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ความเข้าใจและร่วมมือในการใช้และรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

ความคืบหน้าการดำเนินการภายหลังผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยกรมประมงได้ดำเนินการดังนี้

(๑) กรมประมงได้จัดทำแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ ประกอบด้วย ๓ แนวทาง ๒ แผนงาน ๒๒ โครงการ งบประมาณทั้งสิ้นจำนวน ๑,๗๗๒.๗๕ ล้านบาท และเมื่อวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๕ สำนักงานสภาพัฒนาฯ ได้แจ้งผลการพิจารณา

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/แผนปฏิบัติ...

แผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ โดยมีความเห็นว่า นโยบายและแผนบริหารจัดการการประมง พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ มีประเด็นที่ครอบคลุมการบริหารจัดการการประมงทั้งระบบ จึงเห็นควรพิจารณาควบรวมสาระสำคัญของแผนปฏิบัติการฯ พร้อมทั้งแนวทางการขับเคลื่อนไว้ในนโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงฯ เพื่อให้สาระสำคัญครอบคลุมประเด็นการพัฒนาประมงทั้งระบบอย่างครบถ้วน และนำเสนอสำนักงานสภาพัฒนาฯ พิจารณากลั่นกรองเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีตามขั้นตอนต่อไป กรมประมงได้ดำเนินการตามความเห็นของสำนักงานสภาพัฒนาฯ โดยได้ควบรวมแผนปฏิบัติการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลาฯ ในนโยบายและแผนบริหารจัดการการประมงฯ ด้านนโยบายการพัฒนาการประมงในน่านน้ำไทย และอยู่ระหว่างการนำเสนอต่อสภาพัฒนาฯ อีกครั้งหนึ่ง

(๒) จังหวัดสงขลาได้จัดทำโครงการแก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประมงผิดกฎหมายในทะเลสาบสงขลา เพื่อเสนอขอรับการจัดสรรงบกลาง ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

(๓) ปี ๒๕๖๔ กรมประมงดำเนินการฟื้นฟูทรัพยากรประมงในทะเลสาบสงขลา โดยพัฒนาฟาร์มสัตว์น้ำชุมชน ปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ จำนวน ๕๓,๓๔๙,๐๐๐ ตัว เพาะขยายพันธุ์สัตว์ที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ จำนวน ๒,๔๓๑,๐๐๐ ตัว

(๔) เสริมสร้างจิตสำนึกและประชาสัมพันธ์เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรประมง โดยการจัดค่ายเยาวชน "เยาวชนรักษ์ทะเลสาบลงขลา" จำนวน ๑๐๐ คน โดยแบ่งการจัดออกเป็น ๒ รุ่น รุ่นละ ๕๐ คน ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ ๖ - ๗ มกราคม ๒๕๖๔ และ ๑๔-๑๕ เมษายน ๒๕๖๔ ในพื้นที่ตำบลป่าขาด อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา

(๕) ปี ๒๕๖๖ กรมประมงได้ดำเนินโครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสินค้าประมงอัตลักษณ์พื้นถิ่นด้วยการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา นวัตกรรมและเทคโนโลยีการพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ ซึ่งเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรและผู้ประกอบการตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้บริโภคที่หลากหลาย โดยพัฒนาในส่วนของปลากะพงสามน้ำ ซึ่งเป็นสินค้า GI ของจังหวัดสงขลา ด้วยการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการเพื่อเข้าสู่มาตรฐานด้านสุขอนามัยสำหรับสถานประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ รวมถึงการสร้างการรับรู้ ประชาสัมพันธ์ และการจัดงานปลากะพงสามน้ำทะเลสาบสงขลา

๕. ข้อกฎหมาย

๕.๑ พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๕.๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

๕.๓ ประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่อง กำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ พ.ศ. ๒๕๖๒

๖. ข้อพิจารณา

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและจากการประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้วมีความเห็น ดังนี้

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/๖.๑ ปัญหา...

๖.๑ ปัญหาและผลกระทบของการทำประมงพาณิชย์

๖.๑.๑ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายการประมงที่มีผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่

(๑) ขอให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุง แก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับบทลงโทษ/โทษปรับทางกฎหมายที่รุนแรง เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการทำประมง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มุ่งหมายเพื่อจัดระเบียบการประมงในประเทศไทยและในน่านน้ำทั่วไป มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้มีการทำการประมงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพื่อรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำให้อยู่ในภาวะที่เป็นแหล่งอาหารของมนุษยชาติอย่างยั่งยืนและรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมตามแนวทาง กฎเกณฑ์ และมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับนับถือในนานาประเทศ และกำหนดการฝ่าฝืนกฎหมายไว้อย่างร้ายแรง เช่น อธิบดีมีอำนาจในการสั่งยึดสัตว์น้ำหรือผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำที่ได้จากการทำการประมงหรือเครื่องมือทำการประมง สั่งห้ามทำการประมงจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง สั่งพักใช้ใบอนุญาต สั่งเพิกถอนใบอนุญาต และสั่งกักเรือประมงหรือสั่งให้วางประกัน ในกรณีเรือประมงที่กระทำความผิดเป็นเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทย โดยมีทั้งมาตรการลงโทษทางปกครองและการลงโทษทางอาญาและการลงโทษทางแพ่งโดยเป็นโทษที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน เพราะเป็นการลงโทษคนละประเภทกันและเป็นไปตามหน้าที่และอำนาจตามกระบวนการของกฎหมายที่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม กรมประมงให้ข้อมูลว่าปัจจุบันมีผู้เสนอขอแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๓๘ จำนวน ๗ ร่าง และเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎรได้มีมติเห็นชอบรับหลักการร่างพระราชบัญญัติทั้ง ๗ ร่างดังกล่าว โดยให้ตั้งคณะกรรมธิการวิสามัญ จำนวน ๒๕ คน เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปแล้ว ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ซึ่งกรมประมงแจ้งว่าในประเด็นการขอให้ทบทวนกฎหมาย กรมประมงจะนำประเด็นดังกล่าวไปพิจารณาเพิ่มเติม และเห็นว่าในการแสวงหาข้อเท็จจริงของคณะกรรมการเปรียบเทียบปรับที่ผ่านมาคณะกรรมการเปรียบเทียบได้พิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดคณะกรรมการเปรียบเทียบ และหลักเกณฑ์และวิธีการของคณะกรรมการเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ ตามข้อ ๗๘ ที่กำหนดให้คณะกรรมการแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล รวมทั้งเชิญชาวประมงเข้ามาให้ข้อมูลเพิ่มเติมแล้ว

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นมีความเห็นดังนี้

(๑.๑) เนื่องจากได้มีการบังคับใช้พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายมาระยะหนึ่งอย่างเข้มงวดแล้ว ซึ่งส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในวงกว้างและยังส่งผลกระทบกับผู้ที่ทำการประมงจำนวนมาก ประกอบกับปัจจุบันผู้ประกอบอาชีพประมงมีจำนวนลดลงเป็นอย่างมาก หากเปรียบเทียบจำนวนเรือที่ลดลงจากอดีต โดยคงเหลือเฉพาะกลุ่มที่มีความตั้งใจที่จะประกอบอาชีพประมงที่ยังคงยึดถือและปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายมาโดยตลอดเท่านั้น ขณะที่ระบบการควบคุม ตรวจสอบการทำการประมงในปัจจุบันมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถป้องกัน ยับยั้งและขจัดการทำการประมงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นการสอดคล้องกับมาตรฐานสากลและแนวทางในการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งทรัพยากรประมงและสัตว์น้ำให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนแล้ว เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายในมาตรการทางกฎหมาย อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชาวประมงสามารถประกอบอาชีพประมงอย่างยั่งยืน

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๑.๒) ที่ผ่านมา...

(๑.๒) ที่ผ่านมาคณะกรรมการเปรียบเทียบจะได้ดำเนินการให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดคณะกรรมการเปรียบเทียบ และหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๘ ที่กำหนดให้คณะกรรมการแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานเอกสาร พยานบุคคลรวมทั้งเชิญชาวประมงเข้ามาให้ข้อมูลเพิ่มเติมแล้วก็ตาม แต่มาตรา ๑๗๐ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง กำหนดคณะกรรมการเปรียบเทียบ หลักเกณฑ์ และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดองค์ประกอบของคณะกรรมการเปรียบเทียบ ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นกรรมการ และผู้แทนกรมประมงเป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง เชิญพยานบุคคล หรือให้ส่งพยานหลักฐานเท่าที่จำเป็น เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ แต่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มิได้กำหนดให้มีผู้แทนของชาวประมงเป็นกรรมการในคณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อพิจารณากำหนดค่าปรับหรือความผิดตามพระราชกำหนดนี้ด้วย ทำให้ชาวประมงไม่มีส่วนร่วมและอาจจะทำให้การพิจารณาไม่ได้รับข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอตามวิถีการทำการประมงจากชาวประมงที่ครบถ้วน ถูกต้อง ซึ่งมาตรา ๑๗๐ วรรคสาม แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้รัฐมนตรีอาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบได้

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงเห็นควรทบทวนพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๓๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับอัตราโทษปรับ ซึ่งควรกำหนดอัตราโทษปรับตามขนาดของเรือให้มีอัตราโทษปรับที่ลดลง อาทิเช่น อัตราโทษกรณีหน้าที่ให้เจ้าของเรือที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทยประเภทการใช้ทำการประมงและมีขนาดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดต้องดำเนินการ เช่น ให้ติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาให้ระบบดังกล่าวสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา จัดทำสมุดบันทึกการทำการประมง แจ้งการเข้าออกท่าเทียบเรือประมงทุกครั้ง ณ ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก จัดทำเครื่องหมายประจำเรือ และกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงตามหลักเกณฑ์ (มาตรา ๘๑) การยื่นเอกสารที่เกี่ยวกับทะเบียนเรือ ใบอนุญาตใช้เรือ ใบอนุญาตให้ทำการประมง จำนวนรายชื่อและหนังสือคนประจำเรือ ต่อเจ้าหน้าที่ก่อนนำเรือประมงออกจากท่า (มาตรา ๘๒) เพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น และเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดคณะกรรมการเปรียบเทียบ และหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้มีคณะกรรมการขึ้นอีกชุดหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ

(๒) ขอให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุง ยกเลิกกฎหมายลำดับรองที่มีจำนวนมาก พร้อมทั้งให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กฎหมาย กฎ ระเบียบและประกาศที่เกี่ยวข้องกับการประมงมีจำนวนมากกว่า ๓๐๐ ฉบับ บางกรณีในเรื่องเดียวกันมีจำนวนหลายฉบับและมีความซ้ำซ้อนกัน เช่น ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมง และดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา (ฉบับที่ ๑๓) พ.ศ. ๒๕๖๓ ณ ปัจจุบันมีจำนวนถึง ๑๓ ฉบับ นอกจากมีจำนวนหลายฉบับแล้ว ในฉบับนั้น ๆ ยังมีความเกี่ยวข้องกับประกาศกรมประมง

/ในเรื่อง...

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ในเรื่องอื่น ๆ ด้วย ทำให้เกิดความสับสนและข้อยุ่งยากต่อผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ จากการประชุมร่วมกับกรมประมง มีความเห็นสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินดังกล่าว โดยเห็นควรให้ศึกษา รวบรวม จัดกลุ่มหัวข้อของกฎหมายลำดับรอง ยกเลิกกฎหมายลำดับรองในเรื่องเดียวกันและนำมาจัดทำเป็นกฎหมายฉบับใหม่ให้อยู่ในฉบับเดียวกัน และจัดทำคู่มืออธิบายกฎหมายพร้อมทั้งข้ออ้างอิง และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ สื่อต่าง ๆ และช่องทางอื่น ๆ เพื่อให้ชาวประมงและประชาชนทั่วไปได้รับทราบ เพื่อใช้ในการศึกษาและทำความเข้าใจต่อไป ดังนั้น เรื่องร้องเรียนในประเด็นนี้จึงถือเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดินพ.ศ. ๒๕๖๐

(๓) ขอให้พิจารณาขั้นตอนการออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย โดยให้กรมประมงเป็นผู้พิจารณาโดยไม่ต้องผ่านคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๔๘ กำหนดว่า การออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำต้องผ่านการพิจารณาของกรมประมงและคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย ซึ่งมีกระบวนการ ขั้นตอนในการพิจารณาเพื่อความรอบคอบรัดกุมในการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการ โดยมีกำหนดระยะเวลาการพิจารณาภายใน ๖๐ วัน ซึ่งจากการประชุมหารือร่วมกับกรมประมงมีความเห็นสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินดังกล่าว ในประเด็นการเร่งรัดกระบวนการพิจารณาออกใบอนุญาตให้ทำการประมง ตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ โดยใช้ระยะเวลาในการอนุญาต ภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน หรือหลังจากใบอนุญาตฉบับปัจจุบันสิ้นอายุและเรือประมงอยู่ที่ท่าเทียบเรือประเทศไทย ในกรณียื่นคำขอรับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทยก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ ที่ผ่านมากรมประมงดำเนินการอนุญาตให้กับเรือประมงที่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทยหลังจากใบอนุญาตฉบับปัจจุบันสิ้นอายุและเรือประมงอยู่ที่ท่าเทียบเรือได้รวดเร็วขึ้น โดยใช้เวลาประมาณ ๒๒ - ๓๓ วัน ซึ่งกรมประมงจะจัดประชุมชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอน และระยะเวลาในการดำเนินการให้ชาวประมงทราบ โดยในเบื้องต้นกรมประมงได้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้แทนจากสมาคมการประมงนอกน่านน้ำไทยเกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาดำเนินการ ในคราวการประชุมคณะทำงานจัดทำนโยบายการพัฒนา การส่งเสริมการแก้ไขปัญหาการประมงในน่านน้ำไทย การประมงนอกน่านน้ำไทยและอุตสาหกรรมต่อเนื่องด้านการประมง ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๕ และได้มีการประชาสัมพันธ์กระบวนการในการพิจารณาออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย ตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ ผ่านเว็บไซต์ของกองบริหารจัดการทรัพยากรและกำหนดมาตรการ (หน่วยรับคำขอ) และผ่านเว็บไซต์ระบบศูนย์รวมข้อมูลเพื่อติดต่อราชการ (คู่มือประชาชน) ด้วยแล้ว จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๔) ปัญหา...

(๔) ปัญหาความต้องการร่วม (ทั้งประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน) ขอให้กำหนดเขตทะเลชายฝั่งเพื่อการทำการประมงและจัดทำข้อตกลงในการใช้พื้นที่ทางทะเลร่วมกัน และสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการประกอบอาชีพระหว่างประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ รวมถึงระหว่างกลุ่มที่ปฏิบัติตามกฎหมายการประมงและผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า ปัจจุบันได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๕ และกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่งรายจังหวัด ๒๓ จังหวัดชายทะเล ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยกระบวนการในออกกฎกระทรวงดังกล่าว ได้ผ่านการกระบวนการรับฟังความคิดเห็นแล้ว ซึ่งหากจังหวัดใดประสงค์จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตทะเลชายฝั่งเพื่อบริหารจัดการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปจะต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นและดำเนินการในกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดและคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคประมงและแรงงานในภาคประมงอีกครั้ง จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นจึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(๕) ขอให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และผลกระทบต่อวิถีการประมงแบบดั้งเดิมที่ทำให้ชาวประมงต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีการทำการประมง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีเนื้อหาที่เป็นทั้งสารบัญญัติและวิธีสบัญญัติจำนวนมาก การตรากฎหมายลำดับรองให้ครบถ้วนและเป็นไปตามพระราชกำหนดการประมงดังกล่าว จึงมีจำนวนมากตามไปด้วย ในการนี้ กรมประมงได้ดำเนินการจัดทำคู่มือชาวประมงพาณิชย์ เพื่อใช้เป็นข้อมูล ความรู้และสร้างความเข้าใจให้แก่ชาวประมงพาณิชย์เกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติตามกฎหมายแล้ว ส่วนประมงพื้นบ้าน เนื่องจากยังไม่มีการออกใบอนุญาตทำการประมงพื้นบ้าน กรมประมงจึงยังมิได้ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง และจากการประชุมร่วมกับกรมประมงเพื่อพิจารณาปรับปรุงข้อกฎหมายให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีการทำการประมง แต่เนื่องจากกฎหมายที่เกี่ยวกับการประมงเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับชาวประมงมีจำนวนมาก และส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนโดยเฉพาะชาวประมง และได้ใช้บังคับเพื่อป้องปรามและแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมายมาในระยะหนึ่งแล้ว และโดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๗ ได้กำหนดให้รัฐพึงจัดให้มีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น และยกเลิกหรือปรับปรุงกฎหมายที่หมดความจำเป็นหรือไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ หรือที่เป็นอุปสรรคต่อการดำรงชีวิตหรือการประกอบอาชีพโดยไม่ชักช้า เพื่อไม่ให้เป็นภาระแก่ประชาชน และเป็นไปตาม

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ความมุ่งหมาย...

ความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติหลักเกณฑ์การจัดทำร่างกฎหมายและการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๖๒ กรณีที่กฎหมายบังคับใช้แล้วระยะหนึ่ง รัฐพึงจัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย โดยรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงพัฒนาให้กฎหมายทุกฉบับสอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงเห็นควรแก้ไขปรับปรุงพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากชาวประมงและประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และให้กรมประมงดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากชาวประมง สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างรอบด้านและทั่วถึงก่อนที่จะมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการประมงเพิ่มเติมในอนาคตต่อไป

๖.๑.๒ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคประมง

(๑) ขอให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เปิดขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวทั้งปี หรือปีละ ๒ ครั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคกิจการประมงทะเล และนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในเรือประมงมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สามารถลดจำนวนการใช้แรงงานหรือทดแทนแรงงานประมงได้บางส่วน

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า มาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าวที่ทำงานในเรือประมง ซึ่งแบ่งออกเป็น ๒ กรณี ได้แก่ แรงงานมีใบอนุญาตทำงาน และแรงงานตามมติคณะรัฐมนตรีอนุญาตให้เป็นครั้งคราว โดยที่ผ่านมา กรมประมงดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีแล้ว จำนวน ๔ ครั้ง เนื่องจากไม่สามารถดำเนินการนำเข้าแรงงานต่างด้าวที่มีใบอนุญาตแบบ MOU ได้เพียงพอกับความต้องการของชาวประมง กรมประมงจึงหาแนวทางในการดำเนินการแก้ไขปัญหา โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ ปัจจุบันได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การออกหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง พ.ศ ๒๕๖๕ และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การยกเว้นข้อห้ามมิให้คนต่างด้าวเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการเฉพาะ สำหรับคนต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา และเวียดนาม สามารถยื่นคำขอรับหนังสือคนประจำเรือเพื่ออยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และทำงานกับนายจ้างในกิจการประมงทะเล พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕ เป็นผลให้ (๑) คนต่างด้าวที่เข้าเมืองมาอย่างถูกกฎหมาย แต่ไม่มีใบอนุญาตทำงาน สามารถยื่นขอรับหนังสือคนประจำเรือตามมาตรา ๘๓ กรณีพิเศษเดิมได้ปีละ ๒ ครั้ง ครั้งละ ๓ เดือน และ (๒) คนต่างด้าวที่เข้ามาโดยกระบวนการ MOU และยื่นขอใบอนุญาตทำงานกับกรมการจัดหางานจะสามารถยื่นคำขอรับหนังสือคนประจำเรือได้ตลอดทั้งปี

สำหรับกรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคกิจการประมงทะเลในระยะยาว สำหรับเรือประมงที่ใช้แรงงานค่อนข้างมาก กรมประมงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาโดยการทดลองนำเทคโนโลยี power box เข้ามาใช้แทนแรงงาน พร้อมทั้งให้ความรู้กับชาวประมง และตั้งโรงเรียนชาวประมงพื้นบ้าน เพื่อการเรียนการสอนและการอบรมให้กับชาวประมงในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ดังนั้น เรื่องร้องเรียนในประเด็นนี้จึงถือเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๒) ขอให้ภาครัฐ...

(๒) ขอให้ภาครัฐผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในเรือประมง สามารถจดทะเบียนเข้ามาทำงานได้ตลอดทั้งปี กำหนดการนำเข้าแรงงานต่างด้าวภาคประมงให้มีความชัดเจน และกำหนดค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพื่อเป็นการลดต้นทุนของชาวประมง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมประมงได้ดำเนินการตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การออกหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง พ.ศ. ๒๕๖๕ ที่กำหนดกรณีคำขอ เอกสารหรือหลักฐานถูกต้องครบถ้วน กรมประมงจะพิจารณาและแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ยื่นคำขอทราบภายใน ๗ วัน และแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอชำระค่าธรรมเนียมภายใน ๓๐ วัน เมื่อชำระค่าธรรมเนียมแล้ว อธิบดีกรมประมงจะออกหนังสือคนประจำเรือให้แก่คนต่างด้าว ภายใน ๗ วัน การดำเนินการทั้งกระบวนการออกหนังสือคนประจำเรือของจังหวัดจะใช้ระยะเวลาประมาณ ๒ - ๓ วันทำการ ทั้งนี้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กระทรวงแรงงาน โดยกรมการจัดหางาน ได้เสนอคณะรัฐมนตรีมีมติให้คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ ได้แก่ กัมพูชา ลาว และเมียนมา ซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุดลงให้สามารถแจ้งความประสงค์ขอใบอนุญาตทำงาน เพื่อให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษและสามารถทำงานต่อไปได้ เมื่อคนต่างด้าวได้รับใบอนุญาตทำงานแล้ว หากประสงค์จะทำงานในเรือประมงสามารถยื่นขอจัดทำหนังสือคนประจำเรือ (Seabook) กับกรมประมงได้ โดยมีการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี ดังนี้

(๑) มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๓ ประกอบมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๔ ซึ่งมีแรงงานต่างด้าวที่ประสงค์ทำงานในภาคประมง มีจำนวน ๒,๙๖๑ ราย

(๒) คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ ซึ่งมีแรงงานต่างด้าวที่ประสงค์ทำงานในภาคประมง มีจำนวน ๔,๓๕๓ ราย

(๓) คณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ซึ่งมีแรงงานต่างด้าวที่ประสงค์ทำงานในภาคประมง มีจำนวน ๓,๐๒๑ ราย

ทั้งนี้ คนต่างด้าวทั้ง ๓ กลุ่มดังกล่าว สามารถทำงานได้ถึงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ และมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ได้เปิดให้คนต่างด้าวทั้ง ๓ กลุ่ม ที่ประสงค์จะทำงานต่อไปให้สามารถยื่นขอต่อใบอนุญาตทำงานได้ถึง ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ หรือ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ แล้วแต่กรณีแล้ว

ปัจจุบันกรมประมงและกรมการจัดหางานได้พิจารณาปรับปรุงกระบวนการออกหนังสือคนประจำเรือและใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว เพื่อลดภาระให้กับนายจ้าง โดยกรมประมงพิจารณาคำขอออกหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง ตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การออกหนังสือคนประจำเรือตามกฎหมายว่าด้วยการประมง พ.ศ. ๒๕๖๕ และกรมการจัดหางานได้มีการปรับลดกระบวนการขั้นตอนในการจัดหาแรงงานให้มีความกระชับ โดยได้เสนอคณะรัฐมนตรีมีมติให้คนต่างด้าว ๓ สัญชาติ ได้แก่ กัมพูชา ลาว และเมียนมา ซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือระยะเวลาที่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรสิ้นสุดลงให้สามารถแจ้งความประสงค์ขอใบอนุญาตทำงาน เพื่อให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษและสามารถทำงานต่อไปได้ถึง ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗ หรือ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ แล้วแต่กรณีแล้ว ดังนั้น เรื่องร้องเรียนในประเด็นนี้จึงถือเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

สำเนาถูกต้อง

/๖.๑.๓ ปัญหา...

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

๖.๑.๓ ปัญหาวันทำประมงไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

(๑) ขอให้เพิ่มวันทำการประมงจาก ๒๔๐ วัน เป็น ๓๒๐ วัน เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการทำการประมง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมประมงได้บริหารจัดการทรัพยากรตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มาตรา ๓๐ ซึ่งกำหนดว่า การควบคุมและกำกับการทำการประมงให้ผู้เกี่ยวข้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการผลิตของธรรมชาติโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์เพื่อหาจุดอ้างอิงเพื่อให้สามารถทำการประมงได้อย่างยั่งยืน โดยใช้ผลผลิตสูงสุดที่ยั่งยืน (Maximum Sustainable Yield : MSY) เป็นจุดอ้างอิงของทรัพยากรสัตว์น้ำ และมีการกำหนดปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมดที่อนุญาตให้ทำการประมง (Total Allowable Catch : TAC) ตามค่า MSY จากนั้นค่า TAC จะถูกนำมาจัดสรรให้กับเรือประมงแต่ละลำตามประสิทธิภาพของเรือ โดยปริมาณสัตว์น้ำที่ได้รับจัดสรรจะถูกนำมาคำนวณเป็นจำนวนวันทำการประมง โดยระบุไว้ในใบอนุญาตทำการประมงมาตรา ๓๖ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๓๘ นอกจากนี้ กรมประมงได้ออกประกาศ เรื่อง กำหนดชนิดเครื่องมือทำการประมงที่สามารถโอนใบอนุญาตในลักษณะควบรวมปริมาณสัตว์น้ำ และการโอนปริมาณสัตว์น้ำที่คงเหลือจากการโอนใบอนุญาตในลักษณะควบรวมปริมาณสัตว์น้ำ และกำหนดแบบคำขอรับโอนใบอนุญาตในลักษณะควบรวมปริมาณสัตว์น้ำ และแบบคำขอรับโอนปริมาณสัตว์น้ำที่คงเหลือจากการโอนใบอนุญาต ในลักษณะควบรวมปริมาณสัตว์น้ำ พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาวันทำการประมงไม่เพียงพอและยังเป็นการคุ้มครองแรงงานตามกฎหมายแรงงานด้วย ดังนั้น เรื่องร้องเรียนในประเด็นนี้จึงถือเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(๒) ขอให้นับวันทำการประมงจากวันที่เริ่มปล่อยอวนลงน้ำเพื่อจับสัตว์น้ำ ไม่ใช่นับวันที่เรือออกจากท่าตามระเบียบของการทำการประมงนอกน่านน้ำในเขตมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (SIOFA) เนื่องจากเรือประมงออกทะเลอาจต้องเจอมรสุม

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า ประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับห้วงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงของผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

ข้อ ๒ กำหนดว่า การนับเวลาเริ่มต้นการทำการประมง ให้นับเวลาที่เจ้าของเรือประสงค์จะออกไปทำการประมงและปรากฏข้อมูลในระบบสารสนเทศการทำประมง (Fishing Info) เป็น “ผ่าน” โดยให้นับเวลาเริ่มต้นทำการประมงถัดออกไปสามชั่วโมง นับจากเวลาที่เจ้าของเรือประสงค์จะออกไปทำการประมง

ข้อ ๓ กำหนดว่า การนับเวลาสิ้นสุดการทำประมง ให้นับเวลาที่เจ้าของเรือประสงค์จะเข้าท่าเทียบเรือประมง โดยให้นับเวลาสิ้นสุดการทำการประมงย้อนหลังไปสามชั่วโมง นับจากเวลาที่เจ้าของเรือประสงค์จะเข้าท่าเทียบเรือประมง

ข้อ ๔ กำหนดว่า การนับวันทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือตามข้อ ๒ และข้อ ๓ ให้มีการนับดังนี้

(๑) การออกไปทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือที่มีห้วงเวลาไม่เกินยี่สิบสี่ชั่วโมง นับเป็นหนึ่งวันทำการประมง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๒) การออกไป...

(๒) การออกไปทำการประมงในแต่ละเที่ยวเรือที่มีห้วงเวลาเกินยี่สิบสี่ชั่วโมง จะนำเอาเวลาทั้งหมดตลอดเที่ยวเรือหารด้วยยี่สิบสี่ชั่วโมง ผลลัพธ์ที่ได้จะนับเป็นจำนวนวันทำการประมงของเที่ยวเรือนั้น เศษชั่วโมงที่เหลือ หากน้อยกว่าหรือเท่ากับสิบสองชั่วโมงจะไม่นำมานับเป็นวันทำการประมง แต่ถ้าหากเศษชั่วโมงที่เหลือมากกว่าสิบสองชั่วโมงขึ้นไป จะนับเป็นจำนวนวันทำการประมง เป็นหนึ่งวัน

ทั้งนี้ การนับเวลาเริ่มต้นการทำการประมงและวันทำการประมงตามประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับห้วงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงของผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังกล่าว ไม่ได้ยึดการนับวันตาม SIOFA แต่อย่างใด แต่เป็นการนับเวลาเริ่มต้นการทำการประมงและวันทำการประมงตามประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับห้วงเวลาที่กำหนดให้ทำการประมงของผู้ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ ประกอบกับการนับเวลาดังกล่าว เป็นประโยชน์กับชาวประมง เนื่องจากการนับเวลาเริ่มต้นและการนับเวลาสิ้นสุดการทำการประมงไม่ได้นับในทันทีที่เรือออกจากท่าเทียบเรือ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

๖.๑.๔ ปัญหาการนำเรือประมงที่ถือธงต่างประเทศ (มาเลเซีย) กลับเข้ามาซ่อมในประเทศไทย

(๑) ขอให้แก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๕ วรรคห้า และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔ (๒) ขอให้เจรจากับรัฐบาลมาเลเซียเพื่อให้สามารถนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซีย เข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้ เพื่อให้เรือประมงที่ถือธงต่างประเทศ (มาเลเซีย) สามารถเข้ามาซ่อมแซมที่ประเทศไทยได้ ซึ่งจะช่วยให้กิจการต่อเนื่องสามารถดำเนินการต่อไปได้และเป็นการสร้างงานสร้างรายได้ให้กับประชาชนด้วย

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า ข้อเรียกร้องของชาวประมงกรณีการนำเรือประมงที่ถือธงต่างประเทศ (มาเลเซีย) กลับเข้ามาซ่อมในประเทศไทยเป็นผลมาจากการที่ประเทศไทยและประเทศมาเลเซียต่างต้องดำเนินการตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (UNCLOS 1982) ข้อ ๙๒ ซึ่งกำหนด (๑) ให้เดินเรือโดยชักธงของรัฐเพียงรัฐเดียวเท่านั้น และให้เรืออยู่ภายใต้บังคับแห่งสนธิสัญญาระหว่างประเทศหรือในอนุสัญญานี้ เรือมิอาจเปลี่ยนธงของตนในระหว่างการเดินทาง หรือในขณะที่แวะยังเมืองท่า เว้นแต่ ในกรณีการโอนกรรมสิทธิ์อย่างแท้จริง หรือการเปลี่ยนการจดทะเบียนเรือ และ (๒) เรือซึ่งออกทะเลโดยชักธงของรัฐสองรัฐ หรือกว่านั้นตามความสะดวก มิอาจอ้างสัญชาติหนึ่งสัญชาติใดต่อรัฐอื่นใดได้ และอาจถูกถือเสมือนเป็นเรือไร้สัญชาติ แต่เนื่องจากก่อนที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีผลใช้บังคับ มีเรือประมงไทยที่ถือธงเรือ ๒ สัญชาติ (สัญชาติไทยและสัญชาติมาเลเซีย) เรือประมงดังกล่าว จึงต้องเลือกสัญชาติใดสัญชาติหนึ่ง และมีเรือประมงบางส่วนได้เลือกถือสัญชาติมาเลเซีย แต่เรือประมงไทยส่วนใหญ่เป็นเรือที่ทำจากไม้

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ซึ่งประเทศ...

ซึ่งประเทศมาเลเซียไม่มีอู่ซ่อมเรือประมงที่เป็นเรือไม้ จึงมีปัญหาในการซ่อมแซมเรือไม้ ต่อมา ประเทศมาเลเซียได้แจ้งเวียนประเทศสมาชิกให้ปฏิเสธการใช้ท่าเทียบเรือกับเรือประมงสัญชาติมาเลเซียในการขนถ่ายสัตว์น้ำ ซ่อมแซม จัดหาเสบียง และถือว่าเป็นกรณีผิดกฎหมายภายในของประเทศมาเลเซีย โดยประเทศมาเลเซียไม่อนุญาตให้เรือประมงสัญชาติมาเลเซียออกจากน่านน้ำมาเลเซีย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรของประเทศมาเลเซีย ประกอบกับประเทศมาเลเซียได้มีนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรมซ่อมเรือในท้องถิ่น และเป็นกรณีการต่อต้านการทำการประมงผิดกฎหมาย ด้วยเหตุนี้ เรือประมงที่ถือสัญชาติมาเลเซียและเป็นเรือไม้จึงไม่สามารถกลับเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้ จึงเห็นว่าในกรณีที่ชาวประมงไทยใช้เรือประมงสัญชาติมาเลเซียจะนำเรือลำดังกล่าวเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้ กฎหมายไทยมิได้มีบทบัญญัติห้ามมิให้เรือประมงที่ถือธงสัญชาติมาเลเซียเข้ามาในประเทศไทยแต่อย่างใด หากเรือประมงที่ถือธงสัญชาติมาเลเซียจะเข้าเทียบท่าเรือในประเทศไทย เรือประมงที่ถือธงสัญชาติมาเลเซียดังกล่าว จะต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงของประเทศมาเลเซียก่อน เพื่อนำมาใช้เป็นเอกสารประกอบการพิจารณาเข้าเทียบท่าเรือในประเทศไทยต่อไป การที่เรือประมงสัญชาติมาเลเซียไม่ได้รับเอกสารอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงประเทศมาเลเซีย เนื่องจากนโยบายของประเทศมาเลเซีย ซึ่งประเทศมาเลเซียได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ แจ้งมายังประเทศไทย สรุปความได้ว่า ประเทศมาเลเซียไม่อนุญาตให้เรือประมงสัญชาติมาเลเซียออกจากน่านน้ำมาเลเซีย เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมประมงมาเลเซีย ทั้งนี้ การที่เรือประมงสัญชาติมาเลเซียใช้ท่าเทียบเรือประมงต่างประเทศใช้ขนถ่ายสัตว์น้ำ ซ่อมแซม จัดหาเสบียง ถือว่าผิดกฎหมายภายในของประเทศมาเลเซียด้วย กรณีข้อเรียกร้องของชาวประมงที่ให้พิจารณาแก้ไขกฎหมายจึงยังไม่มีประเด็นที่จะต้องดำเนินการ เนื่องจากการนำเรือประมงที่ถือธงประเทศมาเลเซียกลับเข้ามาในประเทศไทยเป็นนโยบายของประเทศมาเลเซีย มิใช่ปัญหาเกี่ยวกับข้อกฎหมายของประเทศไทยแต่อย่างใด จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(๒) ขอให้เจรจากับรัฐบาลมาเลเซียเพื่อให้สามารถนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซียเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า ประเทศไทยโดยกรมประมงได้เจรจากับรัฐบาลมาเลเซียเพื่อให้สามารถนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซียเข้ามาซ่อมในประเทศไทย และจากการประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ กรมประมงให้ข้อมูลว่า ได้มีการยกระดับการหารือร่วมกันประเด็นปัญหานี้ในระดับกระทรวงของทั้งสองประเทศแล้ว จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

สำเนาถูกต้อง

/๖.๑.๕ ปัญหา...

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)

เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

๖.๑.๕ ปัญหาการซื้อเรือออกนอกระบบล่าช้า

(๑) ขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือคืน ระยะที่ ๒ จำนวน ๗๕ ลำ โดยใช้งบกลาง

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการนำเรือออกนอกระบบเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางประมงทางทะเลที่ยั่งยืน ระยะที่สอง และขออนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณในการดำเนินการ ต่อมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อขอถอนเรื่องขออนุมัติโครงการนำเรือออกนอกระบบฯ เนื่องจากกลับไปพิจารณาทบทวนในประเด็นอาชญากรรมที่เกี่ยวข้องกับการทำการประมงและการค้ามนุษย์ตามมติที่ประชุมคณะทำงานกลั่นกรองการเยียวยา ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ปัจจุบันกรมประมงได้พิจารณาและมีหนังสือถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อขอให้คณะรัฐมนตรีอนุมัติโครงการนำเรือออกนอกระบบเพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรทางประมงทางทะเลที่ยั่งยืน ระยะที่สอง และขออนุมัติกรอบวงเงินงบประมาณในการดำเนินการ โดยมีงบประมาณค่าใช้จ่ายในการชดเชยเรือประมง จำนวน ๕๓ ลำ เป็นเงิน ๒๘๗,๑๘๑,๘๐๐ บาท โดยขอใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น ซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี ครั้งที่ ๓๘/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๕ ได้อนุมัติโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบเพื่อการจัดการทรัพยากรทางประมงทะเลที่ยั่งยืน ระยะที่สอง และคณะทำงานจ่ายเงินเยียวยาเรือประมงได้เห็นชอบสัญญาเงินเยียวยาเรือประมงภายใต้โครงการดังกล่าว เพื่อเสนอให้กรมประมงดำเนินการจ่ายเงินเยียวยาเรือประมง งวดที่ ๑ จำนวน ๕๓ ลำ วงเงิน ๗๗,๔๑๐,๘๖๐ บาท และอยู่ระหว่างตรวจเอกสารเบิกจ่ายเงินเยียวยา งวดที่ ๒ ร้อยละ ๗๐ จำนวน ๒ ลำ ส่วนที่เหลือต้องรอให้เจ้าของเรือรื้อทำลายเรือและนำส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องให้คณะทำงานจ่ายเงินเยียวยาเรือประมงพิจารณาต่อไปแล้ว ดังนั้น เรื่องร้องเรียนในประเด็นนี้จึงถือเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(๒) ขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือประมง (กลุ่มที่ ๒) ที่แจ้งความประสงค์ออกนอกระบบ (ประสงค์จะเลิกอาชีพประมง) รวมจำนวน ๒,๕๐๕ ลำ

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า เรือกลุ่ม นรบ. ๐๑ บางส่วน (ไม่ผ่านเกณฑ์ตามกลุ่มที่ ๑ ระยะที่ ๒) รวมอยู่กับกลุ่มเรือที่แจ้งความประสงค์ออกนอกระบบ (นรบ. ๐๒) จำนวน ๒,๕๐๕ ลำ ซึ่งที่ประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองฯ เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๕ มีมติมอบหมายให้กรมประมงดำเนินการพิจารณาทบทวนความเหมาะสม ความคุ้มค่า และงบประมาณประมาณจำนวน ๕ พันล้านบาท และให้กรมประมงทำหนังสือไปยังหน่วยงานประมงประจำภูมิภาคต่าง ๆ เพื่อให้ชาวประมงยืนยันว่ายังคงมีความประสงค์ที่จะเลิกอาชีพประมงตามที่แจ้งไว้หรือไม่ ซึ่งกรมประมงได้ดำเนินการสำรวจเรือประมงใหม่และพบว่า เรือกลุ่ม นรบ. ๐๒ ซึ่งเดิมมีจำนวน ๒,๕๐๕ ลำ ปัจจุบันกรมประมงได้ดำเนินการตรวจสอบและยืนยันจำนวนเรือประมงแล้ว พบว่ามีเรือประมงที่ประสงค์นำเรือประมงออกนอกระบบจำนวน ๑,๘๒๘ ลำ และเรือประมงที่ไม่ประสงค์นำเรือประมงออกนอกระบบจำนวน ๖๕๓ ลำ นอกจากนี้ยังพบเรือประมงที่ไม่ปรากฏรายชื่ออยู่ในเรือประมงที่ประสงค์นำเรือออกนอกระบบของกลุ่มเรือ ๒,๕๐๕ ลำ แต่มีหลักฐานแจ้งความประสงค์นำเรือประมงออกนอกระบบตามแบบ นรบ. ๐๒ และมีความประสงค์นำเรือประมง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ออกนอกระบบ...

ออกนอกระบบจำนวน ๑๐ ลำ คณะทำงานกลั่นกรองการเยียวยาและดำเนินการตามมาตรการลดจำนวนเรือประมงเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๕ พิจารณาเห็นชอบเรือประมงที่นำเข้าโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบฯ จำนวน ๑,๗๗๖ ลำ ดังนี้

(๑) เห็นชอบหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินราคาเรือตามสภาพความเป็นจริงของเรือประมงที่ประสงค์ออกนอกระบบกลุ่มเรือ ๑,๗๗๖ ลำ และหลักเกณฑ์การกำหนดร้อยละการชดเชยเยียวยาในการนำเรือประมงออกนอกระบบ กลุ่มเรือ ๑,๗๗๖ ลำ

(๒) เห็นชอบหลักเกณฑ์และคุณสมบัติของเรือประมงและเจ้าของเรือที่จะนำออกนอกระบบ เพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน กลุ่มเรือ ๑,๗๗๖ ลำ

(๓) เห็นชอบผลการตรวจสอบประวัติ ความถูกต้อง และคุณสมบัติ เรือประมงและเจ้าของเรือ และผลการประเมินราคาค่าชดเชยเรือประมง กลุ่มเรือที่ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ ซึ่งประสงค์จะเลิกอาชีพทำการประมง และเรือประมงที่แจ้งความประสงค์เพิ่มเติม จำนวน ๑,๗๗๖ ลำ

(๔) เห็นชอบให้นำเรือกลุ่มขาวที่ได้รับการประเมินราคาค่าชดเชยเรือ จำนวน ๑,๐๐๗ ลำ วงเงิน ๑,๘๐๖,๓๓๔,๙๐๐ บาท จัดทำโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบ

(๕) เห็นชอบโครงการนำเรือประมงออกนอกระบบเพื่อการจัดการทรัพยากรประมงทะเลที่ยั่งยืน สำหรับกลุ่มเรือที่ได้รับใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ ซึ่งประสงค์จะเลิกอาชีพทำการประมง และเรือประมงที่แจ้งความประสงค์ออกนอกระบบเพิ่มเติม และมอบหมายกรมประมงดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณต่อไป

ดังนั้น เรื่องร้องเรียนในประเด็นนี้จึงถือเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว ตามมาตรา ๓๗ (๖) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

๖.๒ ปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงพื้นบ้าน

๖.๒.๑ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเล ได้แก่

(๑) ขอให้แก้ไขปัญหาเรื่องการอนุรักษ์หรืออนุบาลพันธุ์สัตว์น้ำ การขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความจริงจังและความต่อเนื่องในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำขนาดเล็ก รวมถึงปัญหาการที่ไม่มีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน ชุมชน และงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาลูกพันธุ์สัตว์น้ำ วัสดุอุปกรณ์ และฝึกอบรม

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า ชาวประมงพื้นบ้านมีข้อเรียกร้องให้ภาครัฐกำหนดมาตรการการอนุรักษ์พันธุ์สัตว์น้ำ และขอให้สนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงซ่อมแซมธนาคารสัตว์น้ำ และขอให้จัดตั้งกองทุนเพื่อการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ซึ่งข้อเรียกร้องดังกล่าว พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๒๕ ได้บัญญัติให้มีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ๕ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านการประมงชายฝั่งทะเล (๒) ด้านการประมงนอกชายฝั่งทะเล (๓) ด้านการประมงน้ำจืด

สำเนาถูกต้อง
(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๔) ด้านการเพาะเลี้ยง...

(๔) ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และ (๕) ด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ ซึ่งปัจจุบันมีการขึ้นทะเบียนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น (นับถึงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖) มีจำนวน ๒,๘๘๒ องค์กรในทุกจังหวัด และใน ๒๓ จังหวัดหลัก โดยจะมีชุมชนประมงท้องถิ่นที่มีการประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ การแปรรูป และการเพาะเลี้ยง ในแต่ละปีกรมประมงจะดำเนินการของบประมาณสนับสนุนองค์กรชุมชนประมงเข้มแข็งมากขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบันได้รับการสนับสนุนแล้ว จำนวน ๙๕๔ ชุมชน จากทั้งหมดประมาณ ๒,๖๐๐ ชุมชน โดยจัดสรรงบประมาณชุมชนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อสนับสนุน ๔ กิจกรรมหลัก ได้แก่ (๑) กิจกรรมการเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ (๒) กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง (๓) กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ และ (๔) กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำการประมง และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ กรมประมงได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ ๒๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งสามารถกระจายสู่องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นจำนวน ๒๐๐ ชุมชนทั่วประเทศ นอกจากนี้ กรมประมงให้ความช่วยเหลือองค์กรให้มีความเข้มแข็งอีกประมาณ ๓๐,๐๐๐ บาท เพื่อสนับสนุนธนาคารปู หอย ปลา หมึก การเพาะเลี้ยงเพื่อปล่อยสัตว์น้ำ การให้ออกซิเจนโดยใช้ระบบโซลาเซลล์ การสร้างมูลค่าสินค้าสัตว์น้ำ และสนับสนุนการค้าขายช่องทางออนไลน์ โดยทำ MOU กับบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด และขนส่งเอกชน เพื่อสร้างมาตรฐานสินค้าและเพิ่มความมั่นใจในสินค้าแก่ผู้บริโภค รวมทั้งกรมประมงยังได้ร่วมมือกับ NGO EJF โดยมีชุมชนเป็นผู้รวบรวมและส่งขายเครื่องมือการประมงที่ไม่ใช้แล้วให้กับโรงงานที่รับซื้อไปผลิตเป็นเมล็ดพลาสติก เพื่อช่วยลดขยะในทะเลและสิ่งที่อาจเป็นอันตรายต่อทรัพยากรธรรมชาติและสนับสนุนโครงการขยะคืนฝั่งทะเลสวยด้วยมือเรา ร่วมกับการประมงพาณิชย์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชนด้วยแล้ว

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ กรมประมงมีกรอบแนวคิดเพื่อขยายการสนับสนุนงบประมาณให้มีความทั่วถึงและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของชุมชน จึงให้องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่มีความพร้อมและศักยภาพนำเสนอโครงการตามวัตถุประสงค์ของชุมชนเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณได้โดยผ่านการรวบรวมโครงการฯ จากสำนักงานประมงจังหวัด และเสนอต่อกองนโยบายฯ รวบรวมเพื่อเสนอขอตั้งงบประมาณประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๗ โดยมีองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นที่นำเสนอโครงการ จำนวน ๕๘๒ องค์กร และจะดำเนินการโครงการสร้างความเข้มแข็งในปีถัดไปในลักษณะเช่นเดียวกัน และเห็นควรให้มีการสนับสนุนองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อให้มีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการโครงการดังกล่าวด้วย

อย่างไรก็ดี ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ส่งเสริมให้ชุมชนบริเวณชายฝั่งสามารถเสนอโครงการในการอนุรักษ์พื้นที่ โดยเข้าไปบริหารจัดการในพื้นที่ และกำหนดกติกาในพื้นที่ป่าชายเลนใกล้เคียงชุมชนบริเวณนั้นได้ ซึ่งกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้เสนอโครงการเพื่อขอรับเงินอุดหนุน ตามระเบียบกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ว่าด้วยการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ งบเงินอุดหนุนชุมชนชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๔ ดังนี้

(๑) โครงการด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น กิจกรรมจัดทำซั้งบ้านปลา ซั้งทางมะพร้าว กิจกรรมจัดทำธนาคารปู กิจกรรมลดปริมาณขยะ กิจกรรมปลูกป่าชายเลน เป็นต้น

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๒) โครงการ...

(๒) โครงการด้านการปกป้องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เช่น กิจกรรมการสร้างแนวเขตอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กิจกรรมตรวจตรา/ลาดตระเวนการทำผิดกฎหมายภายในแนวเขตอนุรักษ์ เฝ้าระวังดูแลเขตพิทักษ์สัตว์น้ำ เป็นต้น

(๓) โครงการด้านเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และให้ความรู้กับประชาชน เช่น การจัดทำนิทรรศการการทำป้ายประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

(๔) โครงการด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปจากทะเลและป่าชายเลน เช่น การสร้างแบรนด์ผลิตภัณฑ์ การทำกิจกรรมแปรรูปอาหารทะเล เป็นต้น

ในการนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้นำเสนอแผนงานโครงการของชุมชนชายฝั่งที่เสนอขอรับการสนับสนุนเงินอุดหนุนชุมชนชายฝั่งประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จำนวน ๒๑๖ กลุ่ม เป็นเงิน ๕,๑๐๐,๐๐๐ บาทแล้ว

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(๒) ขอให้แก้ไขปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมประมงได้ดำเนินโครงการในการกำจัดขยะทะเลมาแล้ว จำนวน ๒ โครงการ ในปี ๒๕๖๔ ได้แก่

(๒.๑) โครงการ Net Free Seas หรือเรียกว่า “โครงการทะเลปลอดอวน” ซึ่งกรมประมงได้ร่วมกับมูลนิธิความยุติธรรมเชิงสิ่งแวดล้อม (Environmental Justice Foundation : EJF) โดยการนำเศษอวนเอ็นจากเรือประมงพื้นบ้าน กลับมารีไซเคิลแปรสภาพใช้ประโยชน์และสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน มีการนำร่องจัดทำโครงการในพื้นที่ชุมชนชายฝั่งทะเลในจังหวัดทางภาคตะวันออกและภาคใต้ ๕ จังหวัด ได้แก่ ระยอง จันทบุรี นครศรีธรรมราช สงขลา และพังงา โดยมีชุมชนประมงพื้นบ้านที่จัดตั้งเป็นองค์กรประมงท้องถิ่น ทั้งหมด ๔๗ ชุมชน มีชาวประมงเข้าร่วมโครงการกว่า ๗๐๐ คน โดยชุมชนประมงท้องถิ่นในพื้นที่สามารถรวบรวมนำเศษอวนที่กลายเป็นขยะในพื้นที่แล้ว ส่งขายให้กับโรงงาน ในราคา ๑๐ บาท/กิโลกรัม สามารถลดขยะที่เกิดจากเศษอวนไปได้มากถึง ๑๔,๐๐๐ กิโลกรัม ซึ่งการดำเนินโครงการจะถูกปรับให้เหมาะสมกับวิถีชุมชนในแต่ละพื้นที่

(๒.๒) โครงการ “ขยะคืนฝั่ง ทะเลสวยด้วยมือเรา” โดยกรมประมงร่วมกับสมาคมการประมงแห่งประเทศไทยและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ภายใต้กรอบแนวคิด “รับรู้ต้นตอปัญหา เกิดจิตสำนึกตระหนัก ให้ความเห็นร่วม สมัครเข้าทำกิจกรรมสร้างสัมพันธ์ ให้ความร่วมมือ ยึดปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง” ซึ่งศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก (PIPO) ของกรมประมงจำนวน ๓๐ แห่ง ทั่วประเทศ เป็นหน่วยงานขับเคลื่อนกิจกรรมฯ ดังกล่าว มีชาวประมงเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน ๔,๓๒๘ ราย (ข้อมูล ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๖๔) ปริมาณขยะคืนฝั่งที่เก็บมาได้ปัจจุบันทั้งหมดจำนวน ๑๘๒,๘๗๖ กิโลกรัม แบ่งเป็นขยะที่เก็บในเรือประมงจำนวน ๑๓๙,๖๘๒ กิโลกรัม ขยะจากทะเล ๔๓,๑๙๔ กิโลกรัม ประเภทขยะที่พบมากที่สุดคือ เศษอวน รองลงมาเป็น

สำเนาถูกต้อง

/ขวดพลาสติก...

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ขวดพลาสติก ขวดแก้ว และขยะอื่น ๆ ทั้งนี้ขยะที่รวบรวมไว้จะมีการส่งต่อไปสู่กระบวนการนำกลับมาใช้ซ้ำเพื่อให้คุ้มค่าที่สุด หรือนำกลับมาใช้ใหม่ หรือกำจัดด้วยวิธีที่ถูกต้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล ได้แก่ กรมโรงงานอุตสาหกรรมและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ ซึ่งมีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมายและกำกับดูแลให้มีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่ทะเล โดยกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำในทะเลและรณรงค์ให้ชุมชนชายฝั่งบำบัดน้ำเสีย

ในการนี้ กรมประมงได้ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางออนไลน์ในราชการส่วนกลางและสำนักงานประมงจังหวัดชายฝั่งทะเลทั้ง ๒๒ จังหวัด และได้จัดส่งข้อมูลดังกล่าวให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งด้วยแล้ว จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(๓) ปัญหาป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย

จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่า ปัญหาป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย เป็นผลมาจาก (๑) คลื่นและกระแสน้ำ (๒) การขยายตัวของชุมชน (๓) ขยะในชุมชนเมืองที่มีมากขึ้น และ (๔) ดินตะกอนจากการก่อสร้างและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชจากภาคเกษตรถูกชำระล้างลงสู่ทะเล โดยชาวประมงมีข้อเรียกร้องให้แก้ไขปัญหาป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลายจากสาเหตุดังกล่าว กรมประมงได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้วยการดำเนินการฟื้นฟูระบบแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ โดยการพัฒนาและผลิตลูกพันธุ์สัตว์น้ำเพื่อปล่อยลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ และในปี ๒๕๖๔ กรมประมงได้ดำเนินการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำชายฝั่งทะเลจำนวน ๑๖๑.๖๖๒ ล้านตัว และสัตว์น้ำจืดจำนวน ๔๐๗.๒๒๔ ล้านตัว

สำหรับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาป่าชายเลนถูกทำลาย โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ เพื่อป้องกันและลดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ดังนี้

(๑) คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๓๒๖/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาแนวทางแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย

(๒) คำสั่งคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านการจัดการการกัดเซาะชายฝั่ง ที่ ๑/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อพิจารณากลั่นกรองและให้ข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่อโครงการ มาตรการ ระเบียบหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติสำหรับการป้องกันและแก้ไขการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งในภาพรวมและเชิงพื้นที่

(๓) คำสั่งคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการบูรณาการด้านการจัดการการกัดเซาะชายฝั่งทางทะเล

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/หน่วยงาน...

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาป่าชายเลนถูกทำลายจากคลื่นและกระแสน้ำ รวมทั้งการขยายตัวของชุมชน คือ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งซึ่งได้พิจารณาดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ ซึ่งปัจจุบันถูกทำลายอันเนื่องมาจากคลื่น กระแสน้ำและการขยายตัวของชุมชน ส่วนปัญหาขยะในชุมชน และดินตะกอน รวมทั้งสารเคมีจากภาคเกษตรกรลงสู่ทะเล มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานแล้ว จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

(๔) ปัญหาการใช้เครื่องมือประสิทธิภาพสูงในการจับสัตว์น้ำ ชาวประมงพื้นบ้านมีข้อเรียกร้องโดยขอให้กำหนดพื้นที่การทำการประมงของเรือประเภทที่ใช้เครื่องมือประมงประสิทธิภาพสูง เพื่อไม่ให้กระทบสัตว์น้ำวัยอ่อน

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า กรมประมงได้ออกประกาศกรมประมง เรื่อง หลักเกณฑ์การอนุญาตให้แก้ไขเครื่องมือทำการประมงในใบอนุญาตทำการประมงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๖๓ ข้อ ๑ กำหนดนิยาม “เครื่องมือทำการประมงประสิทธิภาพสูง ” หมายความว่า เครื่องมือทำการประมง ที่มีประสิทธิภาพการจับสัตว์น้ำสูง ได้แก่ อวนลากคู่ อวนลากแผ่นตะเข่ อวนลากคานถ่าง อวนล้อมจับ อวนล้อมจับปลากะตัก อวนครอบปลากะตัก และอวนช้อน/ยกปลากะตัก (จำนวน ๗ ชนิด) ซึ่งปัจจุบันการกำหนดเขตทะเลชายฝั่งในแต่ละจังหวัดจะเป็นไปตามกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง รายจังหวัด ซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ โดยกระบวนการในออกกฎกระทรวงดังกล่าวในเขตทะเลชายฝั่งจะกำหนดห้ามมิให้มีการใช้เครื่องมือประมงที่มีประสิทธิภาพสูง โดยกรมประมงได้มีการประชาสัมพันธ์และขอความร่วมมือชาวประมงในการร่วมกันดูแลและรักษาทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยเฉพาะในฤดูมีไข่ วางไข่ เลี้ยงตัวในวัยอ่อน รวมทั้งมีการติดตามและเฝ้าระวัง และบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัดแล้ว จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

๖.๒.๒ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่ชาวประมง โดยขอให้ลดขั้นตอนการให้สินเชื่อและหลักทรัพย์ในการค้ำประกันการกู้ยืมเงิน พร้อมทั้งขอให้รัฐบาลช่วยเหลือในการให้สินเชื่อโดยเฉพาะโครงการสินเชื่อปลอดดอกเบี้ย

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการให้สินเชื่อแก่ชาวประมงเป็นไปตามที่ธนาคารผู้ให้สินเชื่อกำหนด กรมประมงไม่สามารถกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอน

สำเนาถูกต้อง

/การพิจารณา...

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

การพิจารณาให้สินเชื่อธนาคารได้ และมิใช่อำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใด ที่ผ่านมากรมประมงดำเนินโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง ดังนี้

(๑) โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง (ระยะที่หนึ่ง) คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมประมงดำเนินโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง มีเป้าหมายในการสนับสนุนสินเชื่อให้แก่ผู้ประกอบการประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน วงเงินสินเชื่อรวม ๑๐,๓๐๐ ล้านบาท ระยะเวลาโครงการ ๘ ปีกำหนดชำระคืนเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน ๗ ปีนับแต่วันที่กู้ และคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ ๗ ต่อปี โดยรัฐบาลชดเชยดอกเบี้ยร้อยละ ๓ ต่อปี และผู้ประกอบการประมงสมทบร้อยละ ๔ ต่อปี เปิดรับสมัครเมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ - ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔ มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๕,๕๙๖ ราย จำนวนเรือประมง ๖,๓๘๘ ลำ รวมวงเงินสินเชื่อที่ต้องการประมาณ ๖,๕๐๙ ล้านบาท โดยอนุมัติสินเชื่อรวมจำนวน ๒,๓๐๖ ราย วงเงินสินเชื่อรวม ๑,๑๘๘.๐๔ ล้านบาท

(๒) โครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง ระยะที่ ๒ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ อนุมัติโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง ระยะที่ ๒ โดยมีวงเงินสินเชื่อรวม ๕,๐๐๐ ล้านบาท ระยะเวลาโครงการ ๘ ปี ตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕ – วันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๗๓ กำหนดชำระคืนเงินกู้ให้แล้วเสร็จภายใน ๗ ปี นับแต่วันที่กู้ โดยรัฐบาลสนับสนุนดอกเบี้ยร้อยละ ๓ ต่อปี และผู้ประกอบการประมงสมทบ ร้อยละ ๔ ต่อปี กำหนดรับสมัครผู้ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ สามารถสมัครเข้าร่วมโครงการได้ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ – วันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๖๖ โดยมีผู้ประสงค์เข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ จำนวน ๓๑๐ ราย เรือประมงจำนวน ๓๘๙ ลำ วงเงินสินเชื่อจำนวน ๗๓๐,๒๓๑,๒๖๙ บาท และเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ กรมประมงได้ดำเนินการขออนุมัติโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง ระยะที่ ๒ วงเงิน ๕,๐๐๐ ล้านบาท

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

๖.๒.๓ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพในช่วงที่ไม่สามารถทำการประมง โดยส่งเสริมการประกอบอาชีพต่อเนื่องประมงหรืออาชีพเสริม

จากการแสวงหาข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในช่วงมรสุมชาวประมงไม่สามารถออกทำการประมงได้ ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของชาวประมง ซึ่งกรมประมงได้ดำเนินการตามโครงการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านการผลิต ด้านการประมง และโครงการยกระดับและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการแปรรูปสัตว์น้ำแก่องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมอาชีพและสร้างรายได้ให้แก่ชาวประมงในช่วงฤดูมรสุม ซึ่งเป็นช่วงที่ชาวประมงไม่สามารถออกทำการประมงได้แล้ว โดยได้ดำเนินโครงการต่าง ๆ ดังนี้

(๑) โครงการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านการผลิต ด้านการประมง (กิจกรรมสร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านประมง) เป็นการสนับสนุนงบประมาณประเภทเงินอุดหนุนให้กับองค์กรชุมชน

สำเนาถูกต้อง

/ประมงท้องถิ่น...

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประมงท้องถิ่นที่ได้ขึ้นทะเบียนกับกรมประมง จำนวนชุมชนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ทั้ง ๕ ด้าน ได้แก่ ด้านการประมงชายฝั่งทะเล ด้านการประมงนอกชายฝั่งทะเล ด้านการประมงน้ำจืด ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และด้านการแปรรูปสัตว์น้ำ ผ่านกิจกรรมตามกรอบการดำเนินงาน ๔ กิจกรรมหลัก ได้แก่ (๑) กิจกรรมการเพิ่มมูลค่าสัตว์น้ำ (๒) กิจกรรมพัฒนาอาชีพประมง (๓) กิจกรรมเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำ และ (๔) กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีและเพิ่มทักษะการทำการประมง ซึ่งการดำเนินโครงการสร้างเสริมความเข้มแข็งด้านการผลิต ด้านการประมง สามารถเพิ่มรายได้ให้ชาวประมงที่เป็นสมาชิกขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓.๐๗

(๒) โครงการยกระดับและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการแปรรูปสัตว์น้ำแก่องค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น ซึ่งกรมประมงได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ประมงเพื่อยกระดับและพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการแปรรูปสัตว์น้ำทางด้านวิชาการ ในการถ่ายทอดความรู้เทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำ การจัดการหลังการจับสุขลักษณะที่ดีในการแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำการเลือกใช้บรรจุภัณฑ์ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์และฉลาก การขนส่ง และการตลาด ให้กับกลุ่มผู้ประกอบการภายใต้นโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น โครงการเกษตรแปลงใหญ่กลุ่มวิสาหกิจชุมชน Smart Farmer และองค์กรชุมชนประมงท้องถิ่น

จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงยังไม่อาจรับฟังได้ว่ากรมประมงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชน ดังนั้น ปัญหาตามคำร้องเรียนในประเด็นนี้จึงเป็นเรื่องที่มิได้เป็นไปตามมาตรา ๒๒ (๒) ตามประกาศผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณาตามมาตรา ๓๗ (๘) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐

๗. คำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ

อาศัยเหตุดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยดังนี้

๗.๑ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทลงโทษ/โทษปรับทางกฎหมายที่รุนแรง และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน เพื่อให้กฎหมายมีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีการทำการประมง และเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรม **ผู้ตรวจการแผ่นดินโดยการปรึกษาหารือและเห็นชอบร่วมกันตามมาตรา ๒๖ (๓) จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้ดำเนินการดังนี้**

๗.๑.๑ กรณีขอให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับบทลงโทษ/โทษปรับทางกฎหมายที่รุนแรง เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการทำการประมง โดยมีข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินการดังนี้

๗.๑.๑.๑ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวนพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๓๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับอัตราโทษปรับซึ่งควรกำหนดอัตราโทษปรับตามขนาดของเรือให้มีอัตราโทษปรับ

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ที่ลดลง...

ที่ลดลง อาทิเช่น อัตราโทษกรณีหน้าที่ให้เจ้าของเรือที่จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยเรือไทยประเภทการใช้ทำการประมงและมีขนาดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดต้องดำเนินการ เช่น ให้ติดตั้งระบบติดตามเรือประมงและดูแลรักษาให้ระบบดังกล่าวสามารถใช้งานได้ตลอดเวลา จัดทำสมุดบันทึกการทำประมง แจ้งการเข้าออกท่าเทียบเรือประมงทุกครั้ง ณ ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก จัดทำเครื่องหมายประจำเรือ และกลับเข้าท่าเทียบเรือประมงตามหลักเกณฑ์ (มาตรา ๘๑) การยื่นเอกสารที่เกี่ยวกับทะเบียนเรือ ใบอนุญาตใช้เรือ ใบอนุญาตให้ทำการประมง จำนวนรายชื่อและหนังสือคนประจำเรือ ต่อเจ้าหน้าที่ก่อนนำเรือประมงออกจากท่า (มาตรา ๘๒) เพื่อให้กฎหมายมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

๗.๑.๑.๒ ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดคณะกรรมการเปรียบเทียบ และหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้มีคณะกรรมการขึ้นอีกชุดหนึ่งซึ่งประกอบด้วยประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการเปรียบเทียบ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการเปรียบเทียบ

๗.๑.๒ กรณีขอให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีการรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน และผลกระทบต่อวิถีการประมงแบบดั้งเดิมที่ทำให้ชาวประมงต้องปรับตัวอย่างรวดเร็ว เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีการทำการประมง โดยมีข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและกรมประมงให้ดำเนินการดังนี้

๗.๑.๒.๑ ให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแก้ไขปรับปรุงพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้มีการตราเป็นพระราชบัญญัติ และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากชาวประมงและประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๗.๑.๒.๒ ให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากชาวประมง สมาคมการประมงแห่งประเทศไทย และผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งจะได้รับผลกระทบจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างรอบด้านและทั่วถึงก่อนที่จะมีการตรากฎหมายเกี่ยวกับการประมงเพิ่มเติมในอนาคตต่อไป

๗.๒ วินิจฉัยยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๖) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะดังนี้

๗.๒.๑ กรณีขอให้พิจารณาทบทวน ปรับปรุง ยกเลิก กฎหมายลำดับรองที่มีจำนวนมาก พร้อมทั้งให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง มีข้อเสนอแนะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกรมประมงให้ดำเนินการ ดังนี้

๗.๒.๑.๑ ขอให้พิจารณาศึกษา รวบรวม จัดกลุ่มหัวข้อของกฎหมายลำดับรองเพื่อพิจารณายกเลิกกฎหมายลำดับรองในเรื่องเดียวกันนำมาร่างเป็นกฎหมายลำดับรองให้อยู่ในฉบับเดียว โดยให้มีดำเนินการตามตัวอย่างเช่นเดียวกันกับประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่งได้มีการพิจารณายกเลิกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของประประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งเป็นฉบับที่ ๑ และยกเลิก

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/ประกาศ...

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ เป็นต้น รวมทั้งตามแนวทางการดำเนินการในส่วนของประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมงและดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พ.ศ. ๒๕๖๓ (vms) ซึ่งเป็นการดำเนินการแก้ไขกฎหมายในลักษณะเดียวกัน

๗.๒.๑.๒ ขอให้จัดทำคู่มืออธิบายกฎหมาย พร้อมทั้งข้ออ้างอิงของกฎหมายลำดับรองในเรื่องนั้น ๆ เช่น คู่มือการออกใบรับรองซากเพื่อการส่งออก คู่มือการแจ้งเข้า - ออกของเรือประมง คู่มือชาวประมงพาณิชย์ เป็นต้น และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ หรือสื่อต่าง ๆ เพื่อให้ชาวประมงได้รับทราบ รวมทั้งใช้ศึกษาทำความเข้าใจได้ง่ายต่อไป ตามแนวทางที่กรมประมงดำเนินการ

๗.๒.๑.๓ อธิบาย ชี้แจงทำความเข้าใจให้แก่หน่วยงาน ชาวประมงและผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ รวมตลอดถึงการจัดฝึกอบรมต่าง ๆ เพื่อการนำไปใช้และปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการหลักสูตรเพิ่มประสิทธิภาพในปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ศูนย์ควบคุมการแจ้งเรือเข้าออก หลักสูตรการเพิ่มประสิทธิภาพการตรวจสอบเรือที่ต้องสงสัยว่ามีการกระทำความผิดโดยศูนย์ปฏิบัติการเฝ้าระวังการทำการประมง (FMC) ในทะเล ตามแนวทางที่กรมประมงได้ดำเนินการ

๗.๒.๒ กรณีขอให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เปิดขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวทั้งปี หรือปีละ ๒ ครั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคกิจการประมงทะเล และนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในเรือประมงมากยิ่งขึ้นเพื่อให้สามารถลดจำนวนการใช้แรงงานหรือทดแทนแรงงานประมงได้บางส่วน มีข้อเสนอแนะกรมประมงและกระทรวงแรงงานให้ดำเนินการดังนี้

๗.๒.๒.๑ การแก้ไขปัญหาระยะสั้น ขอให้กระทรวงแรงงานดำเนินการให้มีการนำเข้าแรงงานภาคประมงตาม MOU เพิ่มมากขึ้นเพื่อแก้ไขการขาดแคลนแรงงานภาคประมง โดยขอให้คำนึงถึงข้อกำหนดในด้านความมั่นคงของประเทศเป็นสำคัญ รวมถึงควรชี้แจง ทำความเข้าใจให้กับชาวประมงได้รับทราบถึงข้อขัดข้องจากทางประเทศเพื่อนบ้าน

๗.๒.๒.๒ การแก้ไขปัญหาในระยะยาว ดังนี้

(๑) เสนอแนะให้กรมประมงและกระทรวงแรงงานพิจารณานำเครื่องมือช่วยทุ่นแรงงานภาคประมง ยกระดับแรงงานอาชีพประมง และสร้างแรงจูงใจเพื่อให้แรงงานต่างด้าวสนใจทำงานในภาคประมงเพิ่มมากขึ้น โดยขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนในการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการทำการประมงในด้านต่าง ๆ รวมถึงแหล่งเงินทุนในการดำเนินการดังกล่าว ตามแนวทางที่กรมประมงได้ดำเนินการ เช่น โครงการปรับปรุงการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพและลดการใช้แรงงานบนเรือประมงอวนล้อมจับโดยการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือทุ่นแรงที่เหมาะสม เพื่อศึกษาผลการติดตั้งเครื่องกว้านแบบ Power block ซึ่งผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการลงทุนเป็นเงินจำนวน ๓.๗๔ ล้านบาท เพื่อติดตั้งเครื่องมืออุปกรณ์ ปรับปรุงองค์ประกอบของเรือ สามารถลดจำนวนแรงงานประมงซึ่งทำหน้าที่ในการเก็บกู้อวนลงได้ถึงร้อยละ ๒๕.๖ ต่อเที่ยวการออกไปทำการประมง และการสร้างโมเดลเรือฝึก "ปลาลัง" ซึ่งเดิมเป็นเรือประมงอวนล้อมจับและได้รับการพัฒนาปรับปรุงเครื่องมือทำการประมง เพื่อช่วยลดต้นทุน (ด้านแรงงานประมง)

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี [illegible]) เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๒) เสนอแนะ...

(๒) เสนอแนะให้กรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนหรือสถาบันฝึกสอนการทำการประมงเพื่อเป็นการยกระดับอาชีพและภาพลักษณ์ของอาชีพประมง ซึ่งเป็นการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคประมงอย่างยั่งยืน ตามที่กรมประมงได้มีคำสั่งที่ ๑๘๓/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๔ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการโรงเรียนชาวประมงพื้นบ้านยั่งยืน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ชาวประมงได้รับทราบ

๗.๒.๓ กรณีขอให้ภาครัฐผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในเรือประมงสามารถจดทะเบียนเข้ามาทำงานได้ตลอดทั้งปี กำหนดการนำเข้าแรงงานต่างด้าวภาคประมงให้มีความชัดเจนและกำหนดค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพื่อเป็นการลดต้นทุนของชาวประมง มีข้อเสนอแนะให้กรมประมงและกรมการจัดหางานพิจารณาปรับปรุงกระบวนการออกหนังสือคนประจำเรือและใบอนุญาตทำงานของคนต่างด้าว เพื่อเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับนายจ้างอีกทางหนึ่ง

๗.๒.๔ กรณีขอให้เพิ่มวันทำการประมงจาก ๒๔๐ วัน เป็น ๓๒๐ วัน เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการทำการประมง มีข้อเสนอแนะกรมประมงให้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับการคิดคำนวณค่า MSY โดยมีความเห็นของนักวิชาการที่มีความรู้ ความเข้าใจและเป็นที่ยอมรับเพื่อข้อมูลกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการคิดค่า MSY และการพิจารณาให้ความเห็นชอบค่า MSY ซึ่งนำมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดวันทำการประมง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ซึ่งจะช่วยลดปัญหาข้อขัดแย้งระหว่างกรมประมงและชาวประมง

๗.๒.๕ กรณีขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือคืน ระยะที่ ๒ จำนวน ๗๕ ลำ โดยใช้งบกลาง มีข้อเสนอแนะให้กรมประมงเร่งรัดพิจารณาเอกสารหลักฐานการเบิกจ่ายเงินงวดที่ ๒ ของเรือที่เหลืออีกจำนวน ๕๑ ลำแล้ว เพื่อที่จะได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินงวดที่ ๒ ให้กับเจ้าของเรือประมงต่อไป

๗.๒.๖ กรณีขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือประมง (กลุ่มที่ ๒) ที่แจ้งความประสงค์ออกนอกระบบ (ประสงค์จะเลิกอาชีพประมง) รวมจำนวน ๒,๕๐๕ ลำ มีข้อเสนอแนะให้กรมประมงเร่งรัดพิจารณาดำเนินการเสนอโครงการซื้อเรือคืนต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบ พร้อมทั้งเร่งรัด ติดตามความคืบหน้าการดำเนินการโครงการซื้อเรือคืนอย่างต่อเนื่องต่อไป

๗.๓ วินิจฉัยยุติเรื่องร้องเรียนตามมาตรา ๓๗ (๘) ประกอบมาตรา ๓๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ และมีข้อเสนอแนะดังนี้

๗.๓.๑ กรณีขอให้พิจารณาขั้นตอนการออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย โดยให้กรมประมงเป็นผู้พิจารณา โดยไม่ต้องผ่านคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย มีข้อเสนอแนะให้กรมประมงชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนและระยะเวลาในการพิจารณาดำเนินการดังกล่าวตามกฎกระทรวงการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการประมง พ.ศ. ๒๕๖๒ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๖๒ โดยใช้ระยะเวลาในการอนุญาตภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอและเอกสารหรือหลักฐานถูกต้องและครบถ้วน หรือหลังจากใบอนุญาตฉบับปัจจุบันสิ้นอายุและเรือประมงอยู่ที่ท่าเทียบเรือประเทศไทยด้วย เพื่อป้องกันมิให้เกิดข้อเรียกร้องจากชาวประมง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/๗.๓.๒ กรณีขอให้...

๗.๓.๒ กรณีขอให้กรมประมงกำหนดเขตทะเลชายฝั่งเพื่อการทำการประมงและจัดทำข้อตกลงในการใช้พื้นที่ทางทะเลร่วมกันและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการประกอบอาชีพระหว่างประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ รวมถึงระหว่างกลุ่มที่ปฏิบัติตามกฎหมายการประมงและผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เนื่องจากปรากฏข้อเท็จจริงว่าภายหลังประกาศใช้กฎกระทรวงยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยการกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๕ และกฎกระทรวงกำหนดเขตทะเลชายฝั่ง รายจังหวัด ๒๓ จังหวัดชายทะเลดังกล่าว มีชาวประมงในบางจังหวัดไม่เห็นด้วยกับแนวเขตทะเลชายฝั่งและประสงค์ให้มีการแก้ไขกฎกระทรวงที่ใช้บังคับในพื้นที่ จึงมีข้อเสนอแนะให้กรมประมง คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด และคณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคประมงและแรงงานในภาคประมง พิจารณาจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะแนวทางการใช้พื้นที่ทางทะเลในการทำการประมงจากประมงพาณิชย์และประมงพื้นบ้าน เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการและการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

๗.๓.๓ กรณีขอให้นับวันทำการประมงจากวันที่เริ่มปล่อยอวนลงน้ำเพื่อจับสัตว์น้ำ ไม่ใช่นับวันที่เรือออกจากท่าตามระเบียบของการทำการประมงนอกน่านน้ำในเขตมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (SIOFA) เนื่องจากเรือประมงออกทะเลอาจต้องเจอมรสุม มีข้อเสนอแนะกรมประมงให้ชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับการนับเวลาเริ่มต้น การนับเวลาสิ้นสุด และการนับวันทำการประมงให้แก่ชาวประมงทราบต่อไป

๗.๓.๔ กรณีขอให้แก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๕ วรรคห้า และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและกำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔ มีข้อเสนอแนะให้กรมประมงชี้แจงและทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับนโยบายของประเทศมาเลเซีย กรณีการนำเรือประมงที่ถือธงประเทศมาเลเซียกลับเข้ามาซ่อมในประเทศไทยให้แก่ชาวประมงทราบต่อไป

๗.๓.๕ กรณีขอให้เจรจากับรัฐบาลมาเลเซียเพื่อให้สามารถนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซียเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้ มีข้อเสนอแนะให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาเจรจาและผลักดันให้เกิดความร่วมมือระดับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ระหว่างประเทศไทยและประเทศมาเลเซีย ผ่าน MOU เพื่อให้สามารถนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซีย เข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้ และขอให้กระทรวงการต่างประเทศสนับสนุนผลักดันให้มีการเจรจาดังกล่าว

๗.๓.๖ กรณีขอให้แก้ไขปัญหาเรื่องการอนุรักษ์หรืออนุบาลพันธุ์สัตว์น้ำ การขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความจริงจังและความต่อเนื่อง ในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำขนาดเล็ก รวมถึงปัญหาการที่ไม่มีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน ชุมชน และงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาลูกพันธุ์สัตว์น้ำ วัสดุอุปกรณ์ และฝึกอบรม มีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กรมประมงและกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการสนับสนุนขององค์กรชุมชนประมงท้องถิ่นตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และโครงการด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างเพียงพอและทั่วถึง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/(๒) ขอให้...

(๒) ขอให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาจัดสรรงบประมาณให้แก่กรมประมงให้เพียงพอแก่การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ โดยขอให้กรมประมงพิจารณาขอความร่วมมือไปยังคณะกรรมการประมงประจำจังหวัด และจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลให้ประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเล พื้นที่ทำการประมงพื้นบ้าน พื้นที่ทำการประมงพาณิชย์ และสนับสนุนให้ชุมชนมีธนาคารสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างกลุ่มประมงพื้นบ้านและกลุ่มประมงพาณิชย์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและในอนาคต รวมทั้งขอให้กรมประมงพิจารณาขอรับการจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของทุกชุมชนให้มีความทั่วถึงและเพิ่มจำนวนงบประมาณให้เพียงพอต่อการดำเนินการของแต่ละชุมชน

(๓) ขอให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งดำเนินการสนับสนุน ส่งเสริมชุมชนบริเวณชายฝั่งในการเสนอโครงการอนุรักษ์พื้นที่ รวมทั้งพิจารณาจัดสรรงบประมาณ ให้เพียงพอต่อการดำเนินโครงการ

(๔) ขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนงบประมาณ และส่งเสริมการดำเนินการของชุมชนบริเวณชายฝั่ง

๗.๓.๗ กรณีขอให้แก้ไขปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล มีข้อเสนอแนะกรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกันดำเนินการบำบัดน้ำเสียก่อนที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ เพื่อป้องกันมิให้มีการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเลและรณรงค์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวผ่านโครงการที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจนต่อไป

๗.๓.๘ กรณีขอให้แก้ไขปัญหาป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย มีข้อเสนอแนะให้กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อลดการกัดเซาะชายฝั่ง และให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับการอาศัยในพื้นที่อนุรักษ์ชายฝั่งเพื่อลดการบุกรุกป่าชายเลน และส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมปลูกและอนุรักษ์ป่าชายเลน ซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์น้ำในเขตพื้นที่ความดูแลรับผิดชอบให้เพิ่มมากขึ้น

๗.๓.๙ กรณีขอให้แก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประสิทธิภาพสูงในการจับสัตว์น้ำ มีข้อเสนอแนะกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมประมงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ชี้แจงประชาสัมพันธ์และทำความเข้าใจกับชาวประมงเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและขอให้ดำเนินการตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดเพื่อลดปัญหาในประเด็นการใช้เครื่องมือประสิทธิภาพสูงในการจับสัตว์น้ำ

๗.๓.๑๐ กรณีขอให้แก้ไขปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่ชาวประมง มีข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีและกรมประมงพิจารณาจัดให้มีโครงการการให้สินเชื่อแก่ชาวประมงอย่างต่อเนื่องต่อไป เพื่อเป็นการช่วยเหลือชาวประมงให้สามารถเข้าถึงสินเชื่อเพื่อเพิ่มสภาพคล่อง

๗.๓.๑๑ กรณีปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพในช่วงที่ไม่สามารถทำการประมง มีข้อเสนอแนะให้กรมประมงและกระทรวงแรงงานส่งเสริมความรู้และสนับสนุนงบประมาณให้แก่ชาวประมง เพื่อให้ชาวประมงมีอาชีพสำรองเพื่อหาเลี้ยงชีพ เช่น การแปรรูปสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าประมง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

/การปรับเปลี่ยน...

การปรับเปลี่ยนให้ชาวประมงเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น เพื่อให้การส่งเสริมและแก้ไขปัญหาการให้ความช่วยเหลือแก่ชาวประมงในช่วงที่ชาวประมงไม่สามารถออกทำการประมงได้

อนึ่ง เพื่อให้ปัญหาและผลกระทบของการทำประมงได้รับการแก้ไขให้สอดคล้องกับวิถีการทำการประมงและข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ภายหลังจากที่พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องบังคับใช้มาในระยะเวลาหนึ่งแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รายละเอียดตามตารางสรุปคำวินิจฉัยกรณีศึกษาปัญหาและผลกระทบของการทำประมงภายใต้กฎหมายประมงแนบท้ายนี้

ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อโปรดทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป และให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการวินิจฉัยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงแรงงาน กระทรวงการต่างประเทศ กรมประมง กรมการจัดหางาน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป

(นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต)	(รองศาสตราจารย์อิสสรีย์ หรรษาจรูญโรจน์)	(นายทรงศัก สายเชื้อ)
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน	ผู้ตรวจการแผ่นดิน	ผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ตารางสรุปคำวินิจฉัยกรณีศึกษาปัญหาและผลกระทบของการทำประมงภายใต้กฎหมายประมง

ประเด็น	คำวินิจฉัย (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๖.๑ ปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงพาณิชย์		
๖.๑.๑ ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายประมงที่มีผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งมีข้อเรียกร้องดังนี้		
(๑) กรณีขอให้พิจารณาทบทวนปรับปรุงแก้ไขกฎหมายพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เกี่ยวกับบทลงโทษ/โทษปรับทางกฎหมายที่รุนแรง เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตการทำการประมง	มาตรา ๓๒ ประกอบมาตรา ๓๓ เสนอแนะแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	- คณะรัฐมนตรี - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
(๒) กรณีขอให้พิจารณาทบทวนปรับปรุง ยกเลิก กฎหมายลำดับรองที่มีจำนวนมาก พร้อมทั้งให้ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง	มาตรา ๓๗ (๖) มีข้อเสนอแนะ	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมประมง
(๓) กรณีขอให้พิจารณาขั้นตอนการออกใบอนุญาตทำการประมงนอกน่านน้ำไทย โดยให้กรมประมงเป็นผู้พิจารณา โดยไม่ต้องผ่านคณะกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการทำประมงผิดกฎหมาย	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง
(๔) กรณีขอให้กรมประมงกำหนดเขตทะเลชายฝั่งเพื่อการทำการประมงและจัดทำข้อตกลงในการใช้พื้นที่ทางทะเลร่วมกันและสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับเจ้าหน้าที่และชาวประมง เพื่อแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการประกอบอาชีพระหว่างประมงพื้นบ้านและประมงพาณิชย์ รวมถึงระหว่างกลุ่มที่ปฏิบัติตามกฎหมายการประมงและผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง - คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด - คณะอนุกรรมการกลั่นกรองกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับภาคประมงและแรงงานในภาคประมง
(๕) กรณีขอให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมีการรับฟังความคิดเห็นและผลกระทบต่อวิถีการประมงแบบดั้งเดิมที่ทำให้ชาวประมงต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วจากประชาชน เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับวิถีการทำการประมง	มาตรา ๓๒ ประกอบมาตรา ๓๓ เสนอแนะแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม	- คณะรัฐมนตรี - กรมประมง

สำเนาถูกต้อง

(นางสิริวดี วงค์ครุฑ)

เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัย (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๖.๑.๒ ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคประมง ซึ่งมีข้อเรียกร้อง ดังนี้		
(๑) กรณีขอให้กรมประมงพิจารณาดำเนินการตามมาตรา ๘๓ แห่งพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ เปิดขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวทั้งปี หรือปีละ ๒ ครั้ง เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานในภาคกิจการประมงทะเล และนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้ในเรือประมงมากยิ่งขึ้น เพื่อให้สามารถลดจำนวนการใช้แรงงานหรือทดแทนแรงงานประมงได้บางส่วน	มาตรา ๓๗ (๖) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง - กระทรวงแรงงาน
(๒) กรณีขอให้ภาครัฐผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานในเรือประมงสามารถจดทะเบียนเข้ามาทำงานได้ตลอดทั้งปี และกำหนดการนำเข้าแรงงานต่างด้าวภาคประมงให้มีความชัดเจนและกำหนดค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม เพื่อเป็นการลดต้นทุนของชาวประมง	มาตรา ๓๗ (๖) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง - กรมการจัดหางาน
๖.๑.๓ ปัญหาวันทำการประมงไม่เพียงพอและไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ซึ่งมีข้อเรียกร้อง ดังนี้		
(๑) กรณีขอให้เพิ่มวันทำการประมงจาก ๒๔๐ วัน เป็น ๓๒๐ วัน เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีการทำการประมง	มาตรา ๓๗ (๖) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง
(๒) กรณีขอให้นับวันทำการประมงจากวันที่เริ่มปล่อยอวนลงน้ำเพื่อจับสัตว์น้ำ ไม่ใช่นับวันที่เรือออกจากท่าตามระเบียบของการทำการประมงนอกน่านน้ำในเขตมหาสมุทรอินเดียตอนใต้ (SIOFA) เนื่องจากเรือประมงออกทะเลอาจต้องเจอมรสุม	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง
๖.๑.๔ ปัญหาการนำเรือประมงที่ถือธงต่างประเทศ (มาเลเซีย) กลับเข้ามาซ่อมในประเทศไทย ซึ่งมีข้อเรียกร้อง ดังนี้		
(๑) กรณีขอให้แก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙๕ วรรคห้า และประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การแจ้งข้อมูลล่วงหน้าและ	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง

สำเนาถูกต้อง

(นางสาวลี วงศ์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัย (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
กำหนดท่าเทียบเรือของเรือประมงที่มิใช่เรือประมงไทยที่ประสงค์จะเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๖๔		
(๒) กรณีขอให้เจรจากับรัฐบาลมาเลเซียเพื่อให้สามารถนำเรือประมงสัญชาติมาเลเซียเข้ามาซ่อมแซมในประเทศไทยได้	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมประมง - กระทรวงการต่างประเทศ
๖.๑.๕ ปัญหาการซื้อเรือออกนอกระบบล่าช้า ซึ่งมีข้อเรียกร้อง ดังนี้		
(๑) กรณีขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือคืน ระยะที่ ๒ จำนวน ๗๕ ลำ โดยใช้งบกลาง	มาตรา ๓๗ (๖) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง
(๒) กรณีขอให้เร่งผลักดันโครงการซื้อเรือประมง (กลุ่มที่ ๒) ที่แจ้งความประสงค์ออกนอกระบบ (ประสงค์จะเลิกอาชีพประมง) รวมจำนวน ๒,๕๐๕ ลำ	มาตรา ๓๗ (๖) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง
๖.๒. ปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงพื้นบ้าน		
๖.๒.๑ ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเล ซึ่งมีข้อเรียกร้อง		
(๑) กรณีขอให้แก้ไขปัญหาเรื่องการอนุรักษ์หรืออนุบาลพันธุ์สัตว์น้ำ การขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดความจริงจังและความต่อเนื่องในการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสัตว์น้ำขนาดเล็ก รวมถึงปัญหาการที่ไม่มีส่วนร่วมระหว่างรัฐ เอกชน ชุมชน และงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาลูกพันธุ์สัตว์น้ำ วัสดุอุปกรณ์และฝึกอบรม	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- คณะรัฐมนตรี - กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ - กรมประมง - คณะกรรมการประมงประจำจังหวัด - จังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเล - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(๒) กรณีขอให้แก้ไขปัญหาการปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- กรมโรงงานอุตสาหกรรม - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)

เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ

ประเด็น	คำวินิจฉัย (มาตรา)	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
		- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(๓) กรณีขอให้แก้ไขปัญหาป่าชายเลนซึ่งเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำถูกทำลาย	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง - กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง - กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(๔) กรณีขอให้แก้ไขปัญหาการใช้เครื่องมือประสิทธิภาพสูงในการจับสัตว์น้ำ	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ -กรมประมง -หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๖.๒.๒ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่ชาวประมง	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- คณะรัฐมนตรี - กรมประมง
๖.๒.๓ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านการส่งเสริมอาชีพในช่วงที่ไม่สามารถทำการประมง	มาตรา ๓๗ (๘) มีข้อเสนอแนะ	- กรมประมง - กระทรวงแรงงาน

สำเนาถูกต้อง

(นางสิวลี วงค์ครุฑ)
เจ้าหน้าที่สอบสวนชำนาญการพิเศษ